

vokino

časopis

pro druhou i jinou kulturu

DOCUMENTO DO

BOUAFONTE 1076

XX

V šestnáctém roce své existence dokončili The Plastic People of the Universe cyklus Půlnoční myš. Šestnáct let je pro rockovou skupinu dlouhý čas za jakýchkoli okolností. V podmírkách totalitního skleníku, kde se Plasticí paří, je tato doba neuvěřitelná. Vyjma prvních dva roky žije skupina pod ponezín legality. Naplnující pojem underground jeho nezkresleným obsahem, bude dokonce ustavující tento pojem jako morální apel, jehož dosah teprve dnes - v osmdesátých letech - vnímáme jako určující pro celou novou vlnu pražských rockových skupin.

Přes neuvěřitelné šikanování, novzdory dojmu, ustavičně podstupovanému hromadnými sdělovacími prostředky, že jde o skupinu čávno zaniklou /když establishment konečně pochopil, že i negativní publicita je publicita/, přes ztrátu možnosti nejen veřejného, ale i soukromého vystupování, nenechali se Plasticí zahnat do pozice bránícího se zvířete, které svou energií spotřebovává na uchájení holé existence.

Naopak. S neuvěřitelným nadhledem nad situací, s lehkostí, která se hlavními tendencemi současné rockové hudby jenom dotýká, pokračují Plasticí s podivuhodnou houzevností ve formování vlastní hudební řeči. /aniž by opouštěl rokenrollový základ, kterým byl tvůrce jejich hudby Milan Hlavsa uhranut a vymazan jednou provždy/ a současně s ní i vlastní poetiky. Od zhudebněných textů Věry Jirousové a Jiřího Koláře /což není zachováno na deskách/, přes nejvýznamnější impuls textů Egon Bondyho, která především pohnuly Hlavsu k objevení způsobu, jak česky rokemrál zpívat, zazněly v podání Plasticí texty i dalších básníků. Vratislav Brabenec se stal členem skupiny. Fanda Pánek, Petr Lampl, Ivan Wernisch, Petr Flacák, Ladislav Klíma v Brabencově transsubstancializaci, to jsou další jména předcházející Půlnoční myš.

Oficiální kritika v Československu, donekonečna oslovující zhudebnění básní kolaboranta Kaimara, nesmyslně přirovnávaných k vlivu Boba Dylanu na západní hudbu, tuto činnost Plasticího zcela opomíjí. Nic jiného jí ovšem nezbývá, protože ignoruje existenci Plastic People vůbec. Nicméně je tonu tak, že Plasticí po řadu let žijí v přirozeném kulturním prostředí, které literaturou, a především poezíí, dýchá. Právě poezie je v prostoru, kterému jsme si zvykli říkat "veselé ghetto", jednou z forem záchrany před odlišňujícím a niveličujícím tlakem establishmentu.

Ale přesto, že symbioza s poezíí je pro Plasticíky dávnou realitou, dokázali tentokrát cosi překvapivého. Zhudebnili texty, které se smrd, alespon z pohledu toho, kdo nezná Hlavsovou nevyčerpatelnou invenci, zhudebnit nedají. Uvádějí znova do pražského kulturního kontextu Milana Nápravníka. Je paradoxní nepřetržitě přerývaného českého kulturního života, alespon v době, kterou mohu zhlédnout, že musím říci znova. Dnešní mladé generaci, které především zní hudba Plasticí, jménem Nápravník zatím už nic neříkalo. Ostatně i v šedesátých letech, kdy se pohyboval v tehdejším českém duchovním undergroundu, ať už jeho zevní formy byly jakékoliv, byly jeho texty znány jen hrstce zasvěcenců. Útlá knížka, která vyšla roku 1969, se stala současně epitafem jeho veřejné činnosti v Čechách. Dneska žije Nápravník ve Francii a v Čechách se na něho ponamu zapomínalo.

Nápravníkovi texty jsou, mimo jiné, nekonečnými variacemi a permutačemi existenciálních témat úzkosti, chrožení, rozkladu a zániku.

Plastici vyzdvihují jejich metafyzickou dimenzi, monumentalitu života na dně. "Leze, něco hledá a nemůže nic najít... Ne se cosí z kouta... Jde... Vrátí se..." Ale chlédneme-li se zpět, zjistíme s překvapením, že exkluzívní Nápravníkova poezie souznam Plastikum s jejich syrovými začátky, spojenými s poetikou Bondyho: "Kikdo nikdy nikom se nedostal..." - to je první EP Plastiků. V Pašijích: "Kam běžíš? Všechny tvé kroky jsou sečteny a cesta známa..." V koncertu na téma Ladislava Klímy: "...sněšnost a hrůznost jsou sestry..." V Leading horses: "... valíme se aba v bahně i v mracích..." A celá Hovězí porážka, cyklus předcházející Půlnoční myš, může být také alegorií marnosti. Ale i kdyby Plasticci byli zvěstovateli marnosti - na její odvrácené straně zahledáme smysly pro groteskno. To jenom Nápravníkova zásluha. Nonemklaturní skladba jejich posledního cyklu, Morgensternova Půlnoční myš /mimochodem, Morgensternova zpívají Plasticci v překladu Josefa Hiršala, básníka, o němž se v Československu také mlčí, přestože žije v Praze/, snoubí v sobě groteskní a magické, vlastnosti, které se ve střední Evropě vždycky tak ochočně kunuluji. Ostatní texty scuboru, o němž mluvíme, vybral Václav Havel - jeden z těch, kdo cítí duchovní problémy střední Evropy zvláště živě.

Takže poetika Plastiků se obohatila o Nápravníka a Hiršalova Morgensterna. Ale nechci vytvářet dojem, že Plasticci jsou osvětová kapela. Hlawsa by byl první, kdo by to odmítl. Hraje rockabilly. Živou hudbu, která neaspiruje na vznesené umění či věčnou slávu. Text knížete českých básníků K.H.Máchy, který mu Havel rovněž vložil do úst, je navýsost pozemský: "Co zde sním a co zde vypiju, to jediné jest co světě užiju". Taž se Plasticci obloukem vracejí až někom k Bondyho Zácpě z prvního alba, ke spojení profánních, demonstrativně přízemních textů s dráždivě magickou hudbou.

Možná, že je to zpěv myší v labyrintu. Možná, že proti se hudba Plastiků taklik odlišuje od současné rockové hudby na Západě. Zrcadlí se v ní těsný a komplikovaný svět, snad stále zájem s dělitelný tonu, kdo je vně jeho zdí. Hudba, která se nutně zařinuje do sebe podle tvaru ulity, ze které nená možnost vystoupit. Alle my, kteří nasloucháme Plastikum zblízka, nebo spíš uvnitř společné ulity, v ní slyšíme tóny důvěrně blízké. Drásavá hudba Půlnoční myší dosud zní v temném a přece křišťálově čistém prostoru, o němž kdysi Plasticci zpívali Bondyho text: "Magické noci počal čas... My žijeme v Praze, to je tam, kde se jednou zjeví Duch sám..."

únor 1986

X X X X X X

PŮLNOČNÍ MYŠ

Rěte svůj název, jedná se v zásadě o optimisticky laděnou hulbu. Rytmika šlapé, syntezér bublá, dechy si spokojeně pobrukují, jen houšle občas nostalgicky ukvíknou. Aniž bych někoho podezíral z ko-
pírování, připomíná te Zappa z let 70-72. Zdá se nám však, že se Plasticii ve snaze dokázat "světu", že jsou dobrí muzikanti, dostali až k "rocku pro dospělé". Za vrchol jejich estetické i filosofické vý-

PĚNOČNÍ MYŠ MEZI PŮLNOCÍ A ÚSVITEM

Pavel Ondřej

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Česká rocková legenda Plastic People je tu znova! Tentokrát s cyklem písniček s příznačně poetickým názvem Půlnocní myš. Hned na začátku pojednávám, že by si zasloužila ještě podtitul "Poeta Franku Zappovi". Tak inspirována se mi totiž zdá jeho tvorbou ze začátku sedmdesátých let, kdy F.Z. zkoušel hrát rockovou-nerockovou hudbu s nezvyklými formacemi. A dařilo by se mu to, kdyby celkový dojem úplně neonzleptala banální obscenita a laciný humor. Něco takového PPU nechce - jsou ve svých písničkách důstojní a vznešení. Proti vulgárnímu Zappovi působí dojmem velekněží, kteří sdělují svému auditoriu zásadní životní pravdy. Z toho vyplývá i první námitka. Málokterá kapela je tak neúmorná jako oni. I v textech, kde alespoň zrnko úsměvu nebo nadzázky najdeme /a to platí například o tom, co přejali z tvorby Máchovy a Pánkovy/, jsou vážní a zahořklí. Belestrná maska, kterou si nasadili v sedmdesátých letech, stále přežívá.

Prosím vás, to je pouze konstatování. Neprísluší nikomu soudit životní pocity tvůrcovy. Nechci tím ani tvrdit, že skupině ujel vlak. PPU nejsou obyčejná rocková kapela, ale nadčasová umělecká formace, jíž neprísluší být souzena měřítky módních stylů a trendů. Přesto se však přiznávám, že mě jejich nahrávka nechává chladným. Nejsem ani odvázaný, nejsem ani zklamaný. Všechno je tak, jak má být. Jsou tu daleko nejlepší texty, které kdy Plasticci zhudebnovali, a Hlavsa tentokrát napsal několik výrazných rytmických struktur, na něž se snadno nezapomíná. Málokde najdeme tak decentně využitou elektroniku. Nahrávka má vybroušenou koncepci - každá ze skladeb sama o sobě obsahuje určitou pravdu, ale teprve když jsou všechny segmenty shromážděny do celku, vystupuje před posluchačem celé poselství. Jenže...

Jenže v tom není nic, co by se skupina nepokoušela už předtím nějak říci - na Pašijích, Koních, na Klímovi. Jako kdyby tato nahrávka v pohledu na patnáctiletý vývoj skupiny zdůrazňovala bludný kruh, v němž se naše kapela / a s ní i my a celá naše společnost/ potácí. Vím, chci toho od Plastiků hodně. Stavím je málem do rolí spasitelů. Svými prvními nahrávkami kdysi rozbili jiný bludný kruh české kultury a teď na nich chci, aby rozdrtili další. Tentokrát dokonce ten, u jehož zrodu kdysi stáli. Pro nás, ctitele podobného druhu hudby, je nepochyběně velkou rozkoší naslouchat bohatému aranžmá úvodní Půlnocní myši /vícej zpět, elektrické kytaro!/, trumbónovému partu v Mladých holkách nebo kouzlům, kterými Brabec doplňuje syntezérový rejstřík tymánů. Ale jak už jsem poznamenal, Plasticci byli i pro nás, rockové posluchače nesvázané s undergroundem, jakýmisi veleknězi. Mluvčími našich pocitů, soudci společenské reality. Jenže to všechno jako kdyby usnulo na pocitech z roku 1980. Máme pocit, že "koširští katolíci" jsou stále méně radikální, choulí se do koutka jako jejich půlnocní myš a marně sbírají odvahu podívat se přes ohradu, do níž byli kdysi uzavřeni a v níž se dnes sami zavírají.

Jenže tím jsme tam, kde jsme už před chvílí byli. Tvrdíme, že PPU jsou nadčasoví a zároveň na nich chceme, aby se vyjedrovali k dnešku. C'est la vie - podobnému tlaku je vystaven každý velký tvůrce. V tom, jak tento rozpor dokáže překonat, je míra jeho geniality.

Cítím, že skupina něco takového podvědomě tuší, ale víc než v obsahu se snaží s problémem vyrovnat v oblasti formy. Proto vokodér, návrh elektické kytary, proto i bohužel nerealizovaný pokus zapojit do této nahrávky i ženský hlas /věčná škoda, že k tomu nedošlo!/. A proto jsem nesmírně zvědav, s čím přijdou příště. Vždyť ne vždycky musí platit pravidlo, že z dávných radikálů bývají na stará kolena nejzarytější konzervativci...

5
Sílno ni myš

The Plastic People of the Universe

XXXXX XXXXXXXXXX XXXX XXXX XXXXXXXX XXXX XXXX XXXXXXXXXX

A 1) Kompozice V H	0:20
2) Z kouta do kouta	3:00
3) Ruky	3:10
4) Podvlekačky	5:25
5) Půlnocní myš	4:50

B 1) Mladý holky	4:05
2) Leze	2:40
3) Podél zdi	4:30
4) Vráť se	2:40
5) Zpívá	2:55

Nahráno v březnu a květnu 1985 v Praze.

Milan Blažek	- basová kytara, zpěv, Korg Vocoder
Josef Jenílek	- Korg, zpěv
Jiří Kabeš	- viola, zpěv, Korg Vocoder
Jan Brábec	- bicí, xylofon, zpěv, Korg Vocoder
Jan Novák	- kytara
Petr Plačák	- klarinet, bas.klarinet
Václav Stádník	- flétna, bas.klarinet
Ladislav Dědák	- krombička, tamburina
Ladislav Laštinec	- housle

Z kouta do kouta

Skokem do kouta. Skokem z kouta. Skokem.
Do kouta. Z kouta. Do kouta. Skokem z kouta.
Čelem. Skokem. Čelem. Do kouta. Skokem.
Z kouta. Sklepe se. Sklepe se do kouta. Čelem.
Skokem. Z kouta. Zády. Čelem. Skokem. Do kouta.
Z kouta. Skokem. Skokem do kouta. Čelem.
Přičichne. Z kouta. Skokem. Zády. Do kouta.
Čelem. Z kouta. Z kouta do kouta. Z kouta.
Skokem. Čelem do kouta. Sklepe se. Ochutná.
Skokem do kouta. Hekne. Kýchne. Do kouta. Do kouta. Z kouta.
Do kouta. Skokem. Čelem. Z kouta. Zády do kouta.
Sklepe se čelem. Z kouta. Do kouta. Skokem.
Čelem. Zády. Předem. Haf! Skokem. Z kouta.
Do kouta. Sklepe se do kouta. Čelem. Z kouta.
Zadem. Přičichne. Skokem. Do kouta. Z kouta. Skokem.
Z kouta. Do kouta. Sklepe se. Čelem. Přičichne.
Ochutná. Skokem. Z kouta. Skokem. Do kouta.
Z kouta. Do kouta. Skokem. Skokem.

(Nápravník)

Ruka

Po stole popolézá ruka.
Uskakuje stranou.
Obraci se na hřbet.
Má bílé břicho.
Napouchlé, někké, bílé břicho.
Jejich pět nožek se škubá.
Je po ni.

(Wernisch)

Podvlékačky

Podvlékačky blaho cítí,
mohou-li si v slunci vlát,
a zbaveny všech chmar byti,
vlastní já zas prožívat.

Baz blamáže, baz nesnáze
služby, kterou kosají,
radostně se na provaze
jako plachta vzdouvají.

K jejich slávě nezataji
nic, kdo by je maloval.
Nejvěrnější květ v nich mají
jaro, léto atd.

(Morgenstern)

Půlnocní myš

Když k půlnoci dům nebes jest
bez měsice i bez hvězd,
dvacetkrát běží jím v svou skryš
půlnocní myš.

Piská si malou tlamičkou --
ve snášn pekelné herky řvou --
Svůj úkol plní však tím spíš
půlnocní myš.

Její pan, velký bílý duch,
právě v noci změnil vzduch.
Je mu hejt! Dům stráží, jak víš,
půlnocní myš.

(Morgenstern)

Mladý holky

Mladý holky
mladý holky
mladý holky

(Dondy)

Leze

Leze, něco hledá, nemůže nic najít
a neleze.
Chvíli se rozhliží jako trpělivé zvíře.
Začne znova Leze. Něco hledá,
něco hledá a nemůže nic najít,
bledá, klepe jazykem, potí se a nekůže nic najít.

Naleze.

Chvíli se rozhliží jako trpělivé zvíře.

Začne znova. Leze. Něco hledá.

Něco hledá, něco, něco,

něco hledá a nendží něco najít. Naleze.

Vší silou se snaží nevěřit svým očím.

(Nápravník)

Podél zdi

podél zdi a doleva

podél zdi a doleva podél zdi

a doleva podél zdi a doleva

podél zdi

pach otrub slábne

zvedá se prach

pach otrub slábne

do večera je dlouho

doleva podél zdi a doleva

podél zdi

podél zdi

až k tomu domu tam

k zasutým zasutým zahradám

(Wernisch)

Vráti se

Jde, vezme cosi z kouta,

vezme cosi z kouta a dá to do kouta.

Vráti se.

Jde, vezme cosi z kouta,

nese to z kouta do kouta a dá to do kouta.

Vráti se.

Jde,

vezme cosi z kouta,

vezme cosi z kouta a nese to

přes celou místnost,

nese to z kouta a dá to do kouta.

Vráti se.

Jde, vezme cosi z kouta a hodí to do kouta.

Vráti se.

Mírová demonstrace k 5.výročí smrti J.Lennon

Páté výročí smrti Johna Winstona Lennona oslavila pražská mládež společně s mnoha dalšími mladými lidmi, kteří přijeli do Prahy z Čech a Moravy, skutečně důstojným zrůsobem. Od roku 1981, kdy byl na Velkopřevorském náměstí stržen policií Lennonův symbolický pomník, stává se Kampa každoročně v den výročí Lennonovy smrti místem uctění jeho památky. V letech 1982-84 byla tato shromáždění vždy rozháněna příslušníky Veřejné bezpečnosti. K nejostřejší srážce došlo minulý rok. Proto se s napětím očekával průběh letosní oslavy.

Dne 8.12.1985 krátce po 16.hodině se uličky Kampy začaly pomalu zaplňovat. Pod portréty J. Lennona a nápisy "Kdy bude mír, John?" , které byly nastříkány černým sprayem na zídce můstku vedoucího přes Čertovku, se shromáždilo asi dvěstě lidí. Za asistence čtyřčlenné hlídky VB mládež kladla pod symbolické pomníčky květiny a zapálené svíce. Za doprovodu kytar zazněly písni Beatles. Hlídky VB, kterých zatím přibývalo, sledovaly průběh oslav a přestože nedocházelo k žádným výtržnostem, v 17,30 začaly vyzývat mládež k odchodu. Po jejich výzvách "Rozejďte se, nemá to cenu, stejně ničeho nedosáhnete!" , se většina bez protestu odebrala ke Karlíovu mostu. U pomníčku zůstala necelá stovka lidí, kteří na výzvy příslušníků VB nereagovali. VB proti nim nezakročovala, pouze opakovala výzvy k odchodu a legitimovala přítomné.

Kolem 18. hodiny se na Karlově mostě shromáždilo asi 600 lidí. Dva příslušníci VB vyzývali mládež, aby uvolnila prostředek mostu pro průchod pěších. Z davu se začaly ozývat výkřiky: "Ke Kristovi, ke Kristovi!" Celý zástup se rázem pohnul směrem ke staroměstské mo- stecké věži. U kříže se lidé zastavili, nějaký chlapec na něj připevnil Lennonův plakát a nápis "Kdy bude mír, Johne?". Opět zazněly písně Beatles. Jeden příslušník VB se prodral davem, vyplhal se na podstavec u kříže a slovy "Rozejďte se!" vyzýval shromážděné k odchodu. Odpovědí mu byl smích, potlesk a výkřiky: Umí.

Shromáždění se dále vydalo přes Křižovnické náměstí a Karlovou ulicí, a to za skandovaného volání "My chceme svobodu, my chceme mír!" Nad jejich hlavami se objevil Lennonův plakát sejmuty z Krista, lidé v předních řadách se vzali za ruce a průvod zamířil na Staroměstské náměstí. "Jde se k Husovi!" ozvalo se z davu. Na obrubník nedaleko pomníku Jana Husa lidé kladli zapálené svíce, které si nesli sebou už z Kampy. Kolem několika chlapců s kytarou se utvořil velký kruh a lidé začali zpívat oblíbené písni Jaromíra Nohavici, "Pochod marodů" a "Když mě brali za vojáčka": "Zavřeli mě do kasáren/ začali mě učiti/ jak mám správný voják býti/ a svou zemi chrániti".

Asi po čtvrt hodině se dala mládež za skandování hesel znova na pochod, a to Celetnou ulicí směrem k Prašné bráně. Stále častěji se ozývalo: "My chceme svobodu! My chceme mír!" a začaly se zpívat písničky Karla Kryla. Bylo slyšet "Anděla", "Písnička neznámého vojína" a když průvod zabočil na Příkopy, zazněla sborově i úvodní sloka "Bratříčka" a refrén: "Prší a venku se setnělo...". Přibylo dalších hesel: "Žádná raketa není mírová!", "Místo zbraní květiny!", "Zruště armádu!". Do čela průvodu se dostaly dvě dívky, které mezi sebou nesly Lennonův portrét a ve volných rukách zapálené svíce. Šlo se stále po chodníku až na konec pěší zóny, odkud se již pokračovalo středem ulice.

Dole na Václavském náměstí došlo v průvodu k malému zaváhání, kam se vydat, ale většina se rozhodla pro přímou cestu, výkřiky: "Na Hrad! Na Hrad!", byly jednoznačné. U obchodního domu Perla se průvod zastavil, lidé v čele se opět vzali za ruce, počkalo se na opozdilce a na ulici 28.října se shromáždilo již přes tisíc lidí. Za mohutného volání "My chceme svobodu, zrušte armádu, ať žije mír, válka je vůl,

místo zbraní květiny...", vykročil průvod na Národní třídu. Vedle těchto mírových hesel se však ozvalo i volání politicky vyhraněnější "pryč s rudou buržoazii, pryč s SS 20!" Přestože se šlo středem ulice, nedošlo k vážnějšímu narušení dopravy, lidé se před projíždějícími tramvajemi rozestupovali a nechávali projíždět osobní autobusy. Chodci po obou stranách se zastavovali a udiveně sledovali průvod. Zvláště příznačná situace nastala před Národním divadlem, kde bylo mnoho čekajících na večerní představení a na to, co se děje okolo nich, překvapeně a mlčky pohlíželi.

Zcela spontánně se pokračovalo na mošť Frvního máje, kde se čtyři chlapci pokusili provokovat a nechtěli ustoupit před projíždějící tramvají, ale ostatní je důrazně napomenuli. V této chvíli se na místě objevil příslušník VB, který vyzval mládež k rozchodu, ale bezvýsledně. Ve Vítězné ulici se jeden chlapec z čela průvodu vzdálil a byl napaden neznámým mužem v kožené bundě, který se ho pokoušel odtahnout do vedlejší ulice. Z průvodu vyběhlo několik lidí, kteří útočníka zahnali. Kromě těchto incidentů nedošlo do této chvíle k žádným vážnějším narušením atmosféry.

Z Újezda se se stejným nadšením a voláním pokračovalo Hellicho-vou a Karmelitskou ulici až na Malostranské náměstí. Zde se shromáždilo několik policejních vozů, které celou dobu sledovaly průvod, ale do ničeho nezasahovaly. Policie používala též jednoho civilního vozu. Průvod si jich však nevšímal a vydal se Nerudovou ulicí směrem na Hrad za skandování: "My chceme svobodu; my chceme mír; zrušte armádu!". Na horním konci Nerudovy ulice pod vojenským muzeem se průvod zastavil, znova počkal na opozdilce a vydal se do vrchu. Celý průvod se dostalo před restauraci Na Kajetánce a neohroženě vykročilo k první hradní bráně.

V tom směrem od Pohořelce přijelo asi deset osobních policejních vozů, která se stavěly s rozsvícenými světly čelem proti průvodu. Zá nim se objevily tři antony. Z vozů vyskakovali příslušníci VB, kteří vytvořili kordon. Některí měli v rukou pendreky. Před touto policejní hradbou se část mládeže v prvních řadách dala na útek, ale po volání kamarádů "Stůjte, nehojte se!", se zastavila. Příslušníci VB však zůstali na svých místech. Z průvodu se k nim vydali tři chlapci, kteří se snažili zabránit hrozícímu střetnutí. Po chvíli vyjednávání se vrátili, lidé je obkllopili a byly oznámeny tyto výsledky: Policie nebude proti tomuto průvodu zasahovat, pokud se ihned vyklidí prostory před Pražským hradem a zástup se rozejde do 21. hodiny, kdy začíná noční klid, a pokud nedojde k výtržnostem. Zástup reagoval souhlasným potleskem a skandovanými výkřiky "Děkujeme, hoši!" Začala se zpívat státní hymna. Po ní následoval potlesk a diskuse s vyjednavači, zda je možno slovu policie věřit. Většina se vyjádřila, že ano, a začala odcházet z náměstí.

Na zídku U Kajetánky se vyhoupl jeden chlapec a zvolal: "Stůjte, bude podpisová akce!" A přečetl text mírového prohlášení:

"Prohlašujeme, že jako část mládeže ČSSR rozhodně nesouhlasíme s rozmísťováním jakéhokoliv počtu jaderných zbraní na obou stranách Evropy!"

Ozval se ptlesk, chlapec seskočil a uvedené prohlášení začali podepisovat první lidé. Potom se průvod hnul zpět do Nerudovy ulice a za zpěvu písni "Řekni kde ty kytky jsou" sestupoval dolů. Atmosféra byla uvolněná, panoval pocit, že aspoň pro tento večer byla částečně ohlášena svoboda projevu a shromažďování. Zástup zamířil přes Malostranské náměstí za doprovodu policejních vozů na Kampu. I zde již hlídkovali příslušníci VB.

Malá část průvodu zůstala pozadu a v Mostecké ulici obkllopila jeden vůz VB a nabídla příslušníkům text petice k podepisu: "Nechcete se taky podepsat, není to nic, co byste neměli vidět...". Velitel vozu odpověděl: "My podepisujeme jiné petice". Přesto byl ale zvědav na obsah prohlášení. Vzal si sešit, zavřel za sebou okénko vozu a text prohlášení i jména všech podepsaných nadiktoval do vysílačky. Pak

sešit vrátil a novou výzvu k podepsání opět odmítl.

Přístupové cesty na Kampu byly již v té době obsazeny vozy VB a to tak, že jeden stál na Kariově mostě, další dva v blízkém parku, civilní auto blokovalo cestu do Hroznové ulice, šest aut stálo u mostu pod schody na Kampu a dvě auta na Velkopřevorském náměstí. Shromáždění tak bylo rozděleno na tři části.

Tak vypadala situace ve 20,30 hodin. V přístupu k pomníčkům však policie nikomu nebránila, lidé procházeli kolem příslušníků VB bez ohledu na potíží. Znovu se počalo zpívat, rozhvěcovaly se svíce a podepisovala se petice, ale blížila se 21. hodina a taktak se mladí lidé začali pomalu rozcházet. Od 20,45 začali příslušníci VB kontrolovat občanské průkazy a zapisovat si jména. Dostavil se i policejní fotograf, který se snažil udělat co nejvíce snímků.

Lidé se houfně rozcházeli a kolem 21. hodiny zůstalo u pomníčku, který byl na můstku přes Čertovku, asi 40 lidí. Příslušníci VB pomníček obklopili a neustále kontrolovali doklady, zapisovali a fotografovali přítomné, kteří přesto vytrvale zpívali a setrvávali na svých místech.

Chlapec, který vystoupil se svým prohlášením na Pražském hradě, byl ještě před 21. hodinou odveden příslušníkem VB. Po této hodině se po darilo rozpustit i tuto poslední skupinku, ostatně mládež nijak ne protestovala. Policie na Kampě hlídka vala až do pozdních hodin a ještě v noci odstranila pomníčky a zamalovala všechny nápisy.

Praha 8. prosince 1985

Účastník mírového shromáždění

Dne 16.1.1986 bylo zahájeno trestní stíhání ve věci (což znamená zatím nikoliv proti konkrétní osobě) trestního činu pobuřování podle § 100 odst. 1 trestního zákona "v souvislosti s výskytem letáků s protispolečenským zaměřením". Takto vyjádřil vyšetřovatel VÚB v Teplicích skutečnost, že v tomto městě obdržely stovky občanů do poštovní schránky rozmnožené upozornění, že čs. sdělovací prostředky informovaly o chystaném pohřbu Jaroslava Seiferta neúplně. V letáku byl uveden úplný program pohřbu v Rudolfinu, v kostele sv. Markéty i na hřbitově v Kralupech; leták byl podepsán CH 77 a neidentifikovanými iniciálami.

Tento leták byl vhozen do poštovních schránek obyvatel domu, v němž žije se svou rodinou Eduard Vacek, nar. 20.4.1947, elektromechanik v Severočeských konzervárnách a droždárnách v Teplicích. Dne 22. ledna 1986 rozhodl vyšetřovatel kpt. Jiří Dbalý z okresní správy SNB v Teplicích, že v bytě Eduarda Vacka v Teplicích II, ulici 25. února č. 1534/14, bude provedena domovní prohlídka. Společenská nebezpečnost oznamení pohřbu Jaroslava Seiferta byla zřejmě velmi vysoká, neboť vyšetřovatel vydal rozhodnutí již v nočních hodinách a prohlídka sama začala v 5 hodin 10 minut. Prováděli ji pprap. Křivák, pprap. Černucky, por. Krpeš a kpr. Koštál.

Při prohlídce nebylo nalezeno žádné zařízení k výrobě letáků a leták byl nalezen jen v jediném exempláři. Po výpovědi jedenáctileté dcery Vackových, že leták vyzvedla ve schránce a přinesla do bytu, dostavili se příslušníci SNB do základní školy, kterou navštěvuje, a toto dítě vyslýchali znovu.

Při prohlídce byly odňaty různé časopisy, brožury a samizdatová literatura a také náboženská literatura, vše vždy jen v jednom nebo dvou exemplářích.

Orgány SNB odvezli Eduarda Vacka, otce dvou dětí (7 a 11 let), z prohlídky s sebou a jeho manželce později oznámili, že byl dne 24.1.1986 vzat prokurátorem do vazby pro "přechovávání, rozšiřování a výrobu ideově závadné literatury" a že je vězněn v Litoměřicích.

Eduard Vacek se pohybuje v prostředí českého kulturního undergroundu. V minulosti - r. 1981 - byl pět hodin vyslýchán pro rozšiřování undergroundových časopisů (PAKO a VOKNO), které byly u něho nalezeny i tentokrát. Protože není zatím přesně známo, z čeho je Eduard Vacek obviněn, vzniká obava, že před záminkou letákové akce připravuje Státní bezpečnost represálie proti vydavatelům nezávislých kulturních časopisů a jejich spolupracovníkům.

FOTO: ČTK 1982

Eda Vacek © Majitel ruční pily

-čň-

xx

"Co? Eda? Za co?" Blbá otázka. Jako bych nevěděl. Žije svobodně, lidsky, chová se čestně a statečně, má vlastní názor, přehled a humor. Prostě páchlá všech sedm hlavních hřichů proti real-sociu. A navíc se u zpovědí nesnaží dosáhnout odpusťení, naopak, odmítá vypovídat, vytáčí se, nespolupracuje. Dostane tedy jen pokání, odpusťení - nikdy. Ale dost už patafyziky, Eda jí má na triku až až.

Psát "Who Is Who" o Edovi znamená vlastně začít od konce. V devátém čísle Vokna vyšla povídka "Bytová otázka" pod pseudonymem A. Domicel. A ať dostanu patnáctku do Valdic, jestli to ne-napsal Eda. Pseudonymem se kreje ze skromnosti, ne před hněvem mocných. Ostatně, hned další povídka, podepsaná stejně, je z knihy, která se v samizdatu toulá pod Edovým vlastním jménem. Tedy, když je "Bytová otázka" předmětem zkoumání znalců z oboru literatury, je pro nás tato sci-fy-faktu, nebo jak jinak nazvat literární útvar, kde je každé slovo pravda, a přece se zdá zcela neuvěřitelné, voknem do Edova žití.

Mimochodem, slyšel jsem, že je "Bytová otázka" hodnocena soudním znalcem jako "protidělnická". To tedy může mít v oblasti logiky jen dvě vysvětlení: buď je jako znalec přizván regent patafyziky pan Marenčín, nebo musíme překládat z new-speaku, kde by-vokrat se řekne dělník.

Znám ten příběh. Autor a hlavní postava Eda Vacek ho vyličil velmi přesně. Ale ani horror kolem získání bytu nevyčerpal zcela jeho energii. Časově splývá s obdobím začátků Edovy výtvarné činnosti. Ranné koláže vystřídala brzy jemně strukturovaná surrealisticcká kresba, tzv. informativní malba, která jako přírodní tkanivo pokrývá plochu i rámy obrazů a později i předmětů. Zároveň vytváří větší i menší objekty, vesměs připomínající pozdní dada nebo surrealismus. Ale ani to není vše, jsou tu jeho dadaistické texty a za povšimnutí stojí i happening "Krmení labutí".

Diskuse a názorové střety tohoto období, vedené většinou v bytě u Vacků, který už byl tehdy téměř obyvatelný, se týkaly smyslu umění, jeho funkce ve společnosti i otázek po postavení člověka ve světě vůbec. Byla to doba formování místního undergroundu, na čemž měl i Eda svůj podíl, byť spíše jako oponent.

Vzpomínám si na útržek rozhovoru s Edem. Týkal se Svědků Jehovových. Pozvali ho tehdy, aby s nimi diskutoval. Eda se nepokrytě těšil, jak jim to nandá: "z hlediska principu slasti nemaj šanci". Měli. Sedm let pak u nich sloužil. Dali mu však mnoho: víru v Boha.

Nejdříve Edu zaujali ti Jehovisté, se kterými byl v denním styku svou lidskostí a nezištností, čímž jsou v poměrech severočeské aglomerace takřka vyjímkou. Pak začal mít zájem o to, co je to za idee, které dokáží lidi tak výrazně odlišit od ostatního obyvatelstva. Dal se do studia jako jejich zájemce. Svědci dobře poznali, s kým mají tu čest. Nasadili na něj nejtěžší kalibry. Myslím si, že slovo skutečné duchovní znásilnění. Eda se nechal pokřít a brzy se stal významným kazatelem sekty Svědků Jehovových. A to je právě ono, "sekta", to bylo ta, co Edu dusilo: sektářská nevraživost, příkazy, zákazy, autoritářství. Když prohlédl až k samým kořenům výkladu Bible podle Svědků, našel i v jejich jinak velmi propracovaném a do sebe zapadajícím systému nedostatky. Dopis, kterým se s Jehovisty rozešel, mají asi v Brooklynu v tom nejčernějším rámečku. Přesto zůstal křesťanem, jen už asi na vždy bez církve.

Tak jako se kyvadlo vychyluje z jedné krajní polohy do druhé, tak se i Eda přehoupl ze striktnosti a vážnosti sekty do nevázanosti a veselí, což přináší patafyzika. Se skupinou mladých nadšenců, kteří většinou spolu s ním dezertovali od Svědků, začal vydávat první československý patafyzický časopis "PAKO" /PAtafyzické KOlegium/. Zároveň skupina pořádala semináře. Nejznámějším a nejúspěšnějším bylo setkání v Dubí u Teplic, věnované problému traumatu při vyměšování v panelové výstavě. Přesto, že je Eda hnacím motorem celé patafyzické činnosti /autorem většiny článků v PAKU, organizátorem setkání/, myslím, že ta pro něho byla forma duševního odpočinku.

Téměř současně navazuje na svou výtvarnou činnost z období předjehovistického. Tak jako jindy, i tentokrát se kolem něho seskupují mladí, tentokrát výtvarníci. Byla to slabá ostrá žitost místních kulturních dohližitelů, která zapříčinila, že této skupině naskytla možnost vystavovat své práce v galerii duchcovského zámku. Vernisáž 7. prosince 1980, proběhla úspěšně, ale už za několik dní přišel příkaz z velmi vysokého "hora", výstavu uzavřít. Venca Lukášek, jeden z vystavujících wýtvarníků, hovořil o příčinách tohoto zásahu nedávno v rozhovoru pro Svobodnou Evropu /žije a tvoří teď v Mnichově/. Dovídal se, že výstava byla zakázána kvůli obrazu "Mona Lysá" /Gioconda bez vlasů/, v souvislosti s jednou soudružkou na Kraji, která má méně vlasů. Já však vím bezpečně, že hlavním důvodem tohoto zákazu byla vystavená plastika, nazvaná "Tajný objekt k mírovým účelům". Autor samozřejmě Eda Vacek.

Jádro skupiny však drží pohromadě dál. Přes to, že jim bylo naznačeno, aby Edu setrásli, že se pak s jejich vystaváním dá něco dělat. Vyměnili výstavní sín za výsypku šachty, kde se v létě 1981 konala další výstava. Pak následují různé byty, zahrady i přírodní zákoutí, kde se vystavuje - někdy i s asistencí Veřejné bezpečnosti /např. v létě 1984 u České Lípy/. Jakých fíglů jen nutno použít, aby mohl výtvarník pověsit svůj obraz veřejně, lze vyčíst z pozvánky na Edovu výstavu z května 1983: O nějaké výstavě nesmí zde padnout ani slovo. Jsme zváni k prohlídce kavárny klubu Spektrum.

Posledním střetnutím sledované skupiny s okresními kulturními funkcionáři, byla výstava připravená na srpen 1985 v Malé galerii teplického zámku. Zakázána byla tentokrát jeden den před vernisáží. Důvod: "prý porucha elektrického vedení". Jenže pozor! Eda je elektrikář. Nabízí se, že poruchu odstraní - žádná odpověď. Následující výstava dětských kresek se v galerii koná bez jakýchkoli oprav. Mladí mají zelenou.

Když už jsme u Edy - elektrikáře. Není jen tak ledajaký. V roce 1982 přinesly jeho fotografií takřka všechny noviny /včetně Průboje a Rudého Práva/ s následujícím článkem, jaký je skvělý zlepšovatel a novátor. Když jsme spolu pak o tom hovořili, poprvé jsem ho viděl, jak se červená.

Na téma rodina je nutno říci, že se Edovi dobře daří rozdělit síly a schopnosti mezi svou činnost a rodinu a ještě zbyde na práci, kterou se živí. I když v této souvislosti je třeba zdůraznit zázemí, které Edovi poskytuje jeho žena Ludmila. Prošla s ním celou tu cestu od ubytovny ve Zdíbech, přes bunkr na Letné v Teplicích, sedm let u Jehovistů, až k domovní prohlídce a Edovu zatčení. Jen ten, kdo takové zázemí nemá, je schopen je správně docenit.

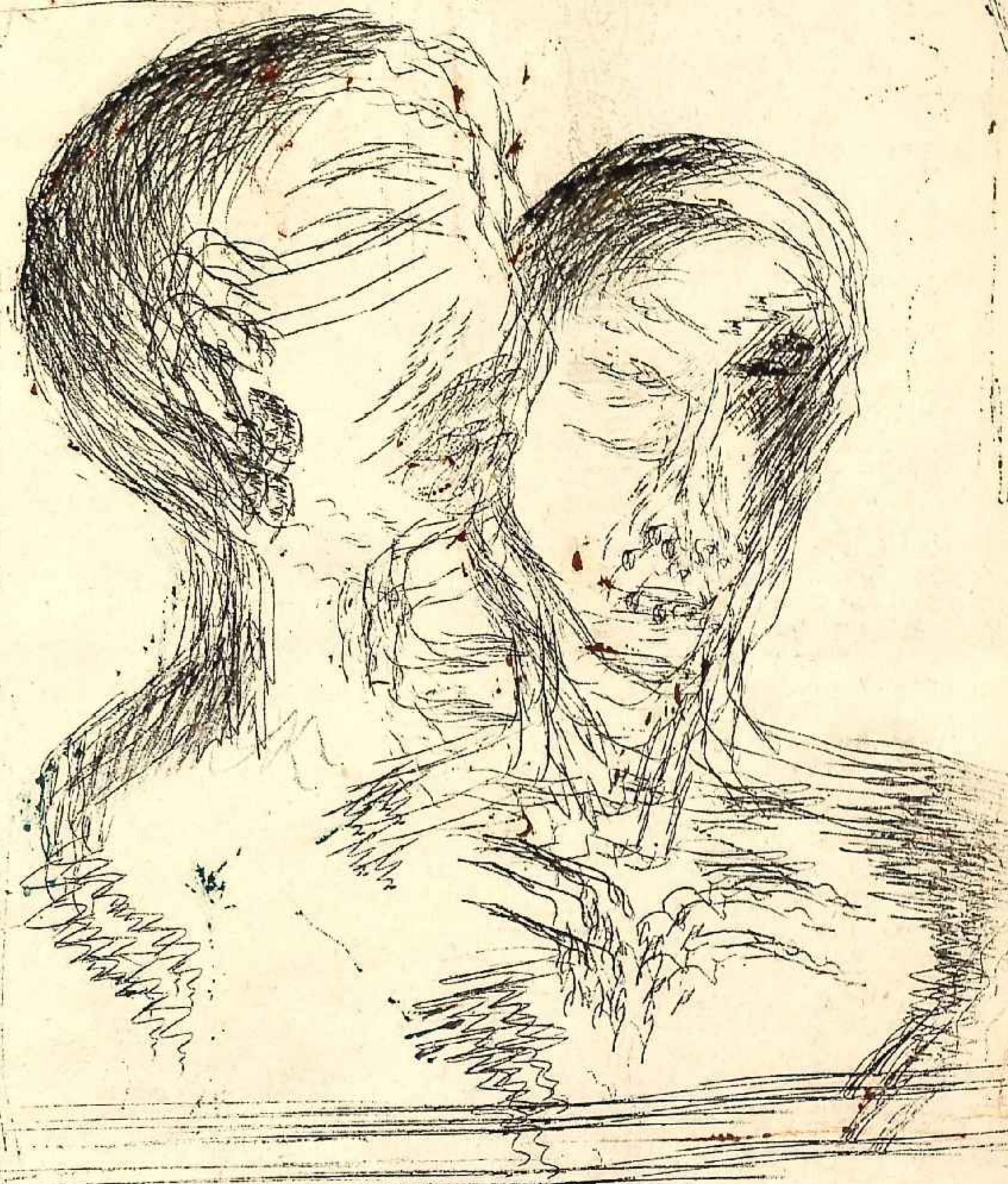
Eda je otcem dvou príma holek, z nichž jedenáctiletá Dita má už za sebou svůj první výslech.

O Edově literární tworbě jsem se už zmínil. Třebaže kolem ní nebylo dosud tolik dramatických momentů jako kolem tvorby výtvarné, zasluhuje právě takovou pozornost. Zájem vzbudila kniha povídák "Zatemnění v domě" /strojopis, A4, cca 150 stran/, o jejíž publikaci uvažuje redakce časopisu "Jednou nohou". Většina Edových básní, próz a teoretických statí je však otištěna v už zmíněném časopisu "PAKO". Deset čísel, která vyšla v rozmezí let 1981 až 1985, má jedinou vadu a tou je poměrná nedostupnost. Příčiny jsou stále stejné. Malý náklad /strojopis s fotografiemi, časté domovní prohlídky a značný rozptyl. Vokno převzalo tři patafyzické články, které byly otištěny v čísle 4. Mnoho Edových prací koluje po severních Čechách na volných listech papíru. V posledním období je to zejména tzv. funeralní pcezie.

V poznámkovém bloku mám ještě zapsány body: Edova činnost v Jazzové sekci a Edova osvětová práce. Mohl bych se o nich začít šířit, ale bylo by to pořád na jedno kopyto. I tak je vidět, že je Eda všestranný takřka renesančně.

Na závěr bych se chtěl vrátit k úvodní otázce: "Za co?" Na závěr bych se chtěl vrátit k úvodní otázce: "Za co?" Pokusím se to shrnout co nejstručněji. - Eda prostě příliš ční.

Dne 14.3.1986 byl Eduard Vacek po seznámení s výsledkem vyšetřování propuštěn z vazby. Trestní stíhání pokarčuje na svobodě.

ČESKÁ "NEOFICIERNÍ" ROCKOVÁ SCÉNA

Santa Klaus

Pojem "neoficiální" není zcela přesný. Proto se jej nejprve pokusím vymezit. Označuji jím rockové skupiny, které se snaží či snažily tvořit bez ohledu na požadavky kulturní politiky "reálně socialistického státu", tedy skupiny bez možnosti práce v profesionálních nahrávacích studiích, bez šance na uvedení v masmédiích, které se dříve nebo později stávají objekty zájmu STB a terčem diskriminačních či přímo likvidačních zásahů Moci. Proto pod pojmem "neoficiální" mohu zařadit jak "underground" tak i tzv. "alternativní skupiny" či skupiny nazývané "novovlnými".

V poslední době jsem se často setkal s otázkou tohoto znění: Jaký je vlastně rozdíl mezi undergroundem, alternativními kapelami a Novou vlnou, čím se vlastně od sebe liší? Ale nejen to. V několika na strojích psaných časopisech jsem přečetl několik článků, kde jejich autoři zachází s těmito pojmy tak, že se člověk nestačí dívit co dokáže informační blokáda. Rád bych se proto pokusil zodpovědět otázku, která zvláště mladším psavcům zamotává hlavu.

Počátky české neoficiální rockové hudby je nutno hledat v letech 1970-1973. Do té doby byly všechny rockové kapely /snad s výjimkou Knížákova AKTUÁLU/ oficiální. Nebude proto na škodu připojencut situaci, která tehdy panovala.

Jednou z hvězdných profi kapel šedesátých let, která prošlo celým údobím bez znormalizování se staly PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERSE /dále PPofU/. Zapletila za to samozřejmě ztrátou profesionálního vedení a odchodem do výroby. Jestliže při jejím vstupu na hudební scénu se agentury snažily tuto kapelu získat, aby se mohly chlubit jejich úspěchem, tak teď bylo jasné, že se jedná o skupinu, která je schopna vytvářet vlastní umění.

bit něčím extra - kapelou s přídavkem undergroundu - a kapela si na underground v podstatě jen hrála, brzy po zahájení "normalizace" se agentura rychle a ráda kapely zbavila. Protože PPofU ze svých názorů nechodlali ustoupit /hlavně díky jejich uměleckému vedení/ underground se pro ně stal skutečností. Na jaře roku 1973 se "Plastici" naposledy účastní profi přehrávek. Podle rozhodnutí odborné poroty kapela přehrávky udělala. Vedení agentury však mělo jiný názor. "Plastici" nesplnili dva ze dvou základních požadavků doby. Měli dlouhé vlasy /i když ztoužené gumičkou a schované pod košilou/ a nepřejmenovali kapelu českým názvem. Čtrnáct dní po úspěšných přehrávkách "Plastici" věděli, že s jejich profikariérou je konec. Příští rok již byl systém přehrávek natolik změněn, že jen zázrakem buď moci získat profi statut jiná kapela než ta které se podařilo profi statut udržet přes kritická léta. /Samozřejmě, že to nebylo zadarmo./

Kolem "Plastiků" se sdružují další kapely /DG-307, Sen noci Svatojánské band, UH-1/ s podobným názorem a dosud nejznámější společenství neoficiálních kapel UNDERGROUND je na světě. Umělecký vedoucí "Plastiků" Magor se stává jeho ideologem, vedoucí silou a skvělým propagátorem. Underground však neměl na neoficiální rockovou muzyku 70.let monopol, jak se zdá z jím vydávaných materiálů. Pro mnohé lidé bylo v pozdějších letech překvapením, že existovaly i jiné než undergroundové kapely a nichž se nedalo říci, že by byly oficiální a jejich tvorba byla přinejmenším zrovna tak dobrá jako tvorba undergroundu. Přezto, že tyto kapely nespojoval žádný společně vyhlášený program ani ideologie - společná jim byla jenom jedna věc a to snaha o původní tvorbu v souladu se svým svědomím, bez ohledu na požadavky Moci - koncem let sedmdesátých se jim začalo říkat kapely Alternativní. Protože historie undergroundu je podrobně zpracována Magorem budeme se věnovat především jím.

A na konec ještě něco. "Neoficiální rocková scéna" musela zcela nutně vzniknout, neboť Normalizace nechala místo pro řadu talentovaných tvůrců v rámci oficiální scény.

Začátkem sedmdesátých let se tedy česká rocková scéna rozvojuje na "oficiální" - až na malé vyjímy zaplněnou instrumentalisty vydávanými za velké tvůrce /nutno je i podotknout, že v pozdější době i iniciátory některých akcí proti neoficiálnímu rocku/ a na "neoficiální" - zaplněnou těmi, kteří vývoj naší rockové hudby postrčili o hezký kousek dál.

ALTERNATIVNÍ ROCKOVÁ SCÉNA. Alternativní rocková scéna je v sedmdesátých letech pražskou záležitostí. Její protagonisté se rekrutovali ze dvou generací rockových hudebníků. Jedni za sebou již měli nějaké zkušnosti a podobně jako "Plastikům" se jim povídlo koncem 60.let získat v různých formacích profi-statut, který si moc dlouho neužili. Ti druzí začátkem 70.let teprve začínali. Společné jim však bylo jedno - odpor k tomu nechat se "znormalizovat". Přímo prototypem tohoto počátečního generačního rozdělení byly první dvě kapely "alternativní scény" /tehdy se jim říkalo prostě amatérské/, založené v roce 1972, EXTEMPORÉ a STEHLÍK. Když se téměř po roce a půl ustálilo obsazení té prvně jmenované, tvořili její obsazení hudebníci jejichž ročník narození se pohyboval kolem roku 1945 a až na jednu výjimku se jmenali o bývalé profíky. Obsazení té druhé tvořili hudebníci začínající, narození kolem roku 1952, pro které byl profi-statut již jen nesplnitelným snem. Nezávisle na těchto dvou kapelách pak vznikla na jaře 1975 další alternativní skupina ELEKTROBUS, kterou podobně jako STEHLÍK založili hudebníci začínající. Pouze věkový průměr kapely byl o něco vyšší a rok narození jejich členů se pohyboval mezi roky 1952 - 1957.

Začátky těchto kapel byly těžké. Většina z jejich členů si joště velmi živě pamatovala /pokud se přímo nešasnila/ dobu rušného hudebního života konce šedesátých let a jen těžko se smířovala s tím, že jich sc to už netýká. Hrát najednou nebylo kde a k tomu mezi fanoušky rocku pořád ještě platil názor z let šedesátých - kdy mohla papíry udělat každá trochu slušná kapela - že co je amatérský je špatný. Když se náhodou povedlo nějaký koncert uspořádat tak většinou skončil vypnutím proudu a přerušením koncertu. Lidí na něj přišlo minimálně. /To se týká především let 1972-75/. Stoupající popularita jazzrocku a jeho oslava v masmédiích novic notně zvedla sebevědomí průměrnému českému posluchači a ten zblízka masmédií a neschopen vlastního názoru považoval jazzrock za vrchol rockové hudby a na oby čejný "bigbit" se díval pořádně zpatra. Buď se to sice zdát divné, ale první alternativní kapely te měly v jistém smyslu daleko těžší než "Plastici" a ostatní kapely undergroundu. "Plastici" sň totiž přinesli do undergroundu slávu a popularitu z konce let šedesátých, kdy ještě fungovala normální hudební publicita. Jejich jméno bylo pojmem a Moci se ho nepovedlo z povědomí rockových fans vymazat. Tří na kapelu nezapomněli ani potom co zmizela z oficiálních podií a pokud uspořádala kapela koncert bylo na něm narváno ať sc konal kdekoli. Kdo by tenkrát chodil na nějaké neznámé amatérské kapely a kdo i pořadatelů by kvůli nim riskoval průser s uspořádáním koncertu.

EXTEMPORE, STEHLÍK i ELEKTROBUS se museli v letech 1972-75 spojit s minimální koncertů /všechny tři dohromady jich za celé období neudělaly více jak 10/, a minimem diváků. Se závistí tehdy sledovaly zprávy o hojně navštívených a poměrně častých akcích undergroundu. Proč se tedy tyto kapely k undergroundu nepřipojily ani tehdy ani později, kdy se undergroundu povedlo vybudovat poměrně dobře fungující síť, kde se hrálo bez papíru a v soukromí /zvláště po Budějovicích 1971/, který pořádal dokonce festivaly, samizdatovou a lichotivou publicistiku, mezi pražskými fans byl velice populární? Vždyť po tom všem toužily i alternativní kapely, které se ve svých začátcích od undergroundových kapel nelišily natolik aby to bránilo jejich přijetí. Hlavním důvodem pro nepřipojení byl nesouhlas s dogmaty undergroundu o kterých se v něm prostě nediskutovalo. "Alternativní" kapely odmítaly především dogma o nepřípustnosti účasti na přehrávkách. Během let 1973-74 byla situace již taková, že hrát veřejný koncert bez papíru bylo prakticky nemožné, na rozdíl od let předchozích, kdy ke koncertování stačila domluva s hospodským kolik bude chtít za půjčení sálu. "Plastici", kteří po roce 1973 ztratili šanci udělat jakékoli přehrávky a další kapely undergroundu, které neměly šanci udělat přehrávky díky svému přístupu k tvorbě, vyřešily tento problém odchodem do soukromí. Magor pak odchod do soukromí teoreticky zpracoval tak, že se na přehrávky chodit nebude a kapely, které se jich zúčastní se "zaproďavají čáblu", a pokud se jich někdo z undergroundu zúčastní bude z něj vyloučen. Podle Magorova názoru tím totiž začíná sešup do hlubin kolaborace a komerce. Důsledkem tohoto dogmatu byla koncertování undergroundových kapel před úzkým a vždy a za všech okolností sympatizujícím publikem. /Jsem přeci všichni jedno rodiče, né! /

Alternativní kapely, které ještě nebyly u Moci zkompromitované jako underground, chápali dogma o neúčasti na přehrávkách jako z nouze cnost a vzdát se možnosti vystupovat před pokud možno co nejsirším obecnstvem /tedy nejen sympatizujícím/, nechtěly. Na přehrávky /samořejmě jen amatérské/ klidně šly a klidně na ně i nastudovaly repertoár, který by byl pro přehrávkovou porotu stravitelnější. I na tuto možnost dřtil Magor ohň a síru a bylo to podle něj nepřípustné. Ale mezi náma, kolik z undergroundových kapel s výjimkou "Plastiků" by bylo schopno "přehrávkový repertoár"

nacvičit tak, aby nějaké papíry získaly? Doufám, i když csi marně, že čas Magora poučil o tom, že neměl pravdu. Alternativní kapely dělaly během sedmdesátých let přehrávky několikrát a přesto neskončily tam, kde měly podle něj skončit. A díky "papírům", byla jejich likvidace těžší a prodloužily život alternativních kapel o dobré dva roky.

Mýslím, že není bez zajímavosti, že se proti tomuto dogmatu začátkem roku 1976 zvedla opozice i uvnitř undergroundu, jak o tom svědčí přípravy na koncert v Klukovicích /květen 1976/ na kterém se neměli podílet ani "Plastici" ani přísný ideolog Magor. Mimo jiné, měla na koncertě vystoupit i skupina ELEKTROBÚS /dále Old Timers, Sanhedrin, UH-2/. Bohužel těsně před touto akcí dochází k zákroku StB, proti undergroundu, jehož výsledkem není jen odsouzení V. Brabence, Magora, P. Zajíčka a S. Karáska, ale i to, že stanoviska undergroundu se ještě více radikalizují a stává se fanaticky zahořklým. Ještě na jaře 1977 se pokusily méně známé "androšské" kapely o proniknutí na veřejnost. Chtěly vystoupit na amatérské přehlídky konané v rámci 5. PJD. Záznamy o nich však již měla StB ve svých trzorech a tak většina povolovacím řízením neprošla. To myslím nejlépe dokazuje škodlivost dogmatu o neúčasti na přehrávkách. Nejméně polovina kapel by byla schopna přehrávky udělat /za ceny vytvoření "přehrávkového repertoáru/. Díky tomu, že se před mocenským aparátem zkompromitovaly na akcích undergroundu, připravily se o možnost ovlivnit daleko větší množství posluchačů. Podle názoru alternativních kapel tomu mělo být přesně naopak. Nejprve vystupovat před širší veřejností, a teprve, až bude administrativními zásahy legální vystupování znemožněno, přestoupit do undergroundu, "odejít do soukromí".

Na amatérské přehlídky 5. PJD prošly jen dvě z undergroundových kapel a to ty, co byly poměrně nové a neznámé. Vystoupila však jen jedna /ANDROMEDA/. Druhá /DOM/ se zjevně zalekla toho, že by ji "cizí" publikum nemuselo přijmout s takovým nadšením, jako byla vyklá u undergroundového publika. Podobný pokus o hromadný průnik na veřejnost se již víckrát neopakoval.

Dalším z dogmatů undergroundu s kterým alternativní kapely nesouhlasily byl tento: Sdělení je důležitější než forma. Chápaly si, že toto stanovisko je reakcí na tehdejší - a vlastně i dnešní - státně kulturní stanovisko, které je opačné. Souhlasily s tím, že sdělení je nesmírně důležité ale byly přesvědčeny, že zrovna tak je forma, kterou je předáváno a že by oba aspekty tvorby měly být vyrovnané a jeden druhého podporovat. Z toho samozřejmě vyplýval i zásadní rozdíl kterým své sdělení předávaly. Jestliže drtivé většině kapel undergroundu stačilo na plnou hubu zcrýmovat své negativní stanovisko k vnitropolitické situaci ČSR po roce 1969 /tím byl také na 100% zaručen úspěch u undergroundového publika o oslavu v některé Magorově recenzi/ a na provedení nezáleželo. Alternativním kapelám se to zdálo příliš jednoduché a příliš lsečinou cestou k úspěchu, přestože byla mnohým protagonistům snaha undergroundu sympatická. Svým způsobem jim připadaly texty většiny undergroundových kapel nošením dříví do lesa a ve spojení s muzikou zoufalo provokací a voláním po zásahu, který by je proslavil a udělal z nich hrdiny. Většina z undergroundových kapel navíc nenutila své posluchače přemýšlet. Zkonstatovala pouze nahlas to, co všichni věděli a to co chtěli slyšet, aby mohli jít domů s pocitem "to jsme to těm bolševikům zase nandali". Alternativní kapely proto zvolily způsob odlišný. Sdělení, které se snažily posluchačům předávat a které bylo velice podobné tomu co sděloval underground, zašifrovávaly do textů, které nebyly tak přímočaré jako texty undergroundu, ale kterým posluchači po trošce přemýšlení museli porozumět. Tím aspoň zpočátku nevyvolávaly takový zájem StB jako kapely undergroundu. Jako svůj způsob sdělení zvclily absurdní a černý humor pod-

pořemý snahu o co nejlepší zvládnutí formy. Jen tak se také dalo odvézt průměrného posluchače od poslouchání jazzrocku. Postoj alternativních kapel však undergroundem tolerován nebyl a staly se terčem obvinění z posrannosti, kolaboranství atd.

S tím souvisí i poslední věc o které se zmínim, která alternativní kapely od vstupu do undergroundu odrazovala. Nebyly totiž přesvědčeny o svém spasitelském poslání, tak jak tomu bylo u většiny lidí z kruhu "Andreše". Díky tomu se tato většina považovala za něco extra - čistí a vyvolení, kterým nikdo jiný mimo sekty nemůže rozumět. Je paradoxem, že šlo často o obyčejné ožraly, kterým k přesvědčení o své vyjímcnosti stěžilo to, že jsou členy či častými návštěvníky akcí undergroundu. Není tedy divu, že ať byla tvorba skupin /především PPofU a DG-307/ undergroundu alternativního skupinám sledována se sympatiemi, hnutí jako celek se jevilo takovým jakým bylo. Netolerantním sektářským společenstvím, řídícím se dogmaty, odmítajícím diskusi a vyznačující se schůzemi na nichž byli provinileci vyloučováni. Tedy jakýsi negativ státní Moci. A protože alternativní kapely nechtěly být závislé ani na tom, co jim předepisuje Magor, ani na tom co jim předepíše Moc, kdy spojení ani k nějakému sblížení s undergroundem nedošlo. Underground se jím za rozdílný postoj pomstil ignorací a již naznaceným spíláním - konečnou úplně stejně jako Moc.

Doufám, že z předcházejících řádků je jasné, jaké rozdíly byly mezi undergroundem a alternativníma kapelama a proč se necíti žádny z protagonistů zrovna nejlíp najde-li jméno kapely, v které působil, zasunuto do nesprávného šuplíku.

Historie tzv. alternativních kapel /tentot pojmenování se začal užívat na přelomu let 1978-79/ se dá přibližně rozdělit na tři období.

První 1972-76 je obdobím formování, navazování kontaktů mezi jednotlivými kapelami a generačními skupinami, hledáním své vlastní alternativy v poměru k oficiální scéně a undergroundu, obdobím prvních tvůrčích úspěchů. Začíná vznikem prvních kapel, vystřízlivěním hudebníků z pookupačního šoku - tím je myšleno uvědomění si toho, že se nic nezlepší a je nutno začít v podmírkách jaké jsou, přestat vzpomínat na staré dobré časy a doufat že se vrátí. Během tohoto období vystupují kapely z anonymity a po počátečním nezájmu rockových fans si začínají pomalu získávat stále širší okruh posluchačů. Končí rozpadem ELEKTROBUSU, který peřádně zamíchal alternativními kartami.

Druhé 1977-79 by šlo stručně charakterizovat slovy: "alternativní kapely a Jazzová sekce", která zařazuje kapely do programu PJD a venuje jim stálou kritickou pozornost ve svých publikacích. Kapely během tohoto období získávají velikou popularitu. Největší měrou se zasluhují o to, že končí prioritní postavení Jazzrocku jak na našich podiích tak u rockových fans a o to, že pojmenování získává zcela jiný význam než měl dosud - od tohoto období označuje již jen vztah kapely či hudebníků k státem kontrolovaným profi-agenturám a ne kvalitu. Během těchto dvou let se představuje špička alternativních kapel nejširšímu publiku na hlavních koncertech PJD v Lucerně nebo sportovní hale na Folimance. Přes svou popularitu se jin odcíti proniknout mimo Prahu a protože pražské koncerty jsou téměř výhradně vázány na akce pořádané Jazzovou sekcí, koncertují jen málo. Od počátku roku 1977 dochází k nátlaku ze strany Moci a protagonisté alternativní scény se seznámají s tím co dosud znali jen z vyprávění - výslochy StB. Dochází i k prvním přímým represivním akcím proti alternativním kapelám. Druhé období končí dosud posledními 9.PJD. Alternativní kapely mizí z pražských podií.

Třetí 1980-81 by šlo charakterizovat slovy "slavné umírání". Jazzové Dny nejsou povoleny a Jazzová sekce během první poloviny roku přichází o možností pořádání všech koncertních akcí. Počet kapel po zásazích proti Jazzové sekci klesá /není kde hrát/. Po velmi špatném roce 1980 se konečně zvedá zájem pořadatelů z venkova. Alternativní kapely, které přežily předchozí rok jsou na vrcholu popularity a koncertují hodně a často. /Rekordní počet koncertů během jednoho roku zaznamenává EXTEMPORE - 15. To vysoko převyšuje dosavadní roční průměr, který se pohyboval většinou kolem čísla 7./ Česká alternativní hudba je poprvé a s úspěchem prezentována v zahraničí /Velká Británie a MLR/. Tlak úřadů se však stále stupňuje a místo kde kapely nesmí hrát stále přibývá. V polovině roku je jasné, že "zásah" na sebe nedá dlouho čekat. Koncem roku 1981, v době kdy je většina alternativních kapel rozpuštěna a chystají se mezi nimi velké personální změny /k nim však již většinou nedošlo/, vychází "Trojanův zákaz", který likviduje konkurenci "státních zaměstnanců" v profi-kapelách zcela nesmlouvavě. "Zákaz" veřejného působení pro 36 kapel, až na jednu vyjímku, alternativní kapely nevyneschává. Situace se radikálně změnila. Obnovovat kapely pod starými názvy ztratilo smysl a zbylí protagonisté, pokud se nevzdali, tvoří a koncertují tak, aby byli pokud možno co nejméně nápadní. Pražská alternativní rocková scéna se stala historií.

ČESKÁ ALTERNATIVNÍ SCÉNA 1972 - 1981 V DATECH

- 1972 - Začátkem roku zakládá folkář Jaroslav Jeroným NEDUHA skupinu EXTEMPORE. Na podzim zakládá Petr KŘEČAN s Lubošem FIDLEREM skupinu STEHLÍK.
- 1973 - Začátkem roku je zahájena pod vedením Miloše ČURÍKA činnost klubu LABYRINT na Invalidovně /kapacita 50 míst/. LABYRINT se tak stává jediným místem v Praze, kde si mohou 1x týdně zahrát začínající kapely. V druhé polovině roku má v LABYRINTU premiéru skupina STEHLÍK. EXTEMPORE zápasí s personálními problémy /přicházejí z odcházejí mimo jiné Šula, Hajdošský, Skácelík/. Koncem roku je schopno vystoupit na vodnícká zábavě ve složení: J.J.NEDUHA - v, g, harm. Příma ŠTEVICH - g. PICKWICK - b. Vlasta MAREK - dms. Po dvou písničkách vypnut proud a obsazení se hroutí.
- 1974 - Jazzová sekce svazu hudebníků ČSR zahajuje v pražském Radio-paláci tradiční PJD, zatím v čistě jazzovém duchu - březen 1.PJD, po dvou letech první větší koncertní akce, která není věnovaná komerční pop music. V sále na ROKOSCE pořádá M.Čuřík "1. Přehlídka pražských amatérských rockových a jazzových skupin" /Jaro/. V sestavě jedné z "čajových" rockových kapel se objevuje Mikoláš CHADIMA. Na podzim se koná další z koncertů skupiny STEHLÍK /P.Křečan - dms, Luboš Fidler - b. Miroslav "Konačan" Fiala - g./ Po něm se kapela na delší čas odmlčuje. Křečan začíná spolupracovat s EXTEMPORE, jehož sestava se konečně stabilizovala. Koncem roku se koná v klubu LABYRINT premiéra THE NAIVE EXTEMPORE BANDu s pořadem "PLESNIVÝ EMBRIO" /J.J.NEDUHA - g. v., harm, flutes. V.MAREK - dms. Jiří HRADEC - guit, bg.voc. "Jerry" TOMÁŠEK - b. P.KŘEČAN j.h. - perc./ Odpadlík z undergroundu /vyloučen na schůzi/ John Black SAHARA spolu s Dr.ZAWRACHEM zakládají studiovou skupinu DUŠEVNÍ HROB a nahrávají první LP - "Čtyři láhve". /Kapela byla v izolaci od ostatních kapel alt. scény až do r.1978/

- 25
- 1975 - Začátkem roku založeno M. Čuríkem "Rockové a Jazzové metodické centrum Rokoska". Po mnoha letech má Praha tak velký sál /kap. 500 míst/, kde se jednou za 14 dní konají koncerty rockové hudby.
 V březnu založena skupina ELEKROBUS /Pavel RICHTER - g.v., Tomáš ZETEK - b.v., Mikoláš CHADIMA - t. sax, harm, metalofon, w. Tomáš VYKOUKAL - dms.
 Po dvou letech opět začíná pracovat "Klub 1" na Strahově a otevírá se i pro jiné než jazzové kapely.
 The Naive EXTEMPORE Band pořádá na Strahově premiéru svého druhého pořadu "AZBESTOVEJ CULÁŠ" - ve stejném obsazení.
 Podzim: 3. PJD v Lucerně. Jako jejich součást je po urputných bojích uspořádána "1. Jazzrocková dílna". Je to velice důležitý počin pro jakousi "znovulegalizaci" zvuku elektrických kytar na větších scénách. ELEKROBUS má premiéru v klubu LABYRINT a na festivalu rockových kapel v Příbrami získává jednu z hlavních cen.
 The Naive EXTEMPORE Band vystupuje s "AZBESTOVÝM CULÁŠEM" jako první alternativní kapela na samostatném koncertě v tak velkém sále. Koncem roku se však sestava EXTEMPORE hroutí. Křečan začíná spolupracovat s původně čistě folkovou kapelou Alexandra HAJDOVSKÉHO F.O.K. - folkové ozvěny Karlína, která se brzy potom zařazuje mezi přední alternativní soubory.
- 1976 - V lednu na Strahově premiéra nové sestavy a programu skupiny ELEKROBUS "Nedefinitivní" /P. Richter, T. Zetek, M. Chadima, V. Marek a A. Drvota j.h. - perc. vyhozen hned po premiéře./ 4. PJD /Jaro/: "2. přehlídka amatérských skupin na Rokosce" se stává součástí PJD. ELEKROBUS se s úspěchem představuje širšímu pražskému publiku.
 F.O.K. /A. Hajdovský - g.v. K. Hajdovská - v.perc. M. Hajdovská - w.perc. + hosté/ začínají svým pořadem "KARLÍNSKÝ VIADUKT" odlož od folku, stávají se nezařaditelnou kapelou vypískovanou ortodoxními fans folku tak i ortodoxními fans rocku. ELEKROBUS se má účastnit společné akce s kapelama undergroundu v KLUKOVICích /duben 1976/. Během 4. PJD však začíná známá akce proti undergroundu. Koncert se nekoná.
 V květnu má na samostatném koncertě na Rokosce premiéru nový pořad skupiny ELEKROBUS "VÝLET". Zároveň je premiéra doručrou celé skupiny.
 V létě má premiéru nová sestava THE ROCK JOKES EXTEMPORE BANDU /J. J. NEDUHA, "JERRY", Miroslav "Miriš" TOMAN - dms. Jiří MAREŠ - g. KŘEČAN j.h. - perc/ s pořadem "STEHLÍK". Hned po premiéře končí Křečan s EXTEMPORE spolupráci.
 Zrušeno "Jazzové a rockové centrum Rokoska".
 Na podzim nastupuje do EXTEMPORE M. Chadima. Vlasta Marek a Pavel Richter se kontaktují s Křečanem a znovaobnovují skupinu STEHLÍK /P. KŘEČAN - dms, perc. Luboš FIDLER - b.v. Pavel RICHTER - g.v. A. HAJDOVSKÝ - g.v. V. MAREK - perc./
 DUŠEVNÍ HRAB vydává svou druhou desku "ZIMNÍ VÁLKA".
 V. MAREK zakládá skupinu AMALGAM.
 Koncem roku premiéra nového pořadu The Rock and Jokes EXTEMPORE Bandu - "Milá čtyř visel ů" /J. J. NEDUHA, JERRY, MIRIŠ, J. MAREŠ, M. CHADIMA - t. sek. voc, vibes./ v novém klubu v podzemí paláce Metro na Národní třídě - "R Klub". /koncerty 1 až 2x týdně./
- 1977 - Začátkem roku premiéra znovaobnovené skupiny STEHLÍK. Členové EXTEMPORE jdou poprvé na "pohovor" na Barták. 5. PJD /jarní/: EXTEMPORE ve spolupráci s pantomimou PASKVIL předvádějí "Milou čtyř viselců" na hlavním koncertě v Lučerně a stávají se senzací PJD. Novým členem kapely se stává Tomáš VYKOUKAL.

vá díky úspěšnému hostování v Lucerně Marta ZELINKOVÁ - perc. STEHLÍK vystupuje s nemenším úspěchem na "Amatérské přehlídky" v sále DOMOVINA.

V září je otevřeno pod patronací Jazzové sekce nové "Metodické centrum" v sále KARLÍNSKÉ BESEDY /koncerty 1x týdně/. Během jednoho měsíce se pražskému publiku představují skupiny EXTEMPORE - premiéra pořadu "EBONITOVÝ SAMOTÁŘ", STEHLÍK /Křečan, Fidler, Richtr + hosté Dan FIKEJZ - konga, "BRED" - trp. T.ZETEK - cello/, s premiérou pořadu "BLATÁK"/, která je zároveň dernierou, neboť po koncertě oznamuje Křečan, že kapelu rozpouští/, F.O.K. s pořadem "SRZOMABRA" a AMALGAM Vlasty MARKA. Jak s F.O.K. tak s AMALGAMEM spolupracují jako hosté P.Richtr nebo Luboš Fidler.

DUŠEVNÍ HROB vydává třetí LP - "DUŠEVNÍ HROB III.". "Centrum" je však přesně po měsíci zrušeno.

Koncem roku zakládají vyhození ze STEHLÍKA skupinu ŠVEHLÍK /L.Fidler, P.Richtr, A.Hajdovský + zpočátku Křečan j.h. a další nestálí bubeníci/.

Z EXTEMPORE odcházejí "Jerry" a "Miriš", Neduha oznamuje, že hodlá s kapelou naposledy vystoupit na 6.PJD /konec května 1978/.

1978- Začátkem roku doplňují sestavu EXTEMPORE Slávek SIMON - b.v. a dočasně, do 6.PJD Petr Křečan - dms. V březnu dohrává kapela několik domluvených koncertů ve staré sestavě a po jednom z nich /ve VŠ Klubu v Řeznické ulici/ se dovírá, podobně jako 14 dní předtím ŠVEHLÍK, že má zákaz vystupování ve všech pražských vysokoškolských klubech./Těmi byly Klub v Michalské ulici, na Strahově Klub 1 a Klub 7/.

6.PJD /květen/: Na "amatérské přehlídky" vystupují F.O.K. s pořadem "SNY PSYCHOPATICKÉHO DĚCKA V KRIZI" a definitivně si získávají rockové publikum. ŠVEHLÍK, stále ještě s hostujícím Křečanem, vyhrává hlasování publika a získává tak možnost vystoupit druhý den na hlavním koncertě v LUCERNĚ. Premiéru má nově založená skupina ŽABÍ HLEN /Mirek SLAVÍK, Aleš VESELÝ, Vl.ZADROBÍLEK, Jan HOFMAN, Jiří HROMAS - různé nástroje + hosté/.

V Lucerně vystupuje naposledy The Rock and Jokes EXTEMPORE Band /J.J.Neduha - g,v. J.Mareš - g. M.Chadima - saxes. Marta Zelinková - perc. P.Křečan - dms. + hosté: C. AND K. VOCAL - L.Kantor, J.Cerha, Z.Hanzlová, L.Pospíšil, H.Arnetová/ se speciálním programem pro PJD "DÚM Č.P. 112/34". V Lucerně vystupuje i AMALGAM /Vl.Marek - bonga, tabla, Mohan Lal - tabla + hosté P.Richtr - g,v. L.Fidler - g.b.v. T.Zetek - cello "Bred" - trp. I.Macků - v. flutes/. Při příležitosti vystoupení AMALGAMU se na prkennych Lucerny poprvé objevují, a to hned dva "Total Punks".

Po skončení 6.PJD předává J.J.NEDUHA vedení i název kapely z které mimo něj odchází Jiří MAREŠ a KŘEČAN /konec smlouvy/ Mikoláši CHADIMOVI, který odchází na pětiměsíční vojnu.

7.PJD /říjen/: po obrovském úspěchu na 6.PJD alternativní kapely tentokrát na hlavních koncertech chybí. Na "amatérské přehlídky" vystupuje pouze F.O.K., které konečně získává na příští rok pozvání na vystoupení v Lucerně.

M.Chadima se v říjnu předčasně vraci z vojny a doplňuje sestavu EXTEMPORE.

Petr KŘEČAN zakládá KILHETS.

F.O.K. končí udoláno problémy amatérského rocku.

Jazzová sekce nachází náhradu za zrušené "Centrum" o několik set metrů dál v sále U ZÁBRANSKÝCH /koncertovat se má 1x za 14 dnů/.

Prosinec: premiéra KILHETS /Obsazení mimo KŘEČANA anonymní, celá kapela hraje v maskách/.

Premiera nové sestavy i nového pořadu THE NEW ROCK AND JOKES
EXTEMPORE BANDU "ZABÍJAČKA" /M.CHADIMA - v., saxes, vibes.
M.ZELINKOVÁ - perc. S.SIMON - b,v. Josef ZÁRUBA - g. Sl. STA-
NĚK - dms/ v novém pražském klubu "EDEN" ve Vršovicích.
ŠVEHLÍK nachází konečně stálého bubeníka /Ivan PAUL/ a do ka-
pely nastupuje jako druhý basista "Jerry" TOMÁŠEK.

1979 - Po koncertě EXTEMPORE v Libouchci /okr.Ústí nad Labem/ je za-
hájeno trestní stíhání proti M.Chadimovi pro trestný čin vý-
tržnictví. EXTEMPORE začíná mít velké potíže s koncertováním.
/Prokurátor nakonec případ nepřevzal a vše skončilo až začátkem roku 1980 pokutou za přestupek/. Důvodem k zákroku bylo
asi dvacet písniček převzatých od punkových anglických skupin.
8.PJD /duben/: poprvé od roku 1972 vystupuje v Praze nekomerční
rocková kapela z druhé strany "opony" - ART BEARS /Fred FRITH
- guitars, violin. Chris CUTLER - dms. Dagmar KRAUSE - voc.
+ hosté: Peter Blackward - bg. Marc HOLLANDER - keyboards./
EXTEMPORE neprošlo povolovacím řízením. Na Dnech vystoupit ne-
smí. V Lucerně vystupuje naposledy a jen pro tuto příležitost
obnovené F.O.K. /Alexandr, Mirka a Kateřina HAJDOVŠTÍ s hosty
L.Fidlerem, P.Richtrem a I.Paulu/.
Na Folimance vystupují ŠVEHLÍK, AMALGAM a KILHETS.
Po 8.PJD odchází Luboš Fidler od skupiny ŠVEHLÍK.
Červenec: EXTEMPORE zůstává opět jen ve třech /Chadima, Simon,
Zelinková/
září: THE EXTEMPORE BAND /M.Chadima, Sl.Simon, M.Zelinková,
Mirka "Alii" Horáček - dms, trp. Ladislav Brom - g/ připravuje
nový program.

9.PJD /listopad/: The EXTEMPORE Band zahajuje RJD premiérou
pořadu "VELKOMĚSTO 1." U Zábranských. Druhý den je v programu
zveřejněna staň "Úkoly české alternativní hudby". Na Foliman-
ce vystupují na hlavním koncertě ŠVEHLÍK, KILHETS a EXTEMPORE,
které opět neprošlo povolovacím řízením. Na odpoledních kon-
certech vystupuje ŽABÍ HLÉN /jako host skupiny vystoupil i
V.BRABENEC. Jeho hostování spolu s "Úkoly české alternativní
hudby" přivedly dchližitelské orgány do stavu zuřivosti/, a
nováčci, kteří se ke špičce alternativní scény přiřazují - ZI-
KURAT /Jiří KŘIVKA - g,v. Tomáš HAVRDA - dms. Vilém ČOK/ a
PSÍ VOJÁCI /Filip TOPOL - v,piano, Vítěk KRUMTA - b. Jáchym TO-
POL/ o kterýchby se možná spíše dalo říci, že byly undergroundovým dorostenem.

prosinec: KŘEČAN odchází do emigrace.
V EXTEMPORE odchází k poslední personální změně jeho historie.
L.Broma střídá Jiří "Mory" RADECHOVSKÝ - g,bg.voc., kapela
začíná s přípravou dalšího programu.

Během roku je dokončeno čtvrté album skupiny DUŠEVNÍ HROB -
"MEMENTO MORI".

1980 - Krize alternativní rockové scény. PJD od tohoto roku až dodnes
se nepovedlo uspořádat.

leden: premiera KILHETS. A.Hajdovský a "Jerry" odcházejí ze
skupiny ŠVEHLÍK.

Květen: premiera nového obsazení EXTEMPORE a pořadu "VELKO-
MĚSTO 2".

červen: po koncertu nové kapely J.J.NEDUHY MEZANIN ukončena
činnost "Centra" U Zábranských.

prosinec: společný koncert EXTEMPORE a ŠVEHLÍK /P.Richtr, I.
Paulu + dva hudebníci po koncertě hned vyhození. Richtr mar-
ně hledá po odchodu A.Hajdovského a L.Fidlera náhradu/, v
Praze-Radotíně.

DUŠEVNÍ HROB natáčí poslední LP "ZA MÁLO PENĚZ". Hosty jsou
členové skupiny Extempore a Kilhets.

1981 - Konečně se zvedá zájem mimopražských poředatelů /hlavně Brno a Jižní Morava/.

březen: EXTEMPORE hraje s úspěchem "VELKOMĚSTO 2" v Londýně /M.Chadima, Cris CUTLER - dms, Tim HODKINSON - steel g, sax, organ. Mick HOBBS - b./

P.Richtr konečně konsoliduje obsazejí skupiny ŠVEHLÍK /P.Richtr, I.Paulů, Pavel ŠVEC - b. DYKAN - organ./

červen: poslední vystoupení skupiny ŽABÍ HLEN /Brno/.

Festival ve Veselí nad Moravou: produkce v duchu 9.PJD. Na posledy společně vystupují zbytky alternativní scény EXTEMPORE, ŠVEHLÍK a ZIKURAT. Brzy po festivalu se po nevybírávém zásahu nových hvězd profi-scény, Pražského výběru, do sestavy rozpadá ZIKURAT.

červenec: EXTEMPORE hostem maďarské skupiny HOBBO BLUES BAND, s kterou absolvuje třídenní turné po Maďarsku.

září: poslední koncert EXTEMPORE /Chvaletice/. Chadima kapelu rozpouští.

listopad: vydán zákaz 36-ti skupin podepsaný F.TROJANEM inspektorem odboru kultury NV Hl.M.PRAHY. Zákaz obsahuje jména všech alternativních kapel v tom čase většinou známkých s vyjímkou skupiny ŠVEHLÍK /v roce 1982 veřejně nevystoupila a byla zakázána po třech vystoupeních konaných pod názvem MARNO UNION. - P.Richtr, A.Hajdoyský, P.Švec, I.Paulů - začátkem roku 1983/.

Svazu hudebníků - pobočce Praha, je Trojanem zakázáno další zřizování a zprostředkování kapel. U SH byla zřizována většina alternativních kapel, které jsou díky tomuto zásuhu bez "papírů".

ČESKÁ NEOFICIERNÍ ROCKOVÁ SCÉNA PO ROCE 1981 však zničena Trojanovým zásahem nebyla. Úředníci různých ministerstev, kteří předpokládali, že "Trojanův Zákaz" zlikviduje oblast rockové hudby, která nebyla pod přímou kontrolou Moci, se přepočítali. Nové kapely, které vznikaly posty uvolněné "Pražskou alternativní scénou" nezačaly vznikat jenom v Praze, ale v daleko větší míře než tomu bylo po celá 70 léta i na venkově. Zatímco nové pražské kapely "PRAŽSKÁ NEW WAVE", se vrhly na kopírování anglo-americké singlové produkce, mimopražské /začátkem 80 leti hlavně "Brněnská alternativní scéna"/ kapely pokračovaly a dále rozvíjely to, co se Moč snažila koncem roku 1981 v Praze s definitivní platností zlikvidovat.

"PRAŽSKÁ NEW WAVE". Myslím, že kapely, které ji tvoří by se daly definovat podle několika společných znaků. Jsou to kapely, které začaly v období Pražského vzduchoprázdného mezi zákazem "Centra u Zábranských" a Zákazem Trojanovým. Rok narození jejich protagonistů se pohybuje kolem roku 1958. Jejich tvorba je dosti nepůvodní, ovlivněná písničkovým a středním proudem anglo-americké rockové produkce. Být poměry jen o trochu liberálnější, nemělo by být problémem, aby oživily ztrnulou oficiální pop-music. Jenomže poměry jsou takové jaké jsou. Jejich vstupu do "oficiálních" sfér bráhí s největší pravděpodobností dvě věci. Tou první je nesmyslný systém "uměleckých" agentur, jejichž počet zaměstnanců je limitován podobně jako ve výrobních podnicích. Těch několik míst, které v agenturách zbývají pro rockovou muziku, si státem placení rockerů dobře hlídají. /Systém limitovaných pracovních míst byl vytvořen začátkem 70tých let a proto divu, že za celou popisovanou dobu se v Praze zprofesionálizovaly jen dvě kapely - ty, co měly největší známosti - což je jistě na tlačenici, ke všemu ochotných rockerů u zadních vrátck agentur, málo./ Tou druhou jsou texty. I když jsou proti létům minulým o něco opatrnejší, přeci jen se podstatně odlišují od nasmě-

diowé "New Speach". Věnují se problémům reálným a popisují je jazykem lidským! A i když zatím přebírají anglo-americký repertoár, nebo jsou jin podstatně ovlivněny, nelze je ve většině případů obvinít z pouhého kopírování. Zdá se mi, že na rozdíl od svých anglo-amerických vzorů je jejich hudba daleko opravdovější a současné česko je z ní cítit.

Začátkem roku 1982 je v Praze otevřen "Junior klub" Na Chmelnicci, kolem kterého se pražské kapely New Wave sdružují a kde také často koncertují. Během krátké doby si získávají popularitu čerstvě dorostlých fans. Tak rychlý vzestup popularity kapel JASNÁ PÁKA, PRECEDENS, GARŽ, MÁMI BUBO, LETADLO, A-64 a dalších Moc vyděsil. Na jaře roku 1983 se rozhodla jednat. V Tribuně /čtrnáctidenník ÚV KSČ/ vychází článek "Nová vlna se starým obsahem", který oživuje slovník používaný proti rockové hudbě v začátku 60tých i 70tých let. Jak autorii /inspirování MV/ správně předpokládali, článek v tomto týdeníku se rovnal příkazu. Koncem roku 1983 je v Praze opět mrtva. Ale rocková hudba je nezničitelná. V druhé polovině roku 1984 se v Praze začíná koncertovat znova. A mimo kapely, napadané Tribunou, které hrájí pod novými názvy, se objevují kapely další a všechno jedo dál.

BRNĚNSKÁ ALTERNATIVNÍ ROCKOVÁ SCÉNA: I kapely této scény se začínají formovat ve stejném období jako kapely "Pražské New Wave" a jejich nočník narození je přibližně stejný. Přes to je jejich produkce podstatně odlišná. Právě tam totiž hrály pražské alternativní kapely v dobách, kdy se pro ně Praha stala uzavřeným městem. Je zřejmé, že i když pro ně byly koncerty alternativních kapel nebo nahrávky undergroundu velkou inspirací, nechaly jim dost prostoru pro vlastní fantazii. Myslím, že se dá být obav říci, že kapely JEŠTĚ JSME SE NEDOHDLI, ODVÁŽNÍ BOŘÍCI, TŘÍRYCHLOSTNÍ FEPÍČEK, SLEPÉ STŘEVO a další, jsou přímými pokračovateli "Pražské alternativní scény". Jejich muzika je originální a nad jejich texty naskakuje husí kůže, nejen pro jejich otevřenosť a přímost s jakou popisují svět reálného socialismu, ale i pro jejich básnickou kvalitu. Brněnské alternativní kapely vystupovaly v letech 1982-84 většinou na společných akcích, nazývaných Valná hromada. Bohužel už je s tím konc. Většina kapel byla složena z vysokoškoláků brněnských kolejí a skončila po tom, co jejich členové ukončili školu.

Je zřejmé, že by rok 1985 brněnské alternativní kapely stejně nepronásledovaly. K první akci proti nim došla několik dní před nástupem většiny hudebníků na jednoroční vojenskou službu a tak StB v likvidaci brněnských kapel zastoupila armáda. Jistě nikdo nepochybuje o tom, že nebýt toho, StB by svou akci dotáhla do vítězného konče.

V současné době, myslím, můžeme konstatovat, že likvidační zásyhy z přelomu desetiletí, se minuly účinkem. Snaha po původní rockové tverbě zůstává. Kapel vzniká čím dál tím více a na mapě "neoficiální" rockové hudby se objevují stále nová střediska. Myslím si, že od šedesátých let nebylo v čechách tolik kapel, jako je dnes, a to je také důvodem, proč se mi zdá, že veškeré další rozlišování "neoficiálních" kapel, ztrácí smysl. Vznikla totiž "Česká neoficiální rocková scéna" do které můžeme zařadit jak dálce tvorící protagonisty rozbité "Alternativní scény Pražské a Brněnské", tak i dálce tvorící protagonisty rozbitého undergroundu, "Pražskou New Wave", i mnoho dalších kapel vznikajících mimo velká centra, ať jsou již tyto kapely inspirovány čímkoliv.

PERSPEKTIVY NEOFICIÉLNÍ ROCKOVÉ SCÉNY. Jsou různé. Některé kapely či osobnosti nacházejí šanci vystoupit veřejně, jiné musejí za svým koncertem odjíždět daleko od místa bydliště, jiné zase mohou vystupovat jen v místě svého bydliště, některé vystupují jen v soukromí, jiné před širším publikem, jiné nahrávají doma. Ale, díky velkému

rozšíření kvalitních kazetových magnetofonů, se podstatně zjednodušila práce s nczávislým distribucováním nahrávek. Pokud jde tedy jednotlivci nebo kapelám jen a jen o tvorbu, není v silách Moci, zabránit tomu, aby se dostala k tomu, komu je určena - k posluchači.

Nezáleží tedy na tom, jakým způsobem byla nahrávka pořízena /jestli v domácím studiu, nebo na včerejném či soukromém koncertě/, ale na tom, co je schopna posluchači říct. Monopol Moci na produkci rockové hudby, je začátkem sedmdesátých let definitivně zlomen, a to by snad mohlo změnit vztah Moci k rockové hudbě, z které by se pak mohla /a taky měla/ stát rovnoprávná a nediskriminovaná složka naší hudební kultury.

Praha 1986

x x x x x x x

Co je, ty králii zrůd?

Hm, kdo sen? po čtvrtý ráno
ptám se sebe už po 3-tí
"že sám sobě nedáš pokoje
jen tvůj problém je"
/hlas autenticky
+ blísky synteticky/
a kumpán můj v rphu pokoje
po x pivech řve: "doktore"
/že stále v pokárně je
sí myslí/
není tu doktora ni výčepního
sme sami
/sebe už dělají/
sme vymyšlený? kdo to udělal?
král zrůd? Bože, jsem pateticky
jsem vymyšlený, jsem tvůj sen?
a stín co na zde húzim hřívou
říká mi: tváříš se jak peruánskéj
koti seš sám a deš do neba
co chceš víc?
co chceš, ty králii zrůd?

chceš sebe?
vážně chceš?
šepť mi Kdosí Bůh do ucha
někde v metru přes lesklou
sponku kabely
co všechno staréna
přes nástupiště
šepť mi: to už tě to onřelo
pít a být? už si umrz
na ostrově žen? chceš se?
tobě te tak dát! zapřeš se
ty se zradíš zbyde ti
akorát podřezat se

ja
padej táhni běž
konec slyšení.

J. Tiso

KONTRVA

J. Námek

angb nechodoťe do hudebky

"Zvím, jestli jste si toho všimli, aic když se slyšíte nad současným českým rockem /to znamená nad současnou moderní hudbou, protože všechno ostatní je jen velkovýroba oblbovacích kulis a boj o přesny/, zjistíte, že se tu neustále motá několik jmen. Několik lidí, kteří vytrvali a neprodali se. Kteří by už jen tím, že vydrželi, mohli dosáhnout jistých "pozic" /i když právě o tomhle u nás platí "suprafonická láska po poserech skáče"/, ale protože nejsem vydrželi, ale stále mají co říct, jsou jako víno.

Možná právě tím, že je téhle režim postavil mimo hřiště a vyzoučil "ze hry" ještě dřív, než si kdo mohl vůbec uvědomit, že je ta tak druhonce lepší a "zaplatpámbů" za to, a že intuitivně tvůrčí, že nesmějí ZRADIT svou věc, svůj bigbýt, dostali svou hudbu a postoj k ní až někam na pomezí, kde začíná opravdu svobodná tvorba! Nedajte ne něco vykalkulovaného, předem proryšleného, a předem automaticky vypočítaného a opatrného: syrový výkřik či z břicha jdoucí upřímností, která i když mnohdy ne svou zásluhou nemá co ztratit.

Sociologické studie některých západních pokrokářů dokazují, že tam, kde je kultura jaksí v ořsajdú, pod dohledem byrokratů a plánovací, čímž později nutně dojít k postupnému zhroucení sociálních vazeb struktury společnosti. "Lidé se více podvádějí, více udávají, více nenávidějí, více pomlouvají, více záviděj" ... jak řekl tuhle jeden rám s červeným nosem v pět ráno v metru.

Ale k včetně ani Jenotá, ani Richter, ani Chadima, ani Merta, ani Marek, ani Nohavica, ani Plíhalí, ani Voňkové s některí další, nechodili do hudebky. Nejsou to "školení" hudebníci. Prostě se jen vyjadřují hudbou. Proto jsou lepší a pro "hudbu" přínosnější než když nově dorostlí směška absolventů konzervatoří a akademie. /I když nová vlna i na svaté půdě akády už zaníží a profesorů mají v poslední době hojně starosti s přivínéním očí, aby neviděli aktivitu svých studentů, ale to je asii taky zásluha kontinuity vývoje svobodné - označej rokokové - tverby u nás v posledních deseti letech./

Kdo zradí, už se šíře po šikmě a jen nálokdy dobré zaplacene. Količ jen zpadlo bacúků a kytečistů, kteří sli hrát do plně. Kolik jen vydělali na aparaturu". Kolik jen mladých přírodních bánu "aby si vydělali na aparaturu". Vzpomněte na "nedoprovodových skupinách zmalovaných hvězdiček. Vzpomněte na "ne-kozíkarty" Pátku, Třešňáka, Čerta, Nohu. Paratujeť na Kocába? Soukupa? Kratochvíla? Tomku? Hieberleho? Šárková? Štěpánka?

"Věř hrdibě do dívky, ona ti dá do srdce". Zrada je cítit na
střechnou. Protože ta sprška neurohormonů v mozku, když žhneme stra-
tem následním, něco zanechá, něco vyloučí. Věc možná. Ta stimula-
ce pravé /u nás tolik zakomplexované, zanedbávané/ hemisféry ač
řidkými přesně jen hluboce zasahujícími koncerty, kdy to na jevi-
šti a to v hledišti začne synchronizovat a všechna jsme JEDNO,
jako Vesmír a atom, jako mystik a Himaláj, jako světlo a zvuk.

Když Křečan zlostně bušil do dřevěné samodobné kytary s v hlavě mu po půlnoci v silhettování vyčísnilo, nechal, že trávile všeckotocí by si i teď značně pomohl. Když lidé hodinu drnkají Jana, minimalisticky soustředěn v ohnišku myšlenko-revoluci, netušil, že stimuluje pravou atmosféru, a ta se takých vlivů neví, netušil, že odvadí větší produkci endorfínů, jakých má mozkových opiatů, tváří dětské nálady, optimistického pohledu na realitu kolem, katalyzátoru dokonalé koncentrace, přijímání srozuměti, emoce stře-

bility atd. atd.

Naše babičky měly kostely. Brzy ráno /vědecky prokázaná nejvhodnější doba pro jakoukoli relaxaci - záporné ionty, polarizace klid a tělcsná výrovnanost/ si sedly do "pozice", byly katalyzovány zvukem vrhan v akusticky dokonale soustředných kostelích, a v relativním chladu / moc tepla meditaci ruší/ drmolily svůj Zdrávas /vlastně synchronizovaně všechny prováděly dechové cvičení a mantru zároveň/.

Mozek, kterému bylo odpuštěno /zatímco my nosíme všechny své hřichy s sebou jako olověné koule do práce, domu i do postele, nepřetržitě po celý život, takže je až s podivem, že blázince nejsou na každém rohu, oj, co ten člověk snese.../, byl tak znova připraven řídit tělo i mysl po celý další den či týden.

Naši dědečci tvrdě pracovali fyzicky, sem tam se zdravě rozčílili nebo poprali na tancovačce /vyplavili tak adrenalin z krve/ a nemuseli se hrbit vůči šéfům či institucím. Ona ta práce po celý rok na poli, v doteku s přirozeným prostředím /i vodivě, zatímco my v gumových podrážkách na linoleu s proudem ve stěně, v televizoru a v éteru jsme oběti statických elektrických bouří a chudák mozek většinu dne prostě jen likviduje škody takto napáchané, namísto aby koordinoval, harmonizoval a duchovněl/ a rytmem ročních období, přímo léčila.

My nemáme ani kostely, ani nenosíme uhlí do pátého patra, ani koberce už neklepeme, sedíme na špeketých zadcích a nadáváme no politiky u piva a zářící obrazovky. Pijeme špatnou vodu, jíme tlusté od šunky a zapijíme to chemickým pivem, spíme v geopatogeních zónách, za kašlání konzumujeme chemické vitamíny, sloužíme coby propustné ontény vlnám radarů, vysokého napětí, dýchiáme prach a síru a olovo a azbest. Lze se pak vůbec divit tomu, že jeme na špičce světové hitšarády úmrtnosti mužů nad 50 let?

Zato máme zdatné "úřady", kteří, jsou-li správní shora, ho-nem zetknou nějakého jogína a nařídí mu, aby "nedržel pozice příliš dlouho, aby nemohl, a už vůbec nesmí zpívat" /jak se to stalo nedávno několika Pražákům a Brnákům/. Onen švícko z pohádky Pyšná princezna si aspoň mohla odskočit do sousedního království. Nám i to Maďarsko hodlají zavřít před nosem.

Jsme zpátky u big bytu. U zpěvu. U koncertů. U kontaktů člověka s člověkem. U možnosti všechno to nejen přežít, ale i zvládnout. Jo, čtete dobře. Zvládnout. Aktivně, s nadhledem. Kdepak, žádný kouzelný recept, žádná krystalová voda či kořen žen-šen. Jem to, co zatím konzumujeme rádi, ale nevíme vlastně, co v té hudbě, v tom zvuku, máme. I tam je totiž ukryt onen poklad, kámen mudrců.

Meditovat, relaxovat, kontemplovat, plavat ve vodních tancích, tančit s derviši, křepčit s břišními tanecnicemi či chodit po řezavém uhlí, to vše je vědomé či intuitivní novozování rytmu ALFA mozkových vln. My, otroci všedních starostí, neznali umění mozek denně vyčistit jako zuby, jsme BETY, v rytmu a frekvenci 12-30Hz. Pokud se nám ale podaří /za ponocí velmi jednoduchých triků/, jaká oněm pacientům dr.Kamiyi v roce 1960, svou vůlí přimět mozek k produkci vln alfa /jako když zklidněním dechu ovládnete produkci adrenalinu/, a dokážete pak ovládnout prakticky každou buňku svého těla /říká se tomu biologická zpětná vazba, biofeedback/, stále snadněji a dokonaleji s prohlubující se praxí /frekvence 8-12Kz/, z poloviny vyhráno! Právě ve stavu "alfa" dosahují vrcholoví sportovci svých "vrcholů", právě v tomhle požehnaném stavu jsme i my, když nám všechno vychází, smějeme se na svět a lidí kolem, a jedeme jako čáblkové, právě v tom stavu se cákaj muzikanti, bubeníci, kytaristi, když jsou "v tom". Lze ale jít i dál, ož k vlnám THÉTA, a to je stav jasnovidců, léčitelů, telepatů. Tím,

33

kde a když mozek začíná pracovat ne na našich úbohých 20%, ale kde obě hemisféry synchronně ladí tělo a sebe na vesmírnou frekvenci kosmických vibrací.

Newím, jestli jste si toho všimli, ale systém našeho školství z nás vychovává nejen poslušné ovce ve stádě, ale především lidí, kteří se neumí UČIT! Umíme se poslušně nabídflovat určitou sumu náměj neověřených tzv. "vědeckých" pravd /které v poslední době podají jak shnilé švestky na smetiště dějin, stačí se jen zajímat a znát cizí jazyky/. Čili, stimuluujeme jen levou /u praváků/, tzv. racionální hemisféru. Ztrácíme cit, intuici, fantazii. Stáváme se otroky oficiální doktríny, protože jednak nemáme dostatek informací abychom si mohli leccos ověřit, jednak něčemu prostě, když nevěřit, tak aspoň důvěřovat musíme.

Hle, je tu bigbýt. Vibrace, které nelze předepsat, jejichž působení nelze zcenzurovat, prosít nebo jinak zneškodnit. Zvuky, které působí přímo /i když intenzita je tu spíše sebevražedná, jako když sii průzkumníci houbaři vlastními životy dělili houby na jedlé a jedovaté/, a neži kteřími se doří, /zatím jen na koncertech, ale postupem času a vývoje techniky a videa a holografie a holofonie to půjde i "zc záznamu"/ propašovat frekvence porozumění, vzájemného tolerančního vyladění a počinající komunikace.

Ale i dříve, když řve hcsla na fotbale, dělá totéž! Dechové cvičení, mantra, synchronizace tisíců jednotlivců do něčeho co je hlubší než individuum. Stejně jako mozek, rozložený na jednotlivé části tím, jak a kde žijeme, vůlí a trikem "vyhulit" jako kytarový zesilovač.

Hudba je nocný katalyzátor pro nezkostnatění. Velice nocný. Jenže hudební školství je nemocné. Přímo vražedně sabotérské. Vsadíte-li na virtuozi u v Čechách, vyčepují z vás interpreta, tedy více či méně schopného papouška. Zatímco v Japonsku hrají pětileté děti podle sluchu na housličky Mozarta a všechno, co je baví /noty a teorie přijdou později pro toho, kdo to chce/, tisíce potenciálních Janáčků a Martinů jsou těně rákoskou /a osnovy a plány jsou tím též/ vtlučány, aby pískali, jak někdo nahorec skáče.

Slova, slova, slova. Až pojedete autobusem nebo metrem do práce, zkuste si v břiše tiše mrucet. Nejen rozvibrujete hrton, oblast břicha, mozek, nejen se uklidníte a budete schopni svému zemračenému šéfovi nastavit usměvavou tvář, nejen podnítíte produkcí vln alfa; když k tomu přidáte i mantru - a říkat si v duchu, nejprve v hlavě, pak v krku, pak v oblasti srdce a posléze dole pod pupkem, můžete cokoliv, nejen obvyklé "om" nebo "gate gate paragate", "om mani padme hum" a jiné, ale třeba "SSM" nebo "kurva, kurvo", stále dokola. Soustředění jen na to, co říkáte a mrucíte, vykračíte směrem do budoucnosti, do "nového věku" lidí, kteří ovládají sebe sama /tedy ne pod pohrůžkou trestu, jde o žlázy s vnitřní sekrecí atd/ a posléze i své okolí a svou společnost. Nebo si zkuste denně 5 minut, tak, abyste nerušili své okolí, ohloduplně řvát co nejdělsími výkřiky ve stejné tónině. Nebo cvičte umění poslouchat ušima, ale nejen téma reálnýma, ale i téma, které si přimyslíte např. ve vzdálenosti několika metrů od sebe. Nebo poslouchejte kůží na zádech, když si sundáte triko a sednete přímo k reprobredně. Možnosti je nespočet. Jen začít.

Mozek je totiž /námi zatím ještě neovládaný/ "tvůrce". Když budete žena, jejíž matka zemřela na rakovinu prsu, měsíce přemýšlet, zda to je či není dědičné, stále se chmatávat, co myslíte že se stane? Tisk a televize jsou stále více plny katastrof a válek... kou myslíte že to směruje?

Musíme změnit způsob, jakým třídíme a aplikujeme informace. Naucit se vidět vztahy a věci globálně, ve všech souvislostech, ze šířky a ne jen lokálně sběckého zájmu. Musíme se rozhodnout, že /se/ změníme a pak prostě jen začít.

Systém našeho "vzdělání" je jen další plechový kabát, oddělující nás od pravé reality, neprodyšně člověka /a lidstvo/ uzavírající do konzervy "logiky" jazyka, statistiky a "vědy". Vědu ale dělá již zkomplexovaní vědci a souhrn čísel není život, ale jen souhrn čísel.

Ve stavu: "alfa", kdy jedinec "vidí a cítí" nejen to, co není v pořádku, ale i to, čím je třeba začít, co je nejdůležitější, to všechno začíná. Nejprve musíme zjistit, co jsme a kde chybou začínají, naučit se donutit sami se sebou. Sjednotit mysl s tělem a nepřekážet jejich potenciálnímu rozvoji. Nejdřív musíme zničit ty konzervy kolem sebe, jednu za druhou a třetí, ve kterých živoříme, a odložit masky a role které už nám přirostly na "ksicht". Jenže žádné otvírače nejsou třeba! Ty konzervy totiž neexistují! Jsou to jen našim mozkem vytvořené iluze, špatné závěry a reakce. Přitom stačí pár minut denně mu poskytnout šanci o pro tu hromádku šedé organizované hmoty prostě něco udělat.

Jednou z mnoha možností je Hudba. Právě proto, že ji "nelze vyjádřit slovy, protože je přesnější než slova". Může být "hlubokou orbu", přípravou pro úrodu příštích sezón, stimulátor hemisfér, spoušt, která vypustí první záblesk naděje.

Nevím, jestli jste si tcho všinli. Lidé, kteří sice hudbu "nestudovali", ale používají ji jako prostředek osobního vyjádření, jaksi nezakrněli ve svém osobním vývoji. Jsou stabilnější, emocně pevnější. A naproti tomu, víte jak se dokáže rozčílit harfenistka na čelisti ve filharmonii kvůli členským příspěvkům ROH?

Nechoděte na konzervatoř. Nenechte ze sebe udělat konzervu. Konzervativci je na světě hodně, stejně jako pesimistů. Jenže nářkem nici nespravíme. Je třeba dělat. Jinak. Zgruntu. Je třeba začít. Jinak. Od sebe. Od své hlavy. Od stavu "beta", ke stavu "alfa". Od interpretace cizích příkazů a bonalit, k tvorbě vlastních postojů a situací. Svět lze změnit. Svět začíná v hlavě každého z nás.

x x x x x x x x

oooooooooooooo NEPOVIMNÁ ČETBA ooooooooaaaaoooo

CHARLES BUKOVSKI Záznamy starého prasáka

Kniha povídek populárního amerického autora doplněná o výběr z jeho poezie.

prosinec 1985, strojopis A5,
plátěná vazba, 451 stran.

oo

Povídání o kapelu "BERU VŠECHNO"

Nugásek

XX

Co mi zbejvá! Beru všechno....

No jasně - beru všechno!

Ale mně už je to jedno, já beru všechno...

Dneska už beru všechno!

Vyhodili mě, teď musím brát všechno...

Beru všechno...

Z výše uvedených ukázek se dá lehce posoudit, jaká je dnes asi situace. Lidé zkrátka berou všechno, tedy alespon většina. Člověk bere jakékoliv zaměstnání, jen aby se uživil; jde do kakékoliv hospody, jen aby si mohl dát pivo; sní cokoliv se mu dá, neboť má hlad; hraje divadlo i muziku v jakémkoli prostoru, protože je rád, že si vůbec někde zahraje.

Z toho tedy plyne, že dneska člověk skutečně bere všechno.

Takže, název jedné z mladších pražských undergroýndových kapel není náhodný. Jmenuje se totiž - BERU VŠECHNO.

Kapela vznikla na podzim roku 1984 a její zakládající členové byli: Jindříšek - baskytara, Kaplan - kytara, Všenorák - klávesy, Ondřej - bici.

V tomto obsazení také kapela hrála na Silvestra 1984 v Lomničce u Plzně. Pak následovala dlouhá pauza, po které se skupina objevila až na Porvatiných Hrách ve Střešovicích, a to s novým vynikajícím bubeníkem Karlem a xylofonistou Daníkem. Ten hrál ten den s Beru všechno poprvé. Někdejší bubeník Ondřej dělal shodou okolností na Porvatiných Hrách zvukaře. Po koncertě projevil Daník zájem hrát s kapelou i nadále, a proto se také objevil o týden později při natáčení studiových nahrávek /Otrava, Praha, Asociace, Spánkové výlety/, nahrávaných opět ve Střešovicích.

Další vystoupení Beru všechno se uskutečnilo hned za týden na třídním srazu v kulturním domě na Kačerově. Přišlo ovšem zcela jiné publikum, než na jaké byla kapela zvyklá. Bývalí žáci a bývalé žákyně z třídy Kaplana, skupinu vypískali a posléze vypnuli i pojistky. Skupina však hrála dál, a to tím způsobem, že všichni hráli pouze na bici. V této produkci jim vydatně přispívali i hráči přítomného Home Hemeroid Bandu. U lidí pozvaných kapelou mělo však toto vystoupení úspěch.

Další vystoupení kapely se uskutečnilo až po prázdninách na festivalu "Pod tou strážní věží" v Havlíčkově Brodě. Skupina však byla silně poznamenána ztrátou bubeníka Karla, který se oženil. Proto bubenoval střídavě Daník a Jindříšek. S kapelou si v Brodě také zahrál saxofonista z bývalé Umělé Hmoty a flétnista z kapely Der Underwelt. Velký úspěch měla nová skladba - Střední válka.

V současném studiu shání skupina bubeníka, kterým se možná stane Martin M., hrající mj. nějaký čas v kapeli Národní Třída. Dost možné, že se vrátí i Karel. Členové kapely však pracují i na jiných projektech: Daník zkouší současně i s Home Hemeroid Bandem, Jindříšek a Kaplan spolu s Nugáskem připravují nový pořad určený hlavně dětem, poněvadž v této oblasti jsou u nás ještě mezery. Vypravěčem v tomto pořadu bude všudypřítomný Daník, který jde mimojiné i písničkář.

Co se týče muziky, je vidět, že na Beru Všechno zapůsobilo mnoho kapel. Především Velvet Underground, The Fugs, Magic Band; z české scény samozřejmě The Plastic People of the Universe, Aktuál, Odvážní bobříci aj. Není se ovšem říci, že by tvorbu výše uvedených kapel Beru Všechno kopírovali. Jejich hudba je přirozená, střídáma, bez jakýchkoli kudrlinek a přikrašlujících zbytečnosti. Je to zkrátka člapající big-beat s výbornými texty, které sice nejsou ve většině případů dlouhé, ale zato jsou naprosto výstižné. Nutno dodat, že hlavním textařem Beru Všechno je výtvarník a básník Péťa ze Zdic, který se skupinou zpívá skladbu "Mozkodlaby".

Na skupině je příjemné také to, že si dokázala vytvořit určitý sound, takže povídání hned pozná, o koho jde. Tím ovšem nechci říct, že si jsou jednotlivé skladby podobné. Ba naopak! Jak rozdílná je třeba skladba "Mé malé milenky" s textem Arthura Rimbauda a skladba "Spánkové vlny" s textem ze Sluníčka.

Jediné, co by se mohlo kapelu vytknout, je někdy příliš dlouhá délka jednotlivých skladeb. Je to nejspíš úkaz pramenící z toho, že kapela má radost ze hry a neví prostě kdy má přestat.

Současné obsazení Beru Všechno: Žindříšek - basová kytara, bicí, Kaplan - kytara, zpěv, Všenorák - klávesové nástroje, Daník - xylofon, kytara, basová kytara, bicí, zpěv, Karel nebo Martin M. - bicí

Dosavadní výčet skladeb: Asociace/ Praha/ Otrava/ Spánkové výlety/
Instrumentál/ Mé malé milenky/ Mozkodlaby
Beru všechno/ Naivita/ Studená válka/ Na
konci světa/ Napsala mi psaní/ Busty/ Ha-
sič

Kromě výše uvedených skladeb hraje kapela i několik věcí od Velvet Underground a The Fugs.

LESNÍ SPEVÁCI II.

František Fiala

Od čias, kedy bol v Jazzze uverejnený článok o skupine LESNÍ SPEVÁCI, sa ich hudba podstatne zmenila. Ponatím, obsahom aj výrazovo. Rodstatný rozlišovací faktor však zostal celkom nezmienený. Je to úplná živelnosť, hravosť a silná duchovná - miestami až náboženská - vlivácia. Technická stránka hudby sa dlhorocne spoluhraním úplne zmienila, čo prospelo hudobnej "spolupráci" pri samotnom hraní. Nástroje sa hráči naučili ovládať, nie však tréningom či učením sa, ale vždy "iba" hraním naplno, naostre a tak vznikol hudobný prejav miestami veľmi svojský, nezvyklý, ale životaschopný.

Nezáinteresovanému ignorantovi sa može táto hudba javiť ako chotická, avšak hráčom nie je nič cudzejšie ako svojvoľnosť pri hraní. Ak sa niekedy taký prípad vyskytol - zvačša pri novom hráčovi - spolu-práce nebola možná. Vyžaduje sa psychická sloboddisciplína.

Pokiaľ by sme chceli túto hudbu nejakou pojmovou vymedziť, či konkrétizovať, môžeme povedať, že to nie je hudba epická, dejová, /ako opera napríklad/, ale hudba "atmosféry", stavu ducha. Už po nálo sekundách počúvania skladby často vlastne poznáme celý jej výraz a ďaj. Počúvaním sa určuje, prehlbuje "iba" obsah - stav.

Čo sa týka žánrového kontextu, je to výrazný a jednoznačný folklór. Ak samozrejme folklórom rozumíme hudbu bezprostrednú "Ľudovú", neškolovanú, živelnú, pravdivú, nezvládnutelnú zásahmi zhora; hudbu, ktorá je prezákladom potreby človeka po čistenom usporiadení zvuku.

Dedinský folklór vlastne už v prvej polovici tohto storočia doživoril, a dnes existuje už iba jeho ubohá celkom antifolklórná paródia v podobe - v tanči často hororných - štátnych umeleckých súborov. Mestský hudobný folklór pretrváva u nás naštastic aj dnes, hoci je úradne vysoko nežiadúci, a je to snáď folklór sociálny až obecne humanitný. Naproti tomu je hudba Lesných spevákov najskôr folklórom kultúrneho geta. A to iste nie v tom, zmysle, že naše mesto leží ďaleko od Prahy. Vzďialnosti nie sú dnes častu oni ľahko relatívne, sú nedôležité /aspon vnútri našich hraníc/. Geto, oko je známe, sa dnes tvorí inak ako geografickými či národnymi zátorasmi. A tiež geto neznámená hneď naštastic /može byť v non celson vesclo/, je to skôr, /a v prípade kultúrneho geta zvlášť/ jeden aspekt stavu myslie či ducha jeho obyvateľov - inak žijúcich podobne ako iní - ktorí však musia svoje duchovné aspirácie či náboženstvo skrývať zo známych dôvodov. A tento aspekt v nás hrá, kreslí. Nie je to več nová, kultúrne geto a jeho folklór je faktom snáď každej doby a prostredia. U nás sa však prejavuje kvôli znánym /vyššie tiež necitovaným/ okolnostiam a dôvodom zvlášť výrazne a jeho hudba je pravdepodobne unikátna. Vierím však, že sa tým netlmi jej komunikatelnosť. Je dokazom toho, že sa všeobecnými a inými zásahmi uzavrie možnosť neskrývaného hudobného prejavu, hudba v spoločnosti prerazi či presiaľuje na najnečakanejších miestach a najnečakanejšími spôsobmi.

Technická poznámka: Tu vybraná hudba pochádza z mnohohodinových večerov sústavného hrania, ktoré sa bohužiaľ iba občas nahrávalo. Z nich bol zostavený zoskrih /skôr informatívny/. Pre lepsie "pochopenie" tejto hudby by bolo veľmi vhodné, ak by sa počúvala v podobných podmienkach ako sa hrala /v čapčnom prípade sme mali vždy zlé skúsenosti/, to známená: s plným sústredením a pekne nahlas!

Košice 85

PSÍ VOJÁCI

Josef Novák

XX

"Silný medvěd, jeden z vůdců Dog Soldiers /Psích vojáků/, řekl, že on i jeho bratr Hubený medvěd se pokoušeli žít s bílými muži v míru, ale že přišli vojáci a bez jakékoli příčiny či důvodu Hubeného medvěda zabili. Indiáni nemají vinu na tom, že se bojuje, dodal. Bílí muži jsou lišky a nelze s nimi žít v míru. Indiáni nemohou udělat nic jiného než bojovat."

Z vyprávění Motavata /Černého kotla/ z Jížních Šajenů.

Občas někdo tvrdí, že Psí vojáci hráli už v r. 1978 jako předkapela Plastic People of the Universe, když měli premiéru svých Pašijových her. Není to pravda. Na Hrádečku hrál tehdy jen Filip Topol, který v té době zhudebňoval texty svého bratra Jáchyma. Ale tím to asi všechno vlastně začalo.

Začátkem roku 1979 se totiž opravdu něco začalo vytvářet, i když za velmi omezených podmínek. Filip Topol utvořil se svými poluzáky ze ZDŠ Janem Hazukou a Davidem Skálou jakýsi tříčlenný soubor, který se pyšně nazýval "Psychedelický štěkot" a jehož produkce se opravdu podobala spíš štěkotu než hudbě. Skála hrál na podomácku vyrobené bubny a Hazuka na laciňou basovou kytaru, kterou mu "zesíloval" gra-

mořem. Filip Topol hrál na piáno a zpíval, což dělá dodnes - osta-
tně druzí dva své nástroje už také nezměnili, jen jejich kvalitu.

Po čase se však z kvílení a ječení nástrojů natahovaných na skří-
pce dýchovnosti hudebníků začala stávat opravdová hudba a na svět
se pomalu vynořovala první pořádná skladba. To už se také kapela
dlouho nejmenovala Psychedelický štěket, ale - po několika dalších
názvech, jako např. "Havězí" nebo "Sviné", z nichž žádný nepřežil
déle jak tři týdny - přijala jméno "Psí vojáci". /Pozn.: Psí vojáci
byli příslušníci Společnosti psích mužů, šajenské vojenské organi-
zace, viz. Dee Brown, Mé srdce pohřběte u Wounded Kneec./ S názvem
přišel Jáchym Topol a hned také přínesl text se stejným názvem,
ve kterém se o těchto Indiánech zmíňoval. Tak vznikla první skladba,
která se ve své době stala jednou z nejznámějších a plnila dokonce
funkci jakési "hymny" kapely.

Vznikaly další skladby, skupina začínala mít svůj charakteristický zvuk, ale hlavně se už opravdu stávala hudebním souborem.

S koncerty kapela ještě skoro žádné zkušenosti neměla. O několika-
krát hrani na páni mejdanech a oslavách přes mizeriou aparaturu leč
s rozjařením se nedalo mluvit. Až ke konci léta se Filip Topol rozhodl,
že zkusi štěstí na Jazzových dnech a začal vyřizovat potřebné
kroky. A opravdu vše vyšlo. Začátkem listopadu 1979 Psí vojáci vy-
stoupili na Folimance na 9.PJD. Hráli tam tři skladby: "Psí vojáci",
"Na kosách" a "Cesta k věžím". Jazzová sekce o vystoupení napsala:

"Psí vojáci jsou nejnáladším kapelou přehlídky a podle toho by se
s nimi mělo zacházet. Ale proč jim lichotit jejich věkem. Dali se
mezi starší hudebníky, proč je tedy nchocnotit podle toho, bez fil-
trů. Nedopadnou špatně. V takovém případě máme totiž před sebou vý-
jímcem talentovaný soubor, postavený na dobrém zpěvu Filipa Topola
a dobrých textech jeho bratra Jáchyma. Kapela silně připomíná zjed-
nodušené Van der Graaf Generátory, zřetelná je absence kytary. Ta by
celkovému soundu kapely opravdu bodla. Snad ještě vadilo vystupová-
ní, to je zatím nezralé."

Nicméně představy a koncertování byly velmi naivní. Asi měsíc po
koncertě šel Filip Topol k výslechu do Bartolomějské ulice. Měsíc
na to byl pozván k výslechu opět, čímž bylo zmařeno vystoupení U Zá-
branských, ke kterému by došlo v lednu 1980.

Na Jazzových dnech se Filip Topol seznámil s Váňou, který pak
měl na další vývoj kapely velký vliv. Váňa kapelníkovi slíbil, že nž
někde bude nějaký další koncert, že se ozve. A tak se také stalo.

Koncem května 1980 měli Psí vojáci možnost hrát podruhé. Jednalo
se o koncert, který se konal v jedné podzemní místnosti ve Všechno-
vě ulici. Hrály tam ještě kapely "Křik", "OPN" a "Energie G". Byla
tia vydařená akce. Ovšem následovaly další vydařené výslechy. Na kon-
certě hrál s kapelou na kytaru už i Vítěk Krúta, jejichž dlouholetý
známý. Hazuka tam nebyl, protože musel někam jet, takže Krúta ky-
taru občas střídal s basou. Kapela už byla dost sehnána, získala svůj
osobitý zvuk a styl, který určoval Topolův rozmazený klavír, Ská-
lovy divoké bicí, Hazukova chladná bassa a Krútova někdy až drzá ky-
tara, nad čímž vším poletovaly, vznášely se, ale i zmítaly se o
štěkaly Jáchymovy tvrdé, blouznivé texty. Z té doby také pocházejí
význačnější skladby "Města" a "Psí a vojáci", které začaly kapelu
směrovat k složitější a pestřejší výrazovosti.

Asi měsíc na to - koncem června 1980 - byl další koncert a to v
klubu U Zábranských. Situace v kapeli se neměnila, nepříjemné do-
zvuky po vystoupeních také ne.

Na podzim 1980 hráli Psí vojáci v jedné vesnické hospodě u Plzně,
což byl jejich první sólový koncert. Vystoupili s dvouhodinovým pro-
gramem a s už neodpáratelnou "psí patinou".

10.července 1981 se konalo vystoupení ve Veltrusích. Krútův otec
tam dělal zámeckého zahradníka a Psí vojáci hráli ve sklepě pod jed-
ním skleníkem. Koncert vyžadoval velmi náročné přípravy: sehnat kom-

pletomí aparaturu, protože kapela dnes skoro žádnou nemá, a dřevězta místo piáno. Koncert trval tři hodiny, byl rozdelený dvěma přestávkami a poprvé zde také zazněla zatím nejdéleší skladba Psích vojáků. "Baroko v Čechách" spolu s několika novými skladbami. "Baroko v Čechách" je dlouhé něco kolem tří čtvrtí hodiny a znamená důležitý bod ve vývoji kapely. Je zřejmé, že skladbě připravovaly cestu písni jako "Města", "Psi a vojáci" nebo "Evropan", ale touto skladbou, dle se říct - vyvrcholila jedna hudební etapa skupiny a také tuto etapu skladba jakoby zavonila a ukončila. Nebo joště lépe: "Baroko v Čechách" znamená jakýsi most mezi I. a II. obdobím tvorby Psích vojáků, přičemž I. etapa by se dala zařadit mezi léta 1979-1981. Text je opět od Jáchyma Topola a je o vizionářském poustevníkovi. Myslím, že by byla velká chyba, kdyby si čtenář nebo posluchač představoval tuhoto postavu jako klasického poustevníka katolického náboženství, i když název skladby by tomu třeba napomáhal. Když jsem se Jáchyma Topola ptal, o jaké tedy náboženství jde, odpověděl: "No, mějaký dívoký náboženství...". Na koncertě se kapela seznámila s I.M.Jirousem a jeho párem přátelii. Tři nebo čtyři dny na to následovaly ostré výslechy, Jáchym Topol byl zadřžen na CPZ... Nehledě na ménění kapely měli I.M.Jirous i StB shodný názor: Jde o underground. Ovšem dopad tohoto názoru byl z každé strany jiný. Týden po koncertě emigroval do NSR Vítěz Krůta a další týden na to se konal nový koncert.

Bylo to 1. srpna v kulturním domě ve Všenorech, kde Psi vojáci hráli jako předkapela Extempore. Hráli však druzí, kvůli přemísťování aparatury, což jim StB nikdy neuvěřila.

Další ostré výslechy netřeba podotýkat. Jáchym Topol byl opět zadřžen na CPZ. Ve Všenorech vystupovala kapela jen ve třech - Krůta už byl v NSR. Hráli tam opět "Baroko v Čechách", starou "cestu k věžím" a novou skladbu "Obidě". A vlastně teprve až tady se uzavírá první období kapely.

Rok 1981 končil nevalně. Kapela byla v menší krizi: útěk kytaristy Krůty, rozchod s Váňou, minimální množství aparatury, shánělo se do zkušebny nové piáno /na stará už nešlo hrát/ a bratři Topolovi byli neustále zvaní do Bartolomejské a to i kvůli nejtriviálnějším věcem, které se kapely třeba vůbec netýkaly.

Roku 1982 začali s kapelou hrát Paweł Cigánek, dost nadaný houslista, který hrál slušně i na kytaru. Seznámil se s Filipem na nějakém mejdanu na periferii, kde spolu hráli v naprosté tmě na půdě, takže se neviděli. Cigánkova hra se Topolovi líbila, sehnal si přes známé houslistovo telefonní číslo a po několika měsících přišel Cigánek na první zkoušku. A už tam zůstal. Navštítili spolu nejdříve opět "Baroko v Čechách", které ještě nebylo nahrané. Nahrávka se dělala koncem roku 1982 nebo začátkem roku 1983. Začaly vznikat nové skladby, zvukově i technicky odlišné od minulých.

Za rok 1983 a začátek roku 1984 vznikl nový cyklus asi patnácti skladeb. Technika hry začínala být komplikovanější, nápady rozmanitější a celková stavba skladeb pestřejší a barevnější díky novému zvuku houslí Pavla Cigánka a vůbec celkovému přístupu hráčů. Kapela získala drsnější a divočejší zvuk. Roku 1984 do kapely přišel Jarosław Fensterer, kytarista OPN. Díky jeho kytáře hudba ještě více zesyrčovala. Psi vojáci začali toho roku opět koncertovat. Několik koncertů proběhlo na Moravě, asi jedem v Čechách. Po krizi roku 1982 prožívala kapela renesanci. Nicméně koncem roku 1984 Jarosław Fensterer kvůli určitém nedorozumění ze skupiny odchází.

Cyklus skladeb z let 1982-84 pro ně znamená II. hudební etapu ve vývoji Psích vojáků, kterou uzavírá Fensterer svým odchodem. Za nejvýznamější skladby tichoto cyklu považují např. "Nádherná noc", "Pan učitel pes", "Ústa světla", "Vzestup", nebo "Jednou se mi zdála", na kterých je nejlépe vidět posun ve vývoji hudebního výrazu.

Začátkem roku 1985 začíná s kapelou hrát saxofonista Tomáš Zmeškal. Hudobníci spolu naevičí několik nových skladeb. Filip Topol se pokouší schnat zřizovatele. Začátkem jara 1985 hraje skupina před komisií OKD Prahy 7. Sám název kapely kulturního metodika znerwoznuje, a když dojde k předložení textů, je zřizování kapely vyloučeno. Prý jsou "depresivní, dekadentní, morbiidní", mohly by špatně působit na mládež..", ponechávám bez komentáře. Na otázku, jak by si pan metodik představoval "kvalitní kulturu" je odpovězeno vyhýbavými kličkami. Kapela nechodlá nic změnit, je nezřízena.

V červnu 1985 z kapely odchází Tomáš Zmeškal pro nedostatek zájmu; zdá se ostatně, že mu to nevadí. Nestačil se skupincu ani koncertovat.

V té době se začíná vyvíjet III. etapa. Psí vojáci její počátky nazývají - neznámo z jakých důvodů - "Rumunské období", i když to s rumunskou hudbou nemá nic společného. /Snad kvůli tomu, že Filip Topol před začátkem skladby "Transport" vykřikne: Made in Romania a dále vypráví o rekreaci nějaké rodiny v Rumunsku u moře?/ Jde o hudbu s velmi komplikovanou rytmikou, kde září Skálův neurotický a divoký styl hry na bicí a Topol se vzdaluje své "klavírní rozmanitosti" a začíná klavír také čím dál více používat jako melodicko-rytmický nástroj.

Koncertuje se i v roce 1985. Na podzim téhoto roku odchází z kapely za záhadných okolností Pavel Cigánek. Psí vojáci stále zhudebnují texty Jáchyma Topola, ale začali používat i poezii Sylvie Plathové, německou středověkou poezii, indiánskou poezii, pár textů též napsal Filip Topol a chystají se na Jindřu Tmou.

Jednou mi Filip Topol řekl: "Nestojíme o to, být zařazeni v nějakém undergroundu nebo třeba overgroundu. Hudba se děje, přes všechny sněry, zařazení či programy. Hudba létá vzduchem a je dobrá tehdy, když oslovuje lidí a hudebníky, kteří jí dělají. Pak je to dobrá hudba a je dobré ji dělat. A Indiáni nemohou udělat nic jiného než hrát..."

vánoce 1985

PSÍ VOJÁCI

MAGGON

"Vykopalí za Prahou sedm hlubokých jam pro stížné moren, ale vrhali se do nich v zoufalství lidé živí".

Karel Schulz

My, čtenáři brakové literatury, máme pomatené ponětí o právu. Například, že tě nemůžou soudit dvakrát za jednu věc. Pomatené říkám proto, že žijeme v zemi, kde je nebezpečné příliš sa na právo spolehat. Ale přesto: když už ně odsoudili za článek o Psích vojácích v souvislosti s Voknem, cítím tak trochu jako dluh, že nebyl napsán a že ve Voknu nevyšel.

Na Psí vojáky mě poprvé upozornil Václav Havel; tenkrát to ovšem ještě nebyli Psí vojáci, ale bratří Topolovi. Havel mi vyprávoval o Pašijích na Hrádečku /byl jsem tehdy ve vězení/ a o tom, jak při té příležitosti hráli na klavír písňě na svoje texty. Fryť velice autentický projev - Topolovic byli tehdy neuvěřitelně mladí, kolem

patnácti let - a že bych se na ně měl v Praze podívat. Pak Havla za-
vřeli, a sám jsem se k tomu nepřiměl, abych je vyhledal. Mezitím čas
pokročil. Jedenou mi Váňa pouštěl z pásku Psí vojáky - to už kolem
Filipa Topola vznikla kapela, zhudebňující Jáchynovy texty. Poslou-
chal jsem je očarovaný. Zečla zřejmě hotová kapela, s naprosto své-
bytnou poetikou - ještě pořád byli neuvěřitelně mladí. Ríkal jsem si:
jestli nají takhle ostrý start ve svých sedmnácti, co budou dělat,
až jimi bude třicet? Váňa mě pozoroval, pochechtával se a ptal se: jo
to imbos?

Byl to īmbosh art, zcela nepochybně. Ten termín /īmbosh/ známená anglicky pěna u huby štvané zvěře/ jsem tehdy začal razit pro určené českého undergroundu - rozdílné v poetikách i intencích, ale naplněné stejnou náležavostí. V hysterických Zajíčkových textech, Bondyho básních nebo Brabencových rouhačských litaniích, v Dopisu Magorovi cd Plastic People jsem slyšel stejný křik - křik lovné zvěře před uštíváním.

Alc když jsem se konečně dostal na svůj první koncert Psích vojáků v nádherném prostředí zámeckého zahradnictví ve Veltrusích /1981/, atmosféra tam nebyla ani trochu dušná. Před koncertem, na který nijaký nechvátal, hořel na terase ohn, popíjelo se... Bylo to idylické setkání lidí, kteří milují hudbu, nesporně jeden z nejkrásnějších dnů, který jsem za ta léta s rockovou hudbou zažil. Nedaleko

byla škola nějakých složek ministerstva vnitra nebo spravedlnosti /vždycky mi splývaly vjedno/, podle pořekadla "pod svícnen tma" jen zvyšovala pocit bezpečí. Ti z nás, kdo ve Veltrusích přespali, jsme se druhý den koupali v zaskleném bazénu, prohlédl jsem si zahradnictví i park... To prostředí umocnilo zážitek z hudby Psích vojáků a Psí vojáci svou hudbou přidali krásnému areálu ještě dimenzi navíc.

Asi dva nebo tři dny nato estéblišment po Psích vojácích chnátl. Začaly výslechy spojené s nevybírávým vyhrožováním. Jáchym vypovídá: Píšu historické, apolitické texty... Zapsal jsem historické a politické; to slovo zmají jenom v jedné podobě. My, kteří jsme nepatřili ani ke generaci a tenkrát ani k přátelům Psích vojáků, jsme jim svojí přítomností velice ublížili. Byla tam Anička Šabatová, Dana Němcová, Petruška Šustrová, já... Ukažovali jsem naše fotografie: odkud je znáte? kdo je tam pozval? Představa, že někdo jede na koncert proto, aby tam poslouchal hudbu, a ne proto, aby tam konspiroval nebo kuli pikle, je pro měkteré lidí zcela neúnosná.

Vyjeli tenkrát po Psích vojácích tak tvrdě, že bych se nedivil, kdyby se s indiánskou loutivostí na delší čas stáhli. Když jsem se dozvěděl, že již čtrnáct dní nato hráli ve Všenorech /o tom koncertu mě referoval Vrata Brabenec, nadšený Psími vojáky stejně jako já/, bylo naprostě zřejmé, že je tady další kapela, která ze své cesty neustoupí, protože už ustoupit nemůže.

Jsou tedy underground, ať už se jim ten termín líbí nebo nelibí. Ale když už jsme je tak ocejchovali - estéblišment i já, mohli bychom si všimnout i pozice, kterou v něm zaujmají. Už jsem zmínil, že bratři Topolovi pocházejí ze staré kulturní rodiny /a nesmím zapomenout na jejich otce, dramatika Josefa Topola, aby nevzbudil mylný dojem, že umělecké geny zdědili jen po matce/. Je jisté, že proti takovým kapelám, jako byly třeba Umělé hmoty nebo Dóm, jsou Psí vojáci kapelou vysloveně intelektuální. To slovo nepoužívám jako nadávku. Nejenom Psí vojáci, ale i lidé kolem nich zřetelně ilustrují skutečnost, že dneska už není rocková hudba jenom záležitostí lidí vzešlých z dělnických nebo periferních vrstev - uvedu klasické příklady, Beatles nebo u nás Primitives Group, ale stala se skutečně planetární řečí. Takže je načase smířit se s tím, že i ti, kdo v někom budí podezření, že jsou zlatá mládež /a i takové mínění jsem o Psích vojácích a jejich publiku slyšel z úst starých undergroundáků/, by neměli být měřeni ničím jiným než autentičnosti svého uměleckého výrazu.

Možná, že taky někoho plete lehkost a hravost, s kterou se Filip vznáší nad svým klavírem. Nikdo nemůže ani za rodiče ani za svůj talent. Jde o to, jak s tím, co dostal do vínku, naloží. Mám za to, že Psí vojáci svojí hudbou, a básniči, sdružení kolem nich, svými texty, vydávají česivé autentické svědectví o naší době. Nejsou to jenom oni: na koncertě v D. v červenci lonského roku vystupovali spolu se skupinou Národní třída, v níž zpívá svoje texty schizofrenicky plodný Jáchym Topol.

Jsem příliš krátce venku na to, abych mohl zařadit Psí vojáky horizontálně. Slyšel jsem teprve zlomek produkce současných kapel. S rizikem, že se mylím, se přesto odvažuji tvrdit, že jejich ponor je hlubší než u jejich souputníků. A pokud jde o zařazení vertikálně, tam si troufám tvrdit bez nejmenších pochyb, že Psí vojáci jsou rovnocennými partnery takových bandů /nebo band, chcete-li/, jako byli DG 3C7 a dosud jsou Plastic People. A doufám, že jejich vytí neztratí svoji naléhavost ani v budoucnu.

Loňského roku vydala italská firma Old Europa Cafe A.V.S. výběr z nahrávek českých kapel na desce "ČEŠI, AŽ DOSUD JSTE BYLI SAMI".

CZECHS, TILL NOW YOU'RE ALONE

XXXXXXXXXXXXXXOXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Strana A:

1. Máma Bubo - 20. století
2. The Extempore Band - Zabi ho
3. Dvouletá fáma - To ona ona to
4. Ještě jsme se nedohodli - Koni
5. Odvážný bobříci - Máš strach?
6. Jakon - Chnury
7. Třírychlostní Pepíček - Lopší ruka zdravá
8. Plkno - Stonachaghes
9. A 64 - Já nemám šajn
10. Marno Union - Orli

Strana B:

11. Precedens - Vlci
12. Zikkurat - Zkaženéj zub
13. MCH /Post Extempore Band - Kdo ví
14. Plyn - Kilgore trout
15. Slepé střevo - Nápověda ležícímu
16. Jasná páka - Hale lidi
17. Nukleus - Dokola dokolečka
18. Třetí vlna bavlna - Vlasy
19. Disharmonic Ballet - Isolation

Všechny skladby byly nahrány v letech 1981 - 84. v ČSSR.

NEZÁVISLÍ NA NEZÁVISLÉ, NEZÁVISLE

XX

Z. Náraďek

Je příznačné, že první hmatatelné zapojení české tvorivosti do sítě "nového věku" /new age network/ důmí amatérskými decibely: díky neutuchajícímu nadšení má česká alternativní rocková hudba své první elpičko!

"Czechs, till now you're alone" /Češi, až dosud jste byli sami/ je titul výběru devatenácti českých a moravských kapel. Vyjadřuje ničím a nikým neuhasitelnou touhu po svobodném sebevyjádření. Je odpovědí nové generace rockérů na nepřetržité snahy establishmentu zničit nebo alespon umlčet tento způsob kulturní aktivity a přitom sen každého kluka s kytarou - mít desku - byl paradoxně vyplněn. Většina kapel vůbec netušila, že se jejich skladby octnou na černém kotouči. Posun od neřešitelné situace k elegantnímu rozetnutí gordického uzlu odvěkých střetů byrokratů s nekonformními narušiteli státně nalimkovánoho pořádku je stále zřetelnější: díky technologické /a kazetové/ revoluci mohou nyní nezávisle tvořící duše nezávisle na čenkoli a konkoli, rozbít monopol Supraphonu a jiných. I vydavatelství Šafrán, specializující se na "underground", zaspalo dobu: diskuse kdo je či není "podzemní" byly zcela zbytečné. Všem se dostalo názorného příkladu, co to je "nezinárodní spolupráce" v duchu přátelského a srdečného ovzduší, mezi příslušníky států s odlišným společenským zřízením". Během jednoho roku několik Čechů sebralo a odeslalo desítky kazet a pásků, Ital po vzoru Brita a ve spolupráci s Němcem, digitálně vycistil základy a na jaře 1985 vydal průřez rockovou tvorbou z let 1983 a 1984: devatenáct jmen už nikdo nikdy nevymaže z encyklopédii.

Současná technika a miniaturizace umožňuje řešení mnoha problémů lidstva, včetně toho, jen zdánlivě podružného, zda i u nás, pod ostřížími zraky cenzury a nepovolovačů kultury, může existovat svébytná, umělá a živoucí rocková hudba. Už není třeba nechat se kvůli vydání singlu lopit do sítí mašinérie čs. hudebních vydavatelství, roky leštít kliky a zásobovat znuděné referenty červeným vínom. Desítky malých, akčních center produkuje desítky kazetových záznamů rockových koncertů. Vydaní desky "Czechz, till now you're alone" je historickým počinem, první vážnou trhlinou v nabubřelé přehradě tak dlouho zadružující přirozený chod věcí: kameny už se valí. Budete-li mít možnost si tenhle kulatý kousek "historie" sehnat, neváhejte!

Objednávky pro Československo vyřizuje zásilková firma Recommended Records Deutschland, Entartete Musik, Dominikanergasse 7, D-8700 WURZBURG, NSR, telefon 0931/56574. Napište si o jejich rozsáhlý katalog nejlepších světových alternativních skupin. Stojí to za to!

Seznam dalších distribučních firem, u kterých je možno EP oproti zaplacení objednat:

"BODISQUE"
Haringpakkersstraat 18
1012 Amsterdam
NEDERLAND

"ATA TAK"
Fürstenwall 64
4000 Düsseldorf 11
BRD

"235"
Spichern str. 61
5000 Köln
BRD

"MATERIALI SONORY"
Via Goldoni 42/c
zona Carpenedo
Mestre
ITALY

"POLLUTION CONTROL" 1725 E
115th Street
Cleveland.
44 106 OHIO
U.S.A.

"IDIOSYNCRATIC / ON'SLAUGHT"
c/o Marc Lane
PO BOX 24 644
Ventura
CA 93 002
U.S.A.

"ILLUSION PRODUCTION"
Rue Pierre Curie 15
14 120 Mondeville
FRANCE

"PLANETARIUM"
5 Quai Turckheim
67 000 Strasbourg
FRANCE

"INSANE MUSIC"
c/o Alain Neffo
2 Grand Rue
6190 Trazegnies
BELGIUM

"KAREL"
Wien
ÖSTERREICH

STRATEGIE ANONYMITY THE RESIDENTS

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KONCEPTY MÉDIÍ

Americké rockové skupiny mají vedle svojí hudby navíc také jacosou "mediální image" /image pro sdělovací prostředky/, jak to dnes umožňuje země formovaná tak mohutným rozsahem médií. Běžně se o tyto problémy "balení skupin" stará vydavatelská firma a manažer skupiny. Konzervativní jižan Colonel Parker razil třeba v případě Elvise Presleye právě takovýto obraz zjevení. Jedna z písni Residents se později jmenovala právě "Elvis a jeho boss" /na LP Duck Stab/. Tendence je taková, že v moderním hudebním světě již nění produktem gramoprumyslu jen "image" skupiny, ale už i hudebníci s také jejich vlastní hudba. Jsou takto manipulovatelné v zájmu obchodu. Proto Punk /uprostřed 70. let/ byl revoltou mladé kultury proti těm, kteří se zabývali hudební komercí a politickou autoritou průmyslového manažerství. Punk se zformoval do hnutí, které v oblasti rockové hudby chtělo samo rozhodovat o tom, kdo má mít právo jménem mladých lidí rozhodovat, jaká se bude dělat hudba, kdo a jak jí prodá a jaké se k hudbě má nosit oblečení.

Skupiny jako Ramones z New Yorku, Devo z Arconu, Ohio a Residents z Kalifornie, pochopily správně, že problém postavení Punku spočívá v tom, že kritika systému se prezentuje ve formě produktů, jež se bohužel díky definicím systému, znova stávají jeho pevnou součástí. Jak pak může obstát kritika "Image sdělovacích prostředků", když nakonec kritika může obstát zas jen u zákazníků, kteří jsou chyceni do systému této "mediální image". A tak jak je vidět, je těžko odhadovat zda byla tato kritika popu a jeho odhalení také jeho destrukcí, anebo to byl jen další nový rafinovaný design pro obal pop-průmyslu.

Například v roce 1970 samostatně nahraného materiálů, takže se mohli pokusit o smlouvu o nahrávání alba s nějakou společností. Dali dohromady 39 skladeb a nahrali je na "Demo-kazetu"; celá nahrávka trvala 40 minut. Tenhle pásek pak odeslali Halu Haverstadtovi od společnosti Warner Brothers, který již dříve spolupracoval s Captain Beefheartem. Bezejmenný kvintet uvažoval takhle: Ten, kdo aspon trochu rozumí Beefheartovi, pochopí jistě o co jde nám. A tak poslali svůj materiál opatřený již i kompletním obalem, na němž bylo použito firemního znamení "WB", a celé album pojmenovali "Warner Brothers Album". Nebyl to špatný trik. Legenda praví, že celý pásek a všechno, odeslali pouze se svou adresou, bez jména skupiny. Když pak Haverstadt odesílal pásek zpět, nadepsal nad adresu slovo "RESIDENTS" - tedy "bydlící".

GESTO A OBSAH

Residents již nehledají jiný název a zůstávají u tohoto titulu, tento však není žádným firemním názvem. Sami se označují jen jako produkt průmyslu a jen jeho prostřednictvím se jim podařilo to, že se vůbec nějak označili. V tom, že se viditelně presentují druhým, reprezentují sebe sama. Také jejich další "Demo-nahrávka" z roku 1971 se nikdy nedostala do oběhu. Opět byla kompletní, tedy i s obalem a němž byla žena při "onálním sexu" s malým chlapečkem. Názvem této 7ominutové nahrávky byl "BABY SEX". Pásek obsahoval skladby jako "We Stole This Riff", která právě poukazuje na běžnou praxi nekonvenčné produkce rockové hudby. V roce 1971 založili "The Residents" svou vlastní nahrávací značku "RALPH Records". Ralph může připomenout německého ovčáka - psa. První deska z Ralph Records se jmenovala "SANTA DOG" /Svatej pes/. "Ralph" nebo "rafe" ve slengu znamená také "lístek ze zastavárny", ale užívá se i ve spojení se

44

jako je jejich "Reich'n'Roll", veden přímo do středu, do černého.

Ve svém principu jsou totalitní prospekty i aspekty masových médií využívány stejně, jako je využíval už mistr propagandy třetí říše Goebels. V tomto respektují i ony reprezentaci a manipuluji s image tak, že prostřednictvím médií se z ní samé stává téma. Tím, že tuto hru hrají i Residents, poukazují na skrytý a kryptický fašismus v masově sdělovacích prostředcích. /Právě tento nový "konzumní fašismus" označil režisér Pasolini jako mnohem nebezpečnější než ten starý!/ Residents se pokouší ukázat, že nacistická propaganda i kapitalistická reklama mají cosi společného a že pop-music coby hnutí "jen pro legraci" /Just for Fun/, této pospolitosti jen slouží a vlastně z ní i pramení.

KRYPTICKÝ LIST

částečná diskografie The Residents /do r. 1983/

SANTA DOG /Ralph/ Do-singl, rozebrán, 1972

MEET THE RESIDENTS /Ralph/ 1974 prvé vydání, rozebráno. Nové vydání v roce 1977 s lehce pozměněným obalem. /LP/

THE THIRD REICH'N'ROLL /Ralph rec./ 1976, vydání prvé rozebráno. Nové s lehce pozměněným obalem k dostání. /LP/

APHIDS IN THE HALL /Ralph/ 1976, singl, rozprodán.

SATISFACTION /Ralph/ 1976, singl, prvé vydání rozebráno. Nový výlisek ve žlutém vinylu je možno zakoupit.

FINGERPRINCE /Ralph/ 1977, prvé vydání rozebráno. Nové vydání s novým obalem.

BABYFINGERS /Ralph/ RR, 1977, EP deska zahrnující i třetí stranu Fingerprince. Prvé vydání rozebráno. Druhé jen pro členy Fan-clubu R., ke koupi v r. 1980.

THE BEATLES PLAY THE RESIDENTS /THE RESIDENTS PLAY THE BEATLES/ - /Ralph/, singl, rozebráno.

DUCK STAB /Ralph/, 1978, EP deska, rozebráno.

THE SPOT /Ralph/ RR 7805, 1978, singl, první na němž jsou s R. i "Skefinger".

NOT AVAILABLE /Ralph/, 1979, LP původně nahrané a vylisované v r. 74, je rozebráno. Nové vydání je možno zakoupit.

DUCK STAB /BUSTER and GLEN/, /Ralph/, 1978, singl, nový materiál plus Duc. Stab, EP.

SANTA DOG 78 /RALPH/, 1978, singl, k dostání jen jako vánoční dar fanouškům R.

NIBBLES /Virgin records/, 1979, výběr vydaný v Británii, promoční US-album.

ESKIMO /Ralph/ 1979, LP.

COMMERCIAL ALBUM /Ralph-Charisma/, 1980, LP.

MARK OF THE MOLE /Ralph/ 1981, LP.

THE TUNES OF TWO CITIES /Ralph/ 1982, LP.

INTERMISSION /Ralph/ 1983, mini LP, ukázky z jejich "Mole Show".

THE RESIDENTS S NIČÍM NESROVNATELNÉ DRAMA

Bez možnosti zpětných pohledů na to co dosud Residents vyprodukovali, na to co je od nich přístupné, není možné hledat přístup k jejich základům a konceptům.

Struktury jejich zvuku totiž souvisí vždy současně s tématem, které si momentálně vyberou - např. na desce "THIRD REICH'N'ROLL" to bylo odcizení hitů 60.let, na albu "ESKIMO" to byla konfrontace s jejich vlastní představou o cizí kultuře, nebo na desce "DISKOMO" využití současných produkčních postupů v moderní pop-hudbě.

Radikální rozklad názorů a jejich výměna vyžaduje radikální a konsekventní práci, vyžadovanou samotnou nutností; například postavit a sestrojit si vlastní nástroje i vůli představě určitého zvuku, který chceme docílit. To dělají Residents. Obdoba či vzory pro ta-

slowem "trick". Deska "Santa Dog" vyšla v nákladu 500 kusů s úmyslně špatně očíslovanou, ručně tištěnou obálkou. Obal tu tedy tentokrát byl dřív než produk sám. Hraje-li si někdo tak otevřeně se zákony trhu, narušuje trh samotný, který žije z utajování, útlaku a zatemňování nepříjemných fakt, i svých vlastních taktik. Nepřihlížeje k anonymitě The Residents, v případě své další desky to provedli tak, jako by již byli bůhví jak světovnámi, když si zvolili titul: "Meet the Residents" /Pojď na schůzku s Residenty/ - 1974. Konsekventním způsobem obal této desky ukazuje čtyři členy skupiny Beatles, jen trochu pozměněné retuší. Obal tu byl pouhou reprodukcí první desky Beatles u firmy Capitol. Byla to vlastně parodie známé Warholovy strategie: zobrazovat hvězdy tak dluho a tak dluho s nimi dělat interview, až se sám stanu hvězdou. Náklad 1000 kusů je opačným výnosem vůči stylu a gestům, hlásajícím obalem desky. Tady se ukázalo jak pop může být kritikou popu.

V roce 1974 nabídli Residents tzv. "flexi-disc" /plastická deska z ohebného materiálu/ v kanadském art-magazínu "FILE", dále pracovali na vizuálních video-extravagancích "Vileness Fats" a rozvinuli do šíře svou známou a slavnou "teorii obskurity".

V době, kdy se všechno řídí podle publicity v masových médiích, ktené vytvořily formu masové kultury, rozvíjí skupina úplně protichůdný koncept, který jí dovoluje její problematiku propracovávat bez překážek. Tehdy vzniká album "NOT AVAILABLE" /Není k sehnání/, jejíž název opět poukazoval na kritéria trhu a jinak na nic. Tato deska může tuto teorii dát do oběhu až když její existence byla zapomenuta, a to se stalo až v roce 1978, tedy o 4 roky později. To, že se deska označuje předem jako "nesehnatelná", že se již předem brání objednávání, je kontra-strategií trhu, který je znám svým vnukováním se. Je to však míňmo také ideologicky: není k dostání pro každého blbce.

V roce 1975 získali Residents, kteří již od r. 72 hráli jen ve čtyřech, kulturní statut. V roce 76 založili produkční firmu pro projekty Residents, pod názvem "The Cryptic Corporation" ve složení: Jay Clem, Homer Flynn, Hardy Fox a John Kennedy. I když je tahle společnost právě tak obskurní jako sama skupina, přesto se můžeme domnívat, že členové Kryptické korporace jsou sami členové Residents. To, co skupina Dova předložila v roce 1977 jako strategii /"Become a Corporation"/, realizovali Residents již o rok dříve. "Tajný" /kryptický/, dále pokračuje ve strategii udané na "Not Available", když každá korporace usiluje o to, aby její "logo" /firemní znak/ byla pokud možno zpopularizována, a snaží se a přesný opak, když se zbažuje jakýchkoli firemních tajností a práv.

Tahle hra se strukturou liberální veřejnosti a tajného útisku, obchodu a umění, hra mediální image a skutečnosti jaká je, tato mnohostranná hra strategie i kontra-strategie, kulminovala v roce 1976 na desce "The Third Reich 'n' roll". První strana této desky obsahuje i skladbu "Hitler byl vegetarián". Druhá strana alba se jmenuje "Swastika On Parade". Reklamní fotografie pro tuto desku ukazuje čtyři obrovské hákové kříže, které jsou nasazeny čtyřem Hitlerům na krk. Hlavíčky Hitlerů jsou v místech, kde se ramena křížů kříží, tři z nich sedí u konferenčního stolu, čtvrtý stojí před tabulí počmáranou hákovým křížem a nápisem "3 Reich 'n' Roll" a pod celou fotografií je napsáno: "The Residents diskutují o stavu populární hudby v průběhu jednoho z mnoha diskuzních zasedání u Third Reich 'n' Roll tabule".

Hudba tohoto koncepčního alba se skládá z přepracovaných verzí různých hitů z počátku a středu 60.let, jež jsou však narušovány továrními a prefabrikovanými hluky ve svém původním významu, je zde hluk letadla, randál autonehody, ale i manipulace s páskem - vše ze standartního archivu zvukových efektů. Je to totáž zkušenosť již pak použili Sex Pistols při nahrávání známé písni Franka Sinatry "My Way". Na průmyslovém trhu, na něž dominují hudební produkty se zákazníkům podbízí jako psí žiádlo /Ralph Records/ je takový útok,

kový způsob tvarby, alespoň v moderně, neexistují. Její svérázná produkce a způsoby nového skládání - fonetická organizace - zvuků, hluků a šumů i tónů v tradičním smyslu, vyžadují od posluchače také zaujetí a zájem, který se rozchází z každodenní spotřebou neživého zboží označovaného etiketou "Rock-music". Znamenalo by to: pohnout spotřebiteli a konzumenty a povzbudit je k tomu, aby se začali tvorivě a produktivně zabývat sami sebou i svým okolím.

Residents museli tedy začít svou práci jako rockovi fanoušci, jako zbožňovatelé komixů, jako fanoušci filmu, jako ti, kteří se zajímají o všechna média a sdělovací prostředky. Takto tedy uvolnili další cestu pro vznik nové populární hudby, pro novou lidovou hudbu. Každý je Residentem, všichni jsou Residents. Jejich anonymita takto dostává svůj vlastní smysl.

Reálné změně ve stavu hromadného měknutí mozku o níž Residents bojují již celé desetiletí, však jěště stojí v cestě mnohé sociální podmínky a okolnosti. Jsou tu v cestě jiná masová média, například záplava jiných desek. Elektronické sdělovací prostředky jsou na nástupu ku kontrolovanému využívání mozku s tendencí k nulové dimenzi.

Zvukové struktury Residents, stejně jako jejich audio-vizuální pokusy, jsou zde svou potencionální účinností nejen pro ucho spořebovávající kompozice, ale i iniciátorem pro samotné vizuální kompozice pro oči. V tomto smyslu je "ESKIMO" jejich nejzdarejší věcí pro ucho i pro oko. Jejich organizace slov, zvuků, šumů atd. nahraných ve studiu obsahuje veškeré předpoklady, aby si posluchač uvědomil, že tu naslouchá DRAMATU sestavenému ze spojení různých činností smyslů, včetně obsáhlého pojetí a přepracování pravdy, ať již se fiktivně vše odehrává někde na Severním pólu či blízko pokojového radiátoru.

Na jejich předcházejících albech je nápadné především ono jen stěží pochopitelné užití slov /a to i pro anglo-američany/ jež je viditelné např. v dialozích na desce "NOT AVAILABLE". Ale řeč má pro Residents jen malý význam, spíše obcují se zvukem a s hudbou. Na rozdíl od běžně produkované rockové hudby, orientují se Residents nikoli k její pouhé produkci, ale k inscenování určitého DRAMATA pomocí hudby. Tento jejich postup by se snad nejspíš dal přirovnat k významu hudby, jaký měla v lidské pre-historii, kdy měla ještě kolektivní ražení, kdy hudba ještě neměla význam "pouhé hudby", ale rituálu.

Residents NEHRAJÍ aby předvedli novou věc, novou skladbu; neužívají nástrojů, aby předvedli jak na ně perfektně zvládnou techniku. Residents nasadili hudbu jen jako prostředek k tomu aby zvládli "Drama", jež v západní kultuře není s ničím srovnatelné.

RESIDENTS A JEJICH "MOLE SHOW"

Se svou strategií anonymity již, v Kalifornii usazení The Residents, obešli vlastní virtuozní cestou, svět. The Residents mystifikování mediálními technikami pop-kultury, jsou ve své nekompromisnosti myšlenek zvláštním případem současného experimentálního umění. Práce skupiny, která začala na počátku 70.let, začala být veřejnost do očí teprve v roce 78, v rámci širší popularizace Punku a Nové vlny. Hudba byla však jen jedním z úlomků jejich "gesamkunstwerku" pokoušejícího se dát dohromady co nejvíce tvůrčích elementů i zlomků reality. Kromě hudby tu byla grafika, vizualizace, koncepcionalizace vývoje vlastní "image", matoucí a iritující používání zvuků, parodie sdělovacích prostředků, fiktivní teoretické postoje atd.

Další zatím nejnovější kapitolou v této vícerozměrné a mnohotvárné fázi Residents je jejich "The Mole Show", v níž skupina předvádí svojí podívanou, svůj Spuktákl-live, při svém "prvním a posledním světovém turné". Je očekávána multi-mediální hra s různými významy, něco jako druh "Comics-oper".

V podtitulku jejich "Krtčí-show" se udává: "Tohle nemá nic co

dělat s rock'n'rollem". Gelé představení se zakládá na tzv. "Krtčí trilogii" dosud dokumentované na dvou LP deskách.

Deska "Mark of the Mole" /Značka Krtka/ z roku 1981 obsahuje hudební svědectví o národu krtků, vyjadřující podzemskou hudebnou elektroniky, smutný, plachý a dusebe vtažený život, život krtků. Sociální těžkosti vedou k tomu, že krtci opouštějí svoje město a při svém útěku natrefí na jinou, daleko konformější kulturu.

Na LP "The Tunes of Two Cities" /Melodie dvou měst/ z roku 1982, je tu vedle sebe postavena hudba obou těchto národů a obou kultur /krtci kontra lidé/, aby se dokumentovala "globální vymykající se moc rozdílností". Proti lítostivému, temnému a věčně doufajícímu národu krtků zde stojí kultura represe a útisku. Na obalu desky je možno vidět vypaseného kulatohubého chlápka uprostřed barevného přebytka a hojnosti, který ve své tučné ruce drží jako panenku jednoho z krtků, který cení zuby. Hudba této sebeospravedlnující se kultury, jíž musí krtci otročit, tu stojí proti rušivé disonanci krtků, kteří zde hrají pomocí "přírodních" nástrojů /dechy, marimba atd/, jakýsi druh Coctail party-jazzu, dráždivou ale cynicky chladnou mutaci zvuku Glen Millera a Psychedelie. Člověk si k tomu snadno může představovat kluzkou hladkost a plynulosť masopustního bálu v Orwellově Městě budoucnosti.

Třetí deska trilogie, jež má ukazovat vzájemnou kolizi a náraz obou kultur, zatím nevyšla /r.83/.

Residents mají již více než deset let plány, které chtějí přenést na scénu jeviště. V roce 1972 vznikl jejich projekt baletu, který měl obsahovat progresivní baletní "poskoky". Jeho uvedení v Museu moderních umění v San Francisku se však nikdy neuskutečnilo, pouze hudba k tomuto projektu je k slyšení a to na LP "Fingerprintce".

V roce 1976 došlo v Berkley k živému vystoupení The Residents, při němž se kvartet hudebníků představil skryt pod kutny a dlouhé pláštěnky. Jenom jejich hosté - kytarista skupiny Snakefinger a konferenciérka Zeibak - směli vystupovat veřejně před publikem.

"Mole Show" s níž Resident hostují právě a pouze ve Vídni, byla uvedena jen jednou, v listopadu 82 v Roxy Clubu v Los Angeles, a to jako generálka, kterou mohli shlédnout pouze členové Fan-clubu Residents, jenž mezitím vznikl. Z několika málo recenzí jež pak mohly vyjít tiskem, je zřejmé pouze to, že Residents vystupovali v různých kostýmech, že během svojí show stojí za řečnickými pulty, - tyto pulty jsou pohyblivými objekty, projekčními plochami, na něž jsou při vystoupení promítány filmy a diapositivy

THE RESIDENTS milují skryté, podivné, tajemné, temné, dvojsmyslné, neuvěřitelné, milují narázky a také zvláštní a vyjímečné společenské postavení. Pradávné myty kombinují se současnou problematikou světa. Jejich hudba, jejich texty i jejich legenda mne hluboce zasahují...

/To je obsah milostného dopisu skupině od jednoho fanouška, možná, že i tohle je však jen fikce podle jejich strategie./

Přeloženo ze zahraničních časopisů + z programu týdne avantgardní hudby ve Vídni 1983.

Vokno o Voknu.

Rozhodli jsme se informovat naše čtenáře o obsahu pěti čísel, která vyšla v letech 1979 až 1981. Pokud by vás něco zaujalo musíte párat v samizdatních knihovrách vašich známých.

OBSAH

Vokno

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Číslo 1 /červenec 1979/

Redakce	Pár slov úvodem
	Úvodní prohlášení vymezující v obrysech předpokládaný obsah a účel časopisu.
Kocour	O slivestrovském festivalu
	Podrobná zpráva o festivalu konaném od 30.12.78 do 1.1.79 na Nové Vísce.
x x x	Kdo je Ivan Jirous
	Životopisná črta
Dana Němcová	Náplavní
	Zpráva o vernisáži výstavy Evžena Eníkciuse apolicejním zásahu
Josef Vondruška	U.H.
	Článek o vzniku a činnosti skupiny Umělá hmota s textovou přílohou.
Drahomír Křehký	Punk-rock
	Zpráva o britské punk-rockové scéně.
Timothy Leary	Psychadelická zkušenosť
	Ukázka z knihy Psychadelické experimenty
x x x	Robert Prášek
	Životopis s bibliografickými daty
Robert Prášek	Básně.
	Ukázky z tvorby z let 1969 - 74
Skalák	Cihla
	Satirický fejeton.
Egon Bondy	x x x
	Ukázka ze sbírky Básně z roku 1978

Číslo 2 /prosinec 1979/

Redakce	x x x
	Redakční sloupek
Magor	Krása bude křečovitá nebo nebude vůbec
	Recenze koncertu Dar stínům skupiny DG 307.
DG 307	Texty skladeb
	Texty jejichž autorem je Pavel Zajíček
P.S. Riviera	DOM vstal z mrtvých
	Kratký referát o skupině DOM.
DOM	Texty skladeb
	Texty jejichž autorem je Josef Vondruška
Magor	Když vám přimázli druhý odstavec
	Básnička věnovaná Jiřímu Němcovi
M.	Jiří Němec - kněz bez koláru
	Biografická stat

- 52
- Z.H. O Jiřím Němcovi znova
Polémický článek ke statii "M".
- Jiří Němec Nové šance svobody
Filosofická stat.
- x x x "Umělec"?
Zamyšlení nad postavením umělce a umění ve společnosti
- Magor Bude religiozní nebo
Profil a výtvarná tvorba Davida Němce.
- Vlastimil Třešňák Bylo nebylo
Úvaha o problematice neoficiálních výstav
- M. Fotografie Jana Šafránka
Zamyšlení nad obrazy J.Š.
- x x x Výstava v Olomouci
Zpráva o neoficiální výstavě
- Magor Zpráva o činnosti Křižovnické
školy /prosinec 1972/
- Sun Informace o Ježíšově hnutí
/doplňeno o slovníček pojmu/
- Jiří Kostur S koněm
Povídka /úryvek z prózy "Satori v Praze/
- Jiří Kostur Básně
Výběr ze sbírek "Čancy k sobě" a "Zpěv pivní láhve".
- Václav Havel Antikody
Grafická pozmic.

Čísla 3 /červenec 1980/

- Věra Jirousová Koncert Plastic People
na počest roku Ladislava Klíny. Recenze koncertu konaného
na Nové Vísce v říjnu 1979.
- Magor Kundy, rty, ústa, tváře, masky.
Recenze koncertu DG 307 konaného 22.11.79. na Nové Vísce.
- DG 307 Texty skladeb
Texty jejichž autorem je Pavel Zajíček.
- Mněšina Já to vidím takhle.
Diskuze o problematice vystěhování.
- Skalák Rozhodnutí
Diskuze o problematice vystěhování.
- Jan Hanč Události
Výběr z deníkové tvorby a o autorovi
- Milan K. Motáky z vězení.
Zápisky.
- Richard Hrabal x x x
Básně napsané ve vězni
- J/B/R x x x
Výbor ze sbírky "Ozvěny ticha", Praha 1979.
- J/B/R Jeden den ve městě
Povídka.
- Jiří George Janeček
Výbor ze sbírky básni "Neodeslané dopisy".
- Friček x x x
Výbor ze sbírky básni "Důvody".
- J.P.K. Reinkárnač na place.
Výběr z prózy.
- Z.P. Daniel a já.
Básen.
- Jiří Kostur Ostrov
Výňatek z prózy
- Josef Vondruška x x x
Dvě básni ze sbírky "Těnné lásky".

x x x	Letopočet 1988
	Ukázka z punk-rockového časopisu.
Sex Pistols	Bůh ochraňuj královnu
	Text skladby:
Čuňas	Disi-značky
	Kreslený humor.
 Číslo 4 /leden 1981/	
Redakce	Tak tedy už čtyřka Vokna Redakční sloupek.
x x x	Antiteze
	Referát o vzniku a činnosti hudební skupiny A.
Antiteze	Texty skladeb
Uriáš	La period
	Krátká zpráva o kulturním pořadu.
Magor	Jste ti divní kluci
	Recenze punk-rockového festivalu konaného 30.června 1979 na Nové Více.
M.	Kulturní komikadze Charlie Soukup
	Životopisná črta + biografická data.
Rozhovor Aleny Kurprechové a Ivany Hyblerové s Maruškou Soukupovou v Řepčicích 8.7.1980.	
Karel Soukup	Ríšeň na rozloučenou Holka česká Advokát
	Texty písni.
Jiří Tomeš	StB Ještě že nejsem
	Texty písni.
Jindřich Chalupecký	Fluxus Výňatek ze statí "Nulty čas".
Eugen Brikius	Časová konfrontace Scénář happeningu.
François Pluchart	Body art Úvaha o body artu + seznámení s některými jeho tvůrci.
Alan Kaprov	O performance Úvaha o performance.
Milan Knížák	Performance jako vývoj i jako degenerace
	Odpověď na písemné otázky D.Z.
x x x	Břetislav Pravda - malíř a grafik
	Nekrolog, ukázky jeho grafik a texty, které namluvil před smrtí.
x x x	Zahrada je otevřena
	Informace o neoficiální výstavě.
Egon Bondy	Poznámky k dějinám filosofie Kapitola z rozsáhlé studie, týkající se islámu.
	České gramofonové desky vydané v zahraničí. Interát.
Bert Testa	Paassion Play
	Překlad recenze desky PP z hudebního časopisu Shedes č.11 1980.
Vjačeslav Sysojcov	Kreslený humor Moskva 1978

Číslo 5 /září 1981/

- Ed Sanders Poselství pro Plastic People
Básen.
- Magor A hudebníky ve větvích ne-
bylo vidět.
Recenze koncertu konaného 15.3.1981 v Kerharticích,
nazvaného "Co znamená vesti koně".
- Plastic People of the Universe . . . Texty skladeb.
Texty, jejichž autorem je Vratislav Brabenec.
- Václav Havel Úryvky z dopisů z vězení.
Obsah se týká smrti Johna Lenona.
V Praze na Kampě.
- John Lennon Vzpomínka na Johna Lenona + biografická data.
- John Lennon 0...
Imaginární interview s J.L.
- Yoko + Sean Lennon
Nekrolog.
- John Lennon Texty písni.
Překlady.
- Gene Youngblood Umění, zábava, entropic
Esej /přeložil Tomáš Liška/, který vyšel ve sborníku
Filmologie dnes, edice Expedice, sv.128, Praha 1981.
- Ed Flanders Obrazy z podzemí
Článek o vzniku a činnosti New American Cinema + o auto-
rovi.
- DG 307 Mařenickéj stařec
Pracovní scénář filmu o barokním kostele.
- Čuňas Kreatura moci.
Poznámky k filmovému scénáři.
- Tomáš Liška + Vratislav Brabenec . . . Inventura
Technický scénář na motivy povídky Ladislava Klíny -
Jak bude po smrti.
- XXX Psychedelické filmy pro
lid.
- Informační článek o filmové tvorbě této tvůrčí skupiny
+ scénáře filmů: Blahoslavený úklíčeč, Sny toaletářový,
Markýz ze sadu.
- Because O filmu, panu Jišovi a špi-
onech.
Fejeton.
- Magor Ach nachtigal
Stař o tvorbě a osudech výtvarníka Otakara Slavíka
- Svatka Básmě.
Výběr ze sbírek "Underwood" a "Encefalické probuzení".
- Čluťák Jak bude po smrti
Satirický fejeton.
- Katr Programové prohlášení
Inzkrát.
- Patafyzické kolegium Imitátor zapnutého televizoru,
Antibermudský trojúhelník
Úvahy z oblasti patafyziky.

Číslo 6 /které nělo vyjít v prosinci 1981 bylo zabaveno./.

Na podzim 1985 napsal Václav Havel drama o deseti obrazech, které nazval Pokušení, v němž rozvíjí faustovský motiv.

Doktor Foustka, vědec, je zaměstnán v ústavu neurčitého, snaď důsledky zpětného zaměření. Atmosféra ústavu je vytižena skvěle: hned v prvním obrazu se divák /čtenář, posluchač/ setkává s prostředím, které z běžné praxe důvěrně zná: sekretářka Markéta vaří vědcům kávu, vědkyně Vilma - Foustkovou milenku - přijde pozdě do práce /skočila si pro pomeranče; primář je ovšem informován, že měl autobus, kterým jela do práce, poruchu/, a primář pronáší k zaměstnancům řeč o tom, že je třeba "rozsáhlou publikačně-popularizační, výchovně osvětovou, badatelskou i individuální terapeutickou vědeckou prací koncerně nějak čelit" iracionalistickým náladám, objevujícím se hlavně u části mladé generace... Jsme v prostředí reálně socialistického Československa a bádání ústavu je samozřejmě založeno na "vědeckém světovém názoru". Ještě před primářem vstupuje do místnosti jeho zástupce, který hovoří o tom, že "hlavou zed neprorazíme", že "můžeme být rádi, že máme takového primáře, jakého máme, takže podpořit ho znamená vlastně podpořit sami sebe", a že "nemáme jinou možnost než přjmout aspon tu minimální míru sebekázně, která je nezbytná k tomu, aby neměl on, nás ústav a tudíž i žádný z nás zbytečné problémy". Jak zástupce, tak primář naznačují - přímo nečeknou nic: přesně tak, jak to divák z novin i ze zaměstnání dobře zná - že něco není v pořádku. Na začátku obrazu pochopíme z narážek vědců Neuwirtha, Kotrleho a Lorensové, že se Foustka kromě své práce v ústavu zabývá jakýmsi privátním studiem, které patrně není podloženo "vědeckým světovým názorem". Narážky primáře i zástupce padají neurčitě, případný "provinilec" není nikak označen, a není ani jasné, zda vědcům ústavu skutečně něco o Foustkových privátních studiích ví, nebo zda jde o běžné nabádání ke zvyšování bdělosti.

Druhý obraz ukazuje doktora Foustku doma - a dokonce přímo při pokusu o evokaci nějaké nadpřirozené síly: kreslí kruh na podlahu, v ruce drží hořící svíčku a další čtyři stojí kolem něj. V této poněkud groteskní situaci ho vyruší jeho bytmá, která přivede podivnou návštěvu: páchnoucího poměnšího kulhavého člověka značně podezřelého vzrůstem, který se představí jako invalidní duchodilec Fistula. Foustka sice stačil svíčky sfouknout a položit stranou, rozsvítit světlo a kruh částečně smazat, přesto však Fistula - jak se zdá - ví, co se před jeho příchodem v pokoji dělo. Zná i jiné věci: ví například, že se Foustka chystá na ústavní večírek. Nabízí Foustovi, že ho zasvětí do hermetických věd. Je naprostě zřejmé, že Foustku to neobyčejně láká, ale že má strach z následků případného prozrazení. Pak návrh přece jen přijme, a Fistula mu nabídne, že svoje možnosti - vlastně svou identitu Mefistofela - dokáže tím, že se na večírku do Foustky zamiluje sekretářka Markéta. Foustka je uražen - dokázal by si přece její náklonnost získat sám, kdyby mu o to šlo - ale když Fistula odchází, přece jem se ptá, zda jejich dohoda platí. A není jasné, zda běží o dohodě, týkající se zasvěcování do hermetických věd, nebo o Markétu.

V dalším ději se Markéta na večírku do Foustky skutečně zamiluje. Foustka jí působivě líčí, o čem přemýšlí, mluví o tom, že moderní člověk v sobě popřel všechno, co ho jakkoli přesahuje, že nyní s hrůzou pozoruje, kam se svět žene, zbaven vyšší autority. Markéta je okouzlena. Následující milenecká scéna Foustky s Vilmou nás poněkud zaskočí - zdá se, že Foustka o Markétu vlastně nestojí, že mu zavedený vztah s Vilmou docela dobře vyhovuje. Také jejich milostný stereotyp je přinejmenším neběžný: nežárlivý Foustka předvádí

- hraje - žárlivou scénu. A varuje Vilmu, že má z těchhle "etud" strach; má pocit, že v něm předvádění žárlivosti budí cosi temného. Skutečně na závěr obrazu Vilmu surově zbijí, když se mu dostane podnětu k žárlivosti opravdové. Druhý den ráno ale přijdou do ústavu spolu, zjevně spokojeni jedou s druhým, se společně prožitou nocí.

Primář a jeho zástupce veřejně "odhalí", že se Foustka nejen už dlouho zabývá "nevědeckým" studiem, ale že dokonce navázal styky s podezřelým "elementem z pomezí pavědy". Markéta se Foustky zastane: je to čestný člověk a zabývá se otázkami, kterými bychom se měli vlastně zabývat všichni, hledá vyšší mravní autoritu... Je na hodinu vyhozena a Foustka - mlčí... Markétin vstup oddálí definitivní rozhodnutí a Foustka mluví o tom, že doufá, že jeho věc bude nestranně posouzena a spravedlivě rozhodnuta.

Při příštém setkání s Fistulou mu vycítá, co se sběhlo, tvrdí, že už ho nechce nikdy vidět, ale přesto znova naslouchá jeho argumentům a pod jejich vlivem se rozodne využít obvinění vznesceného v ústavu, ve svůj prospěch. Styky s Fistulou v ústavu přizná, ano, zabývá se magií - ale dělá to jen proto, aby mohl účinněji bojovat proti pověře. Jako by mohl bojovat proti něčemu, co nezná, a nemůže tedy napadnout v nejslabším bodě? "Přesvědčil jste mne, že tu šlo o pouhé nedorozumění," odpovídá mu primář, a oznamí překvapení: příští večírek v zahradě ústavu bude kostýmovaný. Ráz: sabat.

Při večírku drama vyvrcholí. Zahradou, v níž všichni - kromě Foustky - v párech tančí a povídají si nebo se líbají, bloudí zešílevší Markéta v noční košili s razítken psychiatrie a zpívá Oféliinu písničku. Foustka se pokouší navázat rozhovor alespon s ní, ale ona ho nepoznává, žije ve vlastním světě.

Primář Foustkovi sdělí, že celou dobu věděl, že ho Foustka vodil za nos: Fistula, který na zahvízdání vyleze ze krví, je primářův důvěrný přítel a externí spolupracovník. Foustka musí odejít z ústavu. Říká: "Byl jsem domyšlivý blázen, který si myslí, že může z děbla těžit a přiton se mu nemusí upsat! Jenomže dábla, jak známo, obeilstít nelze." Nahlédne současnost prohranou situaci a rozhodne se k útoku. "Chci skrze vás," říká primář a všem shromážděným účastníkům večírku, prakticky tedy všem postavám hry, "obvinit pýchu netolerantní, věcho schopné a jen sebe samu milující moci, která vědy používá jako šikového luku na vybití všeho, co ji ohrožuje." Nyní už nic nepředstírá, už se nebojí následků. /Stojně už žádné další přijít nemohou./ Primář - oni nikdo jiný - si s tím ale těžkou hlavu nedělá. "V zemích bez cenzury dnes trrousí takové věci podél své cesty životem každý zručnější sportovní novinář!" odpovídá. A všichni Foustkovi zatleskají a dají se do tance. Zmatený Foustka, který by nádi utekl, však není ušetřen ještě poslední pohnutky: jeho kolega Kontrý přináší k oživení sabatu mísu s planoucím ohněm - a zapálí Foustkovi plášt, takže se s tímto Faustem koncem dvacátého století loučíme v oblacích dýmu, které zahalí celé jeviště.

Divák je otřesen. Ale, Foustka se nechoval zrovna nejlíp: snažil se podvést svoje spolupracovníky, lhal. Na Markétu se v rozhodující chvíli vykašlal. Zapletl se Fistulou, jsa přesvědčen, že je dábela. Ale proč by měl skončit tak hrozně? Vždyť i člověk, který chybí, se může napravit: copak pro něj není žádná naděje? Je zřejmé, že jeho neštěstí je jeho spolupracovníkům úplně lhostejné. Všichni se ad něj odvrátili, baví se po svém. Jediný, koho Foustkův osud zajímá, je divák. A v tom právě spočívá smysl Havlova Pokušení - divák patří do hry. On je ten, který má být osloven. Ve světě, který nám drama předvádí, ncní soucitu. Autor apeluje na nás. Naděje pro Foustku je v divácích. Naděje pro svět Pokušení je v těch, kdo ho sledují. Diváci musí rozlišit, v čem jc svět dramatu odlišný od našeho, my sami musíme vyluštít, co vlastně v tom ústavu schází, že to tak strašně dopadne.

Goethův Faust - na rozdíl od předcházející faustovské legendy a

přípravových divadel - není zatracen, nevezme ho čert. Dojde odpusťení. Není se ovšem taká do spolku s dáblem čistě pro svůj prospěch, ale z touhy po poznání! Velký německý básník cítí tuto touhu na počátku devatenáctého století jako mocnou vzpruhu, která člověka pohání vpřed a přiblížuje k ideálu, k Bohu. Proto svému hrdinovi dá vývaznout z dábelských tenat, přestože se svou sázkou s Mafistofelem od Boha odvrátil. Jejo touha po poznání, která ho do vadí k pochopení světa a snaze začlenit se plodně do jeho vývoje, Faust vyvinuje.

V dnešním světě - ve světě Pokušení - už tento dualismus nenacházíme. Bůh, síla dobra, tento mohutný kladný princip, zde neexistuje. Lidé, které Václav Havel předvádí na jevišti, žádného Boha neuznávají. A dábelské svody jsou tu jediným, co člověka ovládá. Každá z postav je během hry mnohokrát směšná, divák se baví; teprve po oděznení si uvědomujeme, že v nich postrádáme jakoukoliv lidskou vzájemnost, lásku. Foustková milenka Vilma ho celken bez skrupulí vymění za Tanečníka - a my jsme náhle na pochybách, kdy se to vlastně stalo, zda se to nestalo dřív, než jsme to viděli na scéně. Lorensová naprostě bezostyšně vodí za nos Neuwirtha i Kotrlého, přimář po marných námluvách u Foustky rychle vezme závěk Kotrlým, který se mu úlismě vlichocuje do přízně. Všichni jsou jako partneřii zaměnitelní. Nikdo ve svém momentálním partnerovi nehledá druhého člověka, který se k němu vztahuje, který ho potřebuje, aby spolu naplnovali vskutku lidský vztah - všichni hledají jen objekty pro své uspokojení. V tom osoby dramatu Boží přítomnost v sobě popírájí svými skutky. V tomto ústavu se nikomu nemůže dostat soucitu, protože jakmile už někdo není použitelný, ztrácí význam, přestává vlastně pro cestatní existovat nejen jako možný objekt zájmu, ale úplně.

Pokušení problematizuje také touhu po poznání, ono vzepjatí, v něž Goethe ještě doufal jako v osvobodivé. A není divu. Což "číslo věda" mnohokrát neprokázala za těch sto padesát let, jak snadno je zneužitelná? Poznání samo o sobě nijc nezaručuje, vyzkoumat se dá ledacos. Jedinou zárukou skýtá přece lidské svědomí, lidská odpovědnost za to, co je možné poznáním natropit. A to neplatí jen pro vědu. Foustka si může spočítat na prstech, že to, co říká Markétě, pro ni nůže opravdu něco znamenat, a že toto poznání může vést k jejímu zničení, když si je nedokáže nechat pro sebe. A ve chvíli, kdy se to stane, není ochoten stát ani za ní, ani za svými vlastními slovy. S lítostí, ale bez rizika, se pokouší vše zamlžit.

Václav Havel ukazuje obraz našeho světa. Všichni se tam poznáváme - vidíme tam svoje zaměstnání, svá rozhodování, svou směšnost, svá selhání i svoji nedostatečnost. Těžko říci, v kterou chvíli se tom "náš svět" mění ve vlastní karikaturu. Možná už to tak vypadá i ve skutečnosti? Jsme už sami karikaturou člověka?

Myslím, že ne. Myslím, že je to apel. Varování. Všichni si tak čejí onak zahráváme s čentem. Václav Havel nás upozorňuje na to, co bychom měli dávna vědět: že dábla nelze oblatfnout. Nelze ho využít a vyjít z toho se zdravou kůží. S dáblem se nesmí sjednávat pakt. Nemusíme uvažovat jen v těch dávných kategoriích Bůh a dábel. Foustka, který se z obavy o kariéru Markety nezastane, ztrácí jednu ze svých lidských dimenzí, ochzuje sám sebe o soucit, o lidskou senci. Je potom zcela v logice věcí, že se nikdo nezastane jeho autoritu. Je potom zcela v logice věcí, že svět být světem lidí a stává se když by byl takový blázen? Svět přestává být světem lidí a stává se světem ústavu. A jeho rádem je Markéta odsouzena, nikoli fátem faušovského motivu. Svět ústavu dříve či později své lidí suveréně ovládne. Kdo se veřejně vymkne této přetvářce, je zničen. Kdo je učvědčen, že se jí vymknout chce, je zničen. Jestliže se nejvyšším člověkem uznává jako autoritu, stane Primář, jесližc jsme poslušní pouze moci, a nikoli mravního nánoku, zahráváme si s dáblem a skončíme v pekle. Ať už je jeho ohně symbolizován na jevišti ohněm skutečným nebo mrázem vzájemné lhostejnosti. Nebo snad není peklo žít mezi lidmi, kteří se navzájem neustále podezírají, a kteří vědí, že

98
vyniknout, obstát, mohou jen za cenu zničení druhého?

A když tedy cestou z divadla uvažujeme, co měl či neměl Fousta udělat, aby to s ním tak strašně nedopadlo, nutně se dříve nebo později dostaneme k otázce, zda to tak trochu takhle nedopadá i s námi. A co bychom měli dělat my. Je-li svět opravdu takový, jak ho ukazují v Pokoušení - říká autor - pak není naděje. Ale v divadle přece není jenom jeviště. Představení se účastní také diváci, a těch bývá víc než herců. A teprve jejich pochopení může dodat dramatu Pokoušení rozměr naděje.

Hamlet říká o smyslu herectví - a snad to můžeme vztáhnout na divadlo vůbec - že je "účelem bylo a podnes zůstalo, aby přírodě jaksi nastavovala zrcadlo. Aby dobrě ukazovala její sličnost, zpupností její vlastní pokřivenou tvář a celé době, jak vskutku vypadá a jaká je." A ještě: "Slyšel jsem, že duše provinilé v obecenstvu jen pouhý výkon herců často už tal do živého tak, že prostřed kus veřejně vyznaly své chavnosti." A Václav Havel nám v Pokoušení věru nepředvádí kratochvilnou historku: vrchowatě naplnuje oslovující a apelující srysl divadla. Je to velký umělec.

leden 1986

Hra se jmenuje POKOUŠENÍ v textu je uveden název

chybně

x x x x x x x

totální nasazení

úplně cizímu člověku
řek sem všechno o svém životě
protože ho to nezajímalo

včera jsem vyprávěl bratřovi
o válce
svých rodiče
uvědomuju o totálním nasazení

x-tý lásce z planety Země
sem vykládal o totálním nasazení
je úplně zplynovaná jak se pohybuje
mezi narkomanama a wezlákama
v průjezdech kde jí plivou na nohy
zatímc ona válčí na koni
někde mezi stihomanem a tím ostatním
uvědonuju jí protože ničemu nerozumí
ona je modelem český verze
naprostého vyvrhlele
o čemž už informovalo i Rudý právo
v nedělní válečný příloze
na str. 4

v totálním nasazení
vykládám každému o válečném stavu
ale mo jo! nakonec kachňátko
vtělej se v labutě
jenže to mi nic neříká
ačkolik sen něznej
v totálním nasazení

J. Tma

Copis čtenáře

XX

Informací o avantgardní rockové scéně je bohužel stále nedostatek, a proto jsem nadšeně přivítal článek o "Rockové melancholii Joy Division". Myslím si, že byl velice zdařilý, ale proto bych si dovolil upozornit na jeho určité něpřesnosti.

V úvodním slově se cituje: "Mezi nejvlivnější kultovní skupiny punku patřily Sex Pistols, The Clash a Stranglers." V případě Stranglers bych si dovolil opnovat. Některé prameny sice počítají Stranglers do punk-rockového proudu, ale jako jeho výrazné představitelé je rozhodně neřadil. /Na rozdíl např. od Jam a Damned/. Politickým obsahem punku rozhodně není interpretace Hitlerova díla. Bezpodivně měli zpočátku i Stranglers svůj hudební přínos, který se však velmi rychle přeměnil v "továrnu na peníze". Snad žádná skupina nevyužila tak rychle laviny punkového hnutí ke své publicitě jako oni.

Dále se dočteme: "Hudba post punkové éry Nové Vlny nejvíce ovlivnila skupiny jako Joy Division, Siouxsie and The Banshees nebo třeba americká Patti Smith, později The Residents a Tuxedomoon." P. Smith působila v New Yorku od roku 1973 a v roce 1975 // vydává jednu z nejlepších punkových desek vůbec - Horses. /Takže počněty nejen z Evropy!/ Současně působila i skupina Resident /1973-Hollywood, p. San Fr./. Proč tedy později? Vždyť Residents začali se svou "výchovnou" činností okolo své značky Ralph Records v době, kdy např. Joy Division ještě vůbec neexistovali. Právě pod jejich vlivem vyrostly skupiny Chrome, MX-80 a Tuxedomoon.

V závěru bych chtěl vyslovit ještě svůj názor na tvorbu skupiny New Order. Srovnáním jejího repertoáru jsem dospěl k názoru, že má značně kolísavou úroveň. Tento můj názor ještě podpořil pohled do žebříčků nejen alternativních, ale i oficiálních hitparád. Patřím k té šťastnější části Československa, která má možnost sledovat programy německé televize. Tato mě svými pohledy do žebříčkové hudební scény Ameriky, Anglie a Německa zcela utvrdila v názoru, že 99% jsou blábolky. Přesto New Order nalezneme např. v lonském červencovém žebříčku NME, dokonce čtyřikrát umístěn! Je skutečností, že sice třípat v žebříčku nezávislých, ale nasnadě je otázka, zdali tzv. žebříček "Independent" je vůbec zárukou nějakých hodnot, když zde současně nalezneme skupiny jako Depeche Mode, Sweet nebo T.Rex.

Všichni jsme si vědomi, že historie ignoruje současnost a deformační minulost. Proto si myslím, že teprve budoucnost rozhodne a odpoví na otázkou jakým směrem se budou New Order dále pohybovat a jaký budou mít vliv na hudební scénu 80tých let.

D.

Po přečtení článku k opatovskému koncertu Nico od pana Z. Nánka, jsem měl ten nepříjemně vtírající se dojem, že tu mezi námi opět chočí tajemně moudrá osobnost, osobně si dopisující se samou spravedlností, schopnou, jak sám piše, cítit "české vášně bičující sál" či "zlé emoce" a dokonce i cosi jako "česství" a to vše, prosím, sto-

60
jíc opodál, osobně koncerty nenavštěvujíc, jen si spokojeně a škoda libě mne ruce... a hlavně da toho tak zázračně vidí, jak to tady už mnoho nebylo. Ta polemika, ať pan N. odpustí, je podle mne hrozně sloryslná, čiši z ní uspokojení nad tím, že jak se vyjadřuje: "právci dostali lekci", a že byl koncert "posraný navrh od začátku". To, že se tu máme co se týče kultury jen o trochu veseléji jak ná oslavových hřbitovoch /kde přece s dechovkou a varhaní hudbou tažnou hraje/, to ví každý. To, že sem někdo takový jako Nico vůbec mohl a že opravdu kdo chtěl a měl štěstí jí mohl ten jeden večer na Svatová spartit, to je myslím věc docela hezká a potěšující a určitě může být i příležitostí k různým úvahám nad zdejší pořadatelkou úrovni, jak to dělá pan N. Jen si myslím, že je článek para N. trochu zbytečně moc hysterický a ve své podstatě dál rozšiřuje onu atmosféru vzájemné nevraživosti a hašteřivosti, která jak známo je příliš známou provinciálností a podrývá v lidech chuť cokoli v dělat. Nelibí se mi, že pan N. napadá pořadatele, není to snaď důležité jaké byly podle něj jejich osobní pohnutky, ale koncert přece jen byl, a opravdu až příliš normální včetně málem rozštípnutých dříví oň k lidem lezoucích po hromosvodu. Jinak ať mi pan N. odpustí, já jsem na rozdíl od něj na koncertu byl a žádný specificky české emoce: nejsem schopen vnímat. Já vidím jen různé lidé různých povah a charakterů, pakliže se vůbec nějak projevily. Byl jsem zvědav na muzyku a ne na to, co dělá či má dělat publikum, vůbec mě to nezajímá, jestli, jak se vyjadřuje pan N. "kolaboruje", či se podbízí nebo nepodbízí a tleská naprostým úletům, /a jaký má tahle poznámka proboha vztah k Nico?/. Já osobně jsem posluchač pro muzikanty a nikoliv posluchač posluchačů. To, co mě však na článku pana N. nejvíce udivuje, je jeho obzvláštní schopnost vnímat onu "českou realitu", "českou netoleranci" prostě "češtvi" atd. Tyhle poznámky, kterými si dodařá svému článku té pravé burcující závažnosti, mě opravdu vždycky tak strašně dojmou že zwadlé fangle na hřbitovním smetišti. Myslím si, že člověk určitě má právo nenávidět něco, co považuje za špatné a je jeho nenávisti hodno a že se musí proti tomu ozvat. Ale na nadávky do češtvi na to opravdu stačí kdeko, kdo chci říci, že zcela určitě na "zlé emoce" či obecně na nesnášenlivost, kolaboranství či jiné lidské neduhy nemá zdejší prostředí a lidé zde žijí, tedy, jak celkem správně definuje pan N. prostě "češi" výlučný patent, to se odvažuji tvrdit bez zvlášť rafinované polemické zručnosti. Vždycky jsou jen lidé těch nejrůznějších charakterů a úrovně. Jakož i v každém člověku /pokud tu schopnost neztratil/ se to někdy sakramentsky hádá. Nic není černo-bílé. A černobílá magie? Hmm. Snad na závěr dodat, že v té poslední fázi koncertu, kdy jsem uslyšeli HUDBU jsem si zase už po tolikáté uvědomil, jak jsme tu osmamělí od lidí takto umělecky svobodných, živých, neodkoukaných, osobitých, každý jiný jako strom, a silně oslovujících, že je to tu až na vzácné výjimky tak neuchopitelné a že to je vlastně ta jediná vážná věc, která stojí za to aby se nad ní člověk rozesíloval.

J. Přeslička

oooooooooooo NEPOVINNÁ ČETBA ooooooo

EGON BONDY

PRAŽSKÝ ŽIVOT

Sbírka básní o pěti
zpěvech, napsaná v
listopadu 1950 až v
lednu 1951.

PmD - Munchen 1985
56 stran 350 výtis.

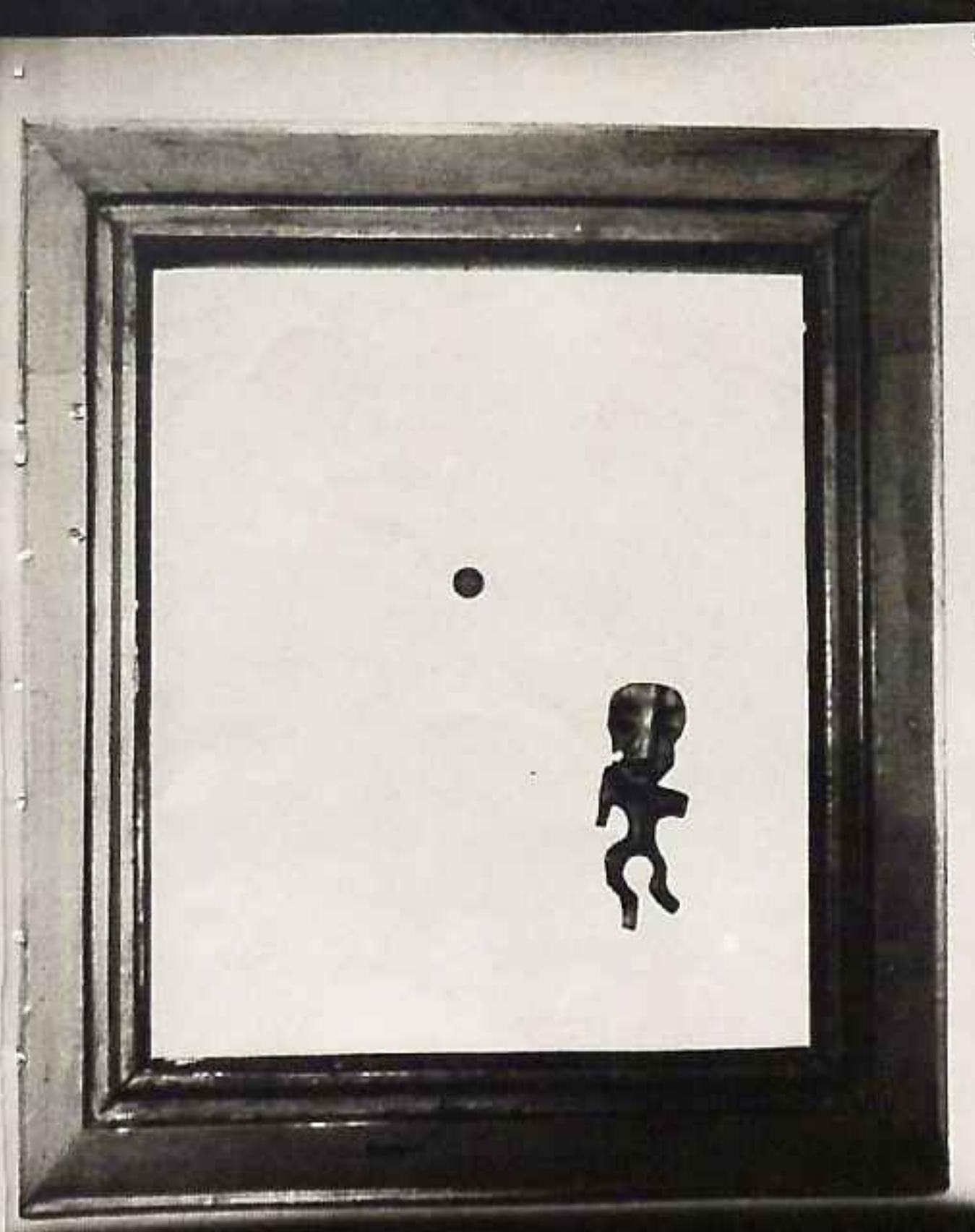

Ochránci domácího krbu - 32 cm, lípa

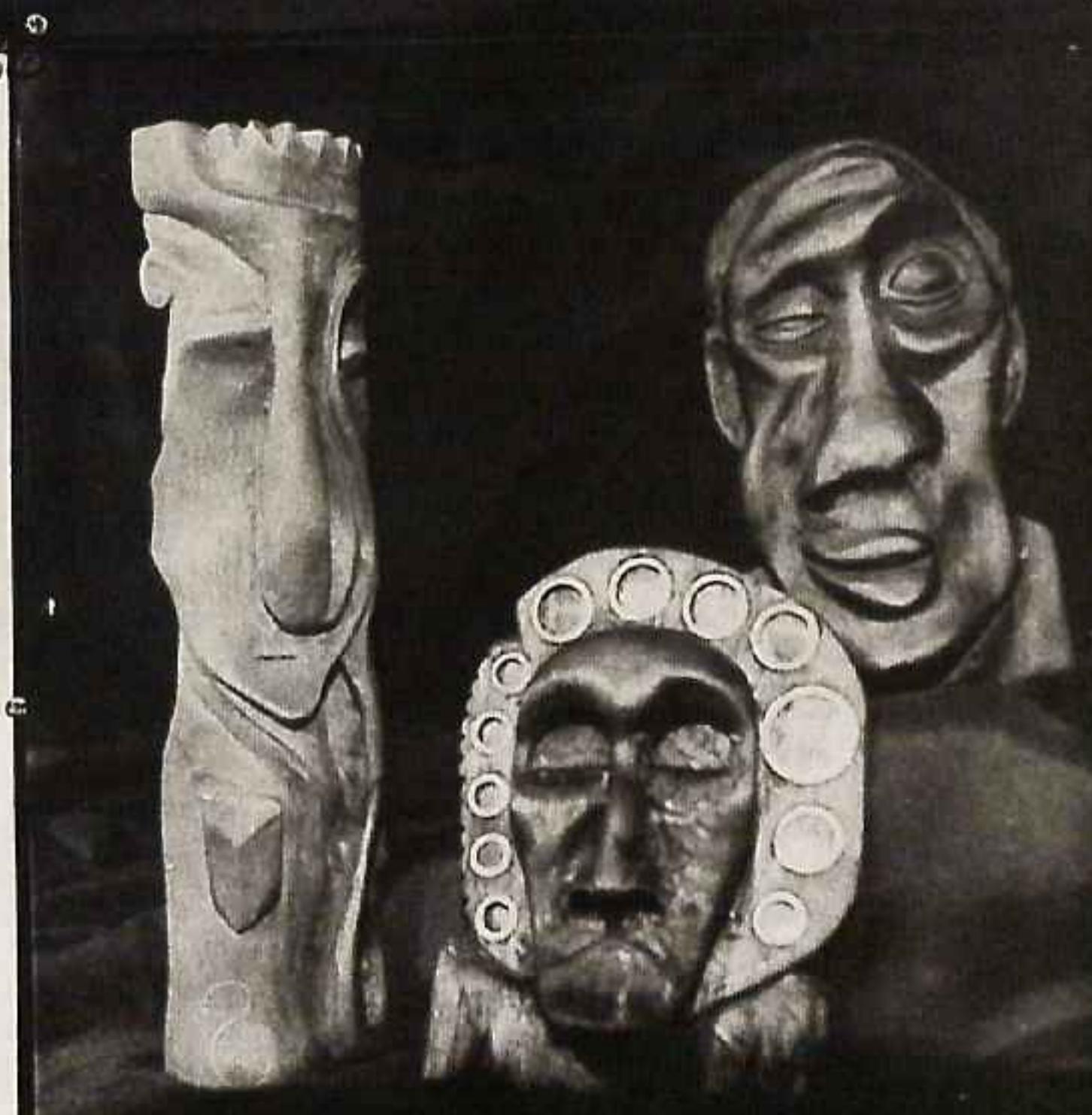

Útěky - 23 x 24 cm, buk, topol

Muž s maskou - 31 cm, lípa

Slnce na niti - 2 x 60, lám

Smutný král - 25,5 cm, lípa

Ikon - Mědák - 15 cm, topol

Bob - 16 cm, topol

63

Abychom přiblížili našim čtenářům duchovní atmosféru šedesátých let, která zaznívá v textech Milana Nápravníka v posledním albu Plastic People, přinášíme ukázku z Nápravníkova textu Předmoucha a ukázky z tvorby Věry Linhartové, dnes žijící v Paříži, která byla jednou z nejvýznamnějších postav utvářejících tehdejší duchovní klima. Verše jsou z nepublikované sbírky Dům pro mé lásky z poloviny šedesátých let. Prozatím obřadní řeči /1961/, rovněž dosud neuveřejněnou, přinášíme na pokračování.

Nápravník Milan - 28.5.1931 Havlíčkův Brod. Básník a prozaik surrealist. orientace. Studoval na gymnáziu V Havlíčkově Brodě a v Praze, poté dramaturgi na filmové fakultě AMU. Po absolvování r. 1957 se stal redaktorem ČST televize v Praze, od r. 1960 redaktor dětského vysílání. Od r. 1968 žije v zahraničí. Spolupracuje se západoněmeckým rozhlasem. V letech 1956-65 člen surrealistické skupiny. Debutoval r. 1962 v iinditním sborníku Objekt5. Spolu s V. Effenbergrem vytvořil magnetofonovou montáž Obraz "ješ". ne představuje kompo /1962/ a sám uspořádal magnetofonové pásmo poezie Antologie 1962, Fragmenty 1963 a Fragmenty 1964. V první polovině šedesátých let organizuje v rámci pražské surr. skupiny recitační a teor. večery v klubu Mánes. V r. 1968 organizuje spolu s německým surrealistou Henibertem Beckem výstavu imaginativního umění v Bochumu. Spolu s ním v r. 1980 vydá první německou antologii české a slovenské surr. poezie "Aus den Kasematen des Schlosses". Se svými černými vitrinami, obrazy, kresbami a inversážemi se zúčastňuje řady výstav ve Francii, Anglii a v NSR. Publikoval v časopisech Tvář, Sešity, Akzente, Les Lettres Nouvelles, Change, Phases, Ellebore, Terzo Occhio, Opus, Svědectví atd. Bibliografie: Básně, návěští a pohyby /1966/, Moták /1969/, Kassiber /1969/, Beobachtungen des stehenden Läufers /1970/, Vůle k noci /1977/, Do obrazu /1979/.

PŘEDMOUCHA /úryvky/

Milan Nápravník

XXXXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXXXX

Našel jsem sil. Zvrátím se na záda. Zvrtnu se na nohy, všechno se změní. Všechno se popojde, všechno se polepší, všechno se pokácí, zpotáci, zpění. Kdybych měl krávu, mohl bych psa. Mohl bych namoutě psa jako tlc! Kdepak je žezlo? Zelené brýle! Kdo je tu? Ticho. Kámen se neozve. Udělám krok. Jsi tu? Knučení. Půjdeme spolu za mnou na onem svět. Natáhnou ruce a zaplavím jazykem, udělám krok a tisknu se ke zdi, udělám druhý a cítím dech na schodech, pes leze přede mnou, za mnou a podél mnou, přelezu šíšatou hlavu a ruku a šumění jecu a písčité dno. Pes se tu brodí a brodím se za ním a všechno se rozléhá, zakdákám o pomoc... anebo ne. Ne! Naopak. Posvitím si na ty tam dolci! Prolezem ty jejich výdutě v nosce! Vypadem uchem. Opuchnem uchem. Tiše si zaklepnu na prázdnou krabičku, nic se tam nepohně, já jsem svým sluchem.

Jáký ně napadne vylézt si na obraz, udělat mušinec, kochat se uměním, obraz, jenž zachvívá hlubinným smyslem. Vidím tu dvoreček, v

koutku dva kouši. Jsou jako živí. /Mrtvý je na mrtvém./ Nohybné hla-
vičky zakláslé za nožky, napjatá křidélka, shrnuté ponožky, v kout-
ku dva v bezedném, smrtelném objetí. Jeden spíš bez dechu. Dvě slzy
dojetí. Zemřeli na dírce starého sýra. Vpravo je tráva. Tři něžné
kořeny. Vlevo se ukryvá mlčící rádio, znamení, v pozadí nebe, jež je
z ocele. Mraky. Kape tu voda. Mraky. Jeden má hlavičku rezavou kuli-
čku. Druhý má za zády zelenou travičku. Jeden má opuchlá křidélka.
Trampota. Leží tu bez hnutí, smrdutí, nehnutí, vyhledám koblihu. Kru-
čí mi v bříše. Nechci už, aby mi... iedaže... tiše.

Jen mě tak děsí. Jen mě tak straší. Jen mě tak haraší, tlačí mě,
plaší a možná že spí. Možná že sní. Něco se hýbe a něco tu uhýbá,
něco se mění a trnese, nahybá, všechno se nic. Třeba si hraje. Tre-
ba mě neslyší, nevidí, saje. Přelezu bolavé břicho a zakopnu. Možná
že slyší a mlčí. Hučí. Možná že neslyší, raší a pučí. Čas má dost
času. Třeba mě hledá. Možná že hvízdá i na prsty, mává a nese si
lampu. Vysílá signály. Brní mi v hlavě. Stojím tu bez hnutí. Kdo mě
tu k čemu a za co? Nenutí. Všechno se pomalu vrádí a převrací, vše-
chno se vyválí ve vlastním kalu. Všechno to vyčkává, všechno se
přebírá, všechno se rozpouští v přiblblém žalu. Zatím se napasu.
Kdyby ho nebylo? Chvíli jen přemítám. Jak ho jen ukroutit? Jak ho
jen protrhnout, zdíhnout a zapnoutit? Jak ubít čas? Jak se ho zba-
vit? Jak ho tu strhnout a rozežrat, svalit? Zvnátit se na záda?
Olíznout křidélko! Rádmě si zablatit uvaďlé nožičky, tam mezi prsty
a důkladně oškrabky, zaprasit hlavičku, zakručet v bříše. Vylámat
zuby a vytržhat nehty a naleštít zadeček. Tvářit se hroziwě. Udělat
krok. Udělat půlobrat, zvolna se připlazit pod schody, čekat. Čekat
tu v úkrytu, až půjde okolo. Čekat a případně potichu hékat.

Stále jen vzdech. Tráva a mech. Železné tichoučko, prutěné mlčení,
prskání do hrsti, syčení, mečení, bezuzdne kvičení, závratné klečení,
ohmatám před sebou půl metru bez konce. Mám se dát přece jen do zpě-
vu? Do tance? Někde tu musí být nějaké cosi. Někde tu musí být ně-
jaké volání. Někde tu musí být nějaké tanutí, nějaká snaha se domlu-
vit. Do rance. Je tu to cosi. Bezedné hledání. Bezedné mímění, ztrá-
cení, sedání. Jíl mezi prsty. Travnaté trsy. Bezbřehé volání, bcz-
cení, občasné kusy. Zdá se mi někdy, že všechno zas znova, že všechno se ob-
rací, končí a nevrací, někdo mi přeletez nohu a nehybá, nehybá, man-
ně se rozmaně převrací, dlouho se nehybá, dlouho jen stín. Copak
tu opravdu nikoho nevidí, nikoho neslyší, nikoho necítí, copak tu
opravdu nikoho bez sebe, nikoho neničí vzdálené vytí?... Vlezu zas
někomu do ucha, zalezu, vrtám mu v hlavě a někudy vylezu. Kdybych
byl býval byl věděl, co vím, byl bych byl dávno už sám nějak hleděl
@ jednom s jedním. Chvíli bych vzpomínal. Zapomněl na co. Historku
o čem? O každém jiném. O každém samém. Historku o všem. O něčem ži-
vém. Nějak se zachtělo, usedl na práh a založil ruce a chvíli se
díval a chvíli jsem přemýšlel, chvíli snad vzpomínal, zapomněl na co.
Historku o tom. S jedním a bez konce, co už jsem povíděl. Povíděl
všechno, co věděl a znal. Duchamor motání. Věčného doufání. Věčného
věření, měření, couvání, kolotoč chtění. Dusatec poznání. Lezení po
kluzkém lešení snění. K čemu jsou slova? K čemu jsou věty? K čemu
jsou souvětí? Jsou nás tu tisíce! Nikdo nic neslyší, každý tak křičí,
že všechno se ničí. Rekvírem pro plíce. Každý má nakonec svá vlastní
slova a své vlastní dohadu, své vlastní poskoky, každý má nakonec
svá vlastní sahání, své vlastní hrky a nateklé krky. Každý se sna-
ží a snaží se, drmolí, každý se zasmolí ve vlastním sahání. Přelezu
nahnilou nohu a dost! Vylezu na mycí houbu a sedím, sedím a přemý-
šlím: bylo to nejednou, jednou a pojednou.

Linhartová Věra - prozaička, básnířka, kritička výtvarného a slovesného umění. Střední školu vychodila v Brně. Po maturitě r. 1955 studovala na filozofické fakultě v Brně dějiny umění a externě estetiku. 1960-61 pracovala na Krajském středisku památkové péče v Brně a Pardubicích, v r. 1961-66 v Alšově galerii na Hluboké. Od r. 1966 se věnuje výhradně spisovatelské práci. Po srpnu 1968 emigrovala, žije ve Francii. R. 1968 obdržela cenu nakladatelství Mladá fronta, Členka SČS a Svazu čs. výtvarných umělců. Publikovala ve Výtvarném umění, Výtvarné práci, Tváři, Umění aj. V letech 1962-66 spolupracovala s pražskou surrealistickou skupinou: účastnila se magnetofonových nahrávek, sborníku Objekt 5 aj. Přispěla do literárních sborníků Podoby 1-2. S B. Houdkem uspořádala katalog Hluboká 63, s F. Šmcjkalem katalog Imaginární malířství 1930-1950 aj. Napsala obsahlý doslov ke Hře doopravdy Richarda Weinera, edičně připravila výborek z poezie J. Heislera - Aniž by nastal viditelný pohyb /Toronto 1977/. Spoluredigovala Hommage à Mikuláš Medek. Je zastoupena v knize Folge aus dem Tschecchischen a připravila antologii textů Le Gran Jeté.

Bibliografie: Meziprůzkum nejbližší uplynulého /1964, NSR/, Prostor k rozlišení /1964/, Rozpráva o zdviži /1965/, Obřadné řeči za blízké a vzdálené příbuzné /1965/, Dům daleko /1966/, Janus tří tváří /1967/, Přestoreč /1966/, Nastolení krále /1966/, aj.

DŮM PRO MÉ LÁSKY /ukázky/

Věra Linhartová

Jednou vám postavím moje lásky dům
jednou dám upadnout ustrněním příbytkům
jednou sám vzdoucím doplňu ostatkům
jdoucím neujdu hodinám ani plynoucím dnům
žhnoucímu ostří se nevyhnu mé klásky snům
žhnoucím v pustinách lebečních mé vlásky rtům
lhoucím v dutinách mých úst ten pro mé lásky dům

Hryzá a hloďá v kůře nedorostlého stromu
erozí rozleptá kov ještě než most se sklone
rve v cary pevné sukno dřosud něstřížného pláště
echo roztríští dřív než narazí o skalní stěnu
Z vážnosti kašpara má jež' sotva se počala chystat
elecií A v záředku účinck mici .

Ale i šedivým ptákům bývá snutno i v náku,
Ale šero už splývá i když se zvolna stnívá
Ale šílenství čeká i toho kdo se ho leká
Ale šestého v řadě políbí v rozkvétlého sadě

Pouhý nepatrný stesk-jež=žlouží
odloučenému být. v jedno s touhou
Louží pouhou lasturou v písku hloubí
odlévajíc v ni moře

66
Mlha pokleslá ztad až k vrcholkům strmých hor
lezavý děst a svištění do údolí
Ční jenom kamení
Encián ztrácí pýr a odlétá
níž po stráních aniž se zakořenil

Mor na město v němž nevynechá dům
Orfeus kráčí nazpět v návratno
račími kroky mu chtějíc uznat dar
Férickou krajinou před ním zachází zpěv
Eurydika je sama Krok vzdalující se
úzkou tmou ve vzrušujícím tichu
slyší pak přicházet a stále tišší hlas

Mědově sytý vzduch vinných zahrádek
eukalyptová vůně světle černého nebe
Dejte mi pevný bod abych jistěji spad
Eadem semper kusá laškovnost : sebe
kdy sotva budu znát více nežli před časem

Spálený do dřeni výhní příliš suchého dřeva
tká jemné, předivce plamenů aby pak
ryzímu ustoupil žáru nepoznávajíc čas
unikl kroužením kouře vstoupil ke stropu
snesl se popílkem k zemi prolnul par
krátkodobou pouť k mrakům a zas zpět
aby utonul v louži pokryté spletí řas

Jinou cestou sem přišlá a z dalekého sna
řízením vyrušená zas jinam zpátky míří
Na vodě nezanechá stop ač kráčí častěji
jitřími písčinami Příboj vyvrhuje z dna
řidhoucí medúzy plavené neznámými moří
Na pěnách vln se jiskří a ten sen chvílemi zdá se jí

x x x x x x x

====Časopis=====JEDNOU NOHOU=====

leden 86
brožovaná
vazba

V lednu letošního roku
vyšlo dvojčíslo 3-4 tzv.
nezávislé kulturní reví,
s-příspěvky těchto auto-
rů: Singer, Sheohard, To-
lkien, Beckett, Mácha,
Zemanová, Brabec, Vydra,
Němec, Topol, Lukeš, Čer-
ná, Wilson, Havel.

strojopis A4
206 stran

64

hroužíc prsty po lokty vzhůru dlaní
asymetrií vln

Soužením nesouměřitelnost počínání
odměruje : písčinou se plouží stín
u vody stopen v klínku klín se dlouží
lože je louží
objetím lastury moře
žhnoucí

OBŘADNÍ ŘEČI

Věra Linhartová

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

za blízké i vzdálenější příbuzné, kteří odpočívají v pokoji.
S použitím známých obratů.

Nakonec zůstávají slova, a slova jsou slova; což samo o sobě už stačí víc než dost. Jsou přesně totožná se slovy a nikde se od nich neuchylují. Snad se může zdát podivné toto zjištění totožnosti slov, ale není o nic divnější - jsem si jist - než základní logická poučka, že totiž A je A, nebo prostá skutečnost, že jedna umocněna na prvočíslo jedna. Začátky bývají obyčejně skromné, a výchozí poučky nejkrkolumnějších soustav jsou až k smíchu zřetelné a samozřejmé. Ale města někdy lehají popelem i z menších příčin, než je přeskocivší jiskra, a pak, je vždycky líp vyčkat konců, než smíme zamítnout základy.

Slово přichází k věci, opisuje ji kruhem, vymezí její místo a zase se vraci k sobě, kam se nenávratně propadá. Tak ale kde mu potom vzít konec? Odkud nám přichází slovo, a kam se pak zase ztrací, když už opsalo ten kruh, vymezivší věc jednou provždy jasným obrysem? Kdo je konec slovům? - protože zcela jistě je nelze brát vážně na té okružní pouti, kterou konají kolem věcí; ale sotva zábleskem je lze také postihnout v okamžiku, kdy se zjevují z prázdná, nebo se do něj propadají. Kděpak asi zůstává život slov, když to, co zůstavují při věcech, je jenom nepohnutá stopa, nepřipomínající ani vzdáleně živý tvar, který ji vytvořil. Jaká je říše slov a jak slova opravdu žijí - to jest, jak žijí nejsou-li právě nucena být světlem v temnotách /určovatelem věcí/ našeho pochybování o světě? Jsme uzpůsobeni namíru věcí, a proto taky nevíme nic. Je třeba nabýt rozměru slova - neříkám dorůst jej, ani se k němu zmenšit - nabýt rozměru slova, aby s ním mohla být řeč: slova jsou totiž velmi skoupá na slovo. - Neusilujeme proto o řeč o slovu, ale o řeč se slovem - "usilujeme", to je řečeno špatně: byli bychom navýsost šťastní, kdyby se s námi slovo dařilo třeba časem do řeči. Za tím účelem ho oslovujeme a snažíme se ujistit jeho totožnost.

Názory na otázku po podstatě slova jsou neobyčejně zmatené, jak ani jinak nemůže být v otázce zásadní důležitosti. Ale přece si nemůžeme odpustit, abychom nezaujali stanovisko k jednomu velmi rozšířenému názoru; tak rozšířenému, že už jen z jeho obecné použitelnosti musí vyplynout podezření, není-li v podstatě pochybný. Je to ten názor, jako by slovo bylo výrazem, vyjádřením myšlenky, tedy vlastně její odvozeninou a důsledkem. - Nemohu se s tím smířit: daleko spíš mi připadá, že je myšlenka důsledkem neznámého slova, které slyšíce neslyšíme, a že si myšlenká v nás to slovo neodbytně hledá, až na něj konečně připadne. Anebo taky ne. - A právě ty nevyslovitelné myšlenky, o kterých s oblibou a velmi výstižně říkáme: "nemám pro to slovo", že nás patrně vedou aspoň k nepatrnému průhledu tam, kde

- jak předpokládám - jsou slova jen sama sebou /slova se sebou totožná/ a tak naprosto samozřejmá a jasná, že nepřipouštějí nejmenší pochyby. Do světa nepochybných slov. - Ovšemže zaujmeme-li stanovisko, znamená to - abychom byli přesní - že je to stanovisko předem zaujaté. A ono je skutečně zaujaté, jakmile jsme je zaujali. Nelze zaujmout nezaujaté stanovisko. Říkám to aspoň dost jasně? Pravdu má přece jen Polonius, když praví:

"I have a daughter, have, whilst shi is mine."

Ostatně Hamlet sám, abychom mu nekřivdili, má rovněž ve svých nejlepších chvílích pochopení pro náležitou přesnost, což dokládá /mezi jiným/ dialog s "není darebáka, aby ta něbyl lump":

"There's ne'er a villain... but he's an arrant knave."

A ještě dále chci uvést jeden pravdivý výrok podobného druhu, který je opět potvrzením toho, o čem mluvím:

"Když je něčeho moc, tak je toho až příliš."

Ostatně těchto výroků by bylo lze uvést nesčíslné množství, volím jen několik pro příklad těch nejznámějších. Další si podle uvedeného vzoru doplní laskavý čtenář sám, jako domácí úkol. - V logice se tomuto myšlenkovému postupu, při němž hledané se na konec pojmenuje výchozí, říká "bludný kruh". Je to snad nejdokonalejší výkon, jakého je naše myšlení schopno. Dosahujeme v něm přesnosti téměř prostorotvorné.

Nesmíme zapomenout, že jsme na cestě, ale říkat: jsme na cestě, by byl příliš obrazné a podobalo by se to nějakému líčení nebo vyprávění o událostech, tak spíš, než "jsme na cestě", by bylo asi přihodnější říci: chováme úmysl - nebo taky: pojaly nás úmysl ověřovat totožnost slov, a kdyby se nám to podařilo aspoň s jedním jediným, byl by náš úmysl splněn; protože slova nemají být totožná jenom každé sama se sebou, ale také navzájem mezi sebou, takže tam, kde si myslíme, že jsou, by měla všechna slova znamenat jedno a totéž, každé svým způsobem a ve své vlastní podobě, ale přece jen jedno a totéž. Takže by tam vlastně bylo ze všech slov jedno jediné slovo; - takže ověřit si totožnost kteréhokoli slova znamená poznat najednou všechna. A na tom úsilí přestává. Totiž "úsilí": je to jen pokorná prosba - smět vidět. Nemůže to být víc, než okamžik, ale známe přece všichni možnou neustálost okamžiku v jeho ustavičném trvání. A i pak, když ještě přesto byl ten okamžik určen k dočasné pomíjejnosti /protože jenom pomíjivost je dočasná/ - přece by člověk dal rád a bez hnuti odporu za tu chvíli všechna zbývající léta svého života, a ztrávil by je klidně, bez sebemenší myšlenky v hlavě; - protože, je-li, jak předpokládám, myšlenka jenom důsledkem nepoznaného slova, vykořeněným zlomkem, který hledá nezadržitelně svůj původ, pak potom by už jistě nebylo třeba myslet. A kdo z nás, kteří se dosud mátožíme s kusy nevyslovitelných myšlenek, může vědět, jak šťastní jsou ti druzí, které myšlenky už nenaštěvují. Jenom se prostě dívat. My tu zatím jen vodíme poloosleplí slepé. Vidoucí totiž nemluví, ale my dopsud mluvíme, a pokračujeme u vědomí svých nezadatelných povinností. Nakonec si rožná ještě i porozprávíme - proč ne; času je dost, času je stejně tolik, že nikdy nevíme, co s ním. Je ho nepřeberná spousta až do času, a můžeme se jím zatím polibosti probírat. Pořád se někde za zdí pomalu přesýpá písek.

O totožnosti slov - a líp by snad bylo říkat: o jejich lhostejnosti - svědčí, aspoň náznakem, některé běžné jevy, které zpravidla považujeme za vybočení z rádného běhu myšlení, a které - tvrdím to - jsou mu přece blíž, než bychom předpokládali. Uvedu příklad: tak třeba se mě někdo zeptá: "Kolik je hodin?" zatímco ve skutečnosti má na mysli zjištění, na které by se /když se přidržoval skutečně rádného myšlenkového postupu/ zeptal: "Prší tam ještě?" - A jako důkaz totožnosti, odtud plynoucí, slov zcela odlišných dodávám, že právě přesto jsme schopni často pochopit otázku v jejím skutečném významu, třebaže slova tomu nenasvědčují. - To, co se nám daří vyslovit, bý-

wá obvykle velmi odlišné od toho, co vlastně zamýslíme - ale prostřednictvím té mimovolné totožnosti jsme schopni porozumět jeden druhému navzájem: - tím se překonává naše neschopnost vyjádření. Jenomže, co je to, co působí ke společnému pochopení a k domluvě o věcech, zdánlivě nepřekonatelně různých?

Mluvím jistě do hučícího moře, a jelikož trpím už od narození nepřijemnou vadou řeči, koktavostí, a jelikož mimoto a navíc jsem ještě člověk přirozeně zcela nevýmluvný, usnadňuji si svou námahu tím, že si pod jazyk vkládám omšelé oblázky. Mluvím k nikomu; ale nevěřím, že by mě také nikdo neslyšel. - Je však zbytečné se předčasně dotažovat, nebo dovolávat, nehledě také k tomu, že jediná smrt konečně všem a ná všechno odpovídá, že je jediným opravdovým milencem všech mrtvých. Všichni s ní budeme spát, až jednou zemřeme. Jen jestli naše představivost není přespříliš lidská. Ostatně vycházíme z té základní představy /není-li to spíš vyslovené poznání/ že totiž především: všechno je jedno, a po druhé: všechno dohromady nic není. - Ta to podvojná poučka vyžaduje co nejhlubší uvážení, protože každé jí slovo znamená právě to, co znamená.

Stává se mi někdy když spím, že záslechnu pojednou ve spaní, jak v mém pokoji někdo hlasitě naříká. A protože lhůstejnost k cizímu utrpení mi není zdaleka tak nedílně vlastní, jak někteří předpokládají, říkám si ihned: "Copak se komu stalo? Kdo to tady tak naříká?" a hned se taky budím, zjišťuji příčinu toho utrpení a ohlížím se po naříkajícím, s úmyslem pomoci mu podle svých sil. Pravidelně ovšem zjistím, že ten, kdo tady v pokoji naříká, jsem já. Tak se tedy upokojím a utiším podle svých sil, a uléhám znova k spánku. Jenomže co až jednou uvidím, že to nejsem já, že v mém pokoji, zatím co klidně spím, skutečně sedí a naříká někdo cizí? Ale neprědbíhejme událostem.

Vzpomínám si teď na jeden verš - nevím už kdy a kde zaslechnutý - :

"Byl jsem tak stár, ach vělmi stár,
jako cáry prázdných már."

Nemusím ani zvláště dokládat, co je na první pohled zřejmé každému jen trochu zběhlejšímu pozorovateli jazyka, že totiž, co přispívá nejvíce k účinu tohoto verše, co žpůsobuje jeho jednotvárnou ponurost, je právě skupina hlásek "ár", po případě "rá", opakující se téměř ve všech slovech: stár, cáry, prázdných, már. Ostatně co o tom se dá ještě říct po Počvě "Havranu" a zejména po jeho vlastním rozboru "Havrana"? Nezdržím se tedy u hláskoslovného rozboru. Chtěl jsem ten verš uvést vlastně z jiného důvodu, proto, že mě představa prázdných már v poslední době silněji zaujala v jiné souvislosti..

Tímto pro mne zcela nečekaným obratem v řeči jsem se rázem octl na samém konci své zamýšlené rozpravy. Ale co jsou naše úmysly ve srovnání s dovedností slov. Úmysl nás pojímá vcelku, ale řeč nás vede od jednoho k druhému, zastavuje se a vrací, sleduje jedno po druhém, anebopátké přes deváté, až konečně všechno uspořádá po svém. Ostatně jako by nebyla že středu kruhu k jeho obvodu ve všech směrech stejně daleko. Jako by se všechno nedálo v kruhu, jako by slova nekroužila kolem věcí, a jako by na začátku, stejně jako na konci nebylo jedno a totéž /prázdro/.

Představa prázdných már se mi vybavila asi v takovéto souvislosti: dejme tomu, že spím; a že spíce vidím sebe samu, jak jdu v početném průvodu pozůstatých; za márami, které nesou vpředu. Vidím, jak se nosítka kolébají na rámenou nesoucích, kteří kráčejí těžce a obřadným krokem, ale nechápu, proč vlastně jdou tak těžce, co je tíží. Prostě máry jsou prázdné. Ohlížím se, kdo mezi námi chybí, a kdo tedy vlastně by měl být nesen, ale všichni jsou tady, všichni dojednoho. Ať si vzpomenu na kteroukoliv tvář, mně známou, všichni jdou se mnou v obřadní průvodu, a že bych kohokoli postrádal, pokaždé

hod znovu objevím někde nabízku. Chápu tedy nadmíru jasně, že tento průvod, třebaže v něm jdou samí pozůstalí, není pohřeb, protože nikdo není pohřbíván. Proto také lidé v průvodu nejsou smutní, nikdo zde nepláče, jdou jenom vážně a slavnostně odměřeným krokem, každý je zabrán sám v sobě, a zdá se, jako by o něčem přemýšleli, ale ne zase tak usilovně, aby čas od času někdo z nich nezvedl hlavu, nebo nepromluvil třeba pár slov se sousedem. Někdo se dokonce směje, nepříliš hlasitě ovšem, protože obřad nesmí být rušen, ale přece je to smích. Tichý a veselý, ale přiměřený okolnostem.

Druhým názorem, který se týká podstaty jazykového projevu, a s nímž se nedovedu smířit, je ten, jako by slova byla prostředky sdělení, nositeli významu a platného věcného obsahu. - To není myslím přesné; jak už bylo dříve řečeno, nemyslím, že by slova něco znamenala, nebo ještě lépe, slova jsou bezvýznamná tam, kde něco znamenají, a je bývají význam teprve tehdy, když ho pozbudou. Zdá se to nesmyslné, ale je to tak. Souvisí to s tím, že snad slova kolem svého věcného významu jen krouží, ale k svému vlastnímu významu se propadají. - Řeknu hned vzápětí něco, co se může zdát odporovat předešlému: že totiž řeč je přes všechnu bezvýznamnost slov prostředkem dorozumění, a ještě důrazněji, právě řeč bezvýznamných slov, zbavených jakéhokoli smyslu, je jediným prostředkem dorozumění. Slova významná a něco znamenající odvádějí pozornost hovořících směrem k předmětům, zatímco dorozumění je bezpředmětné, a navíc dorozumění předpokládá právě odstranění jakéhokoli předmětu mezi hovořícími. Jinak jsme obklopeni věcmi, na které stále narážíme, a mezi nimiž se marně snažíme proniknout.

Uvádím to, co pozruju ve smutečním průvodu, jen jako by to bylo ve spánku, ale uvádím to tak jen pro jednoduchost pochopení. Ujišťuji vás, že nic z toho se neděje ve spánku, ale právě tak se všechno děje jako ve spánku, protože tohle je jediná skutečnost, kterou zná skutečnost skoro a jakoby skutečnost, nebo též jinak hra na život a na smrt. - Jsou věci, které nezaslouží naší paměti, jinými slovy, jichž naše paměť není hodna. Trvají, pokud jsou, a zanikají pomíjející. Proto nepropadáme smutku - jenom se někdy trochu zmateme, příkáme se, a zadrhujeme v řeči, jak už to pravidelný chod věcí přináší sebou. Nemusíme se nad tím tedy pozastavovat.

Smrt chodí po světě živých a sčítá mezi námi ty, kteří přišli na svět zcela neuzpůsobení života, aby jim nabídla doslužinění. Tím je opět získávána ztracená rovnováha, a můžeme říct, že tím je náš v zásadě nespravedlivý svět opět nanějvýše ospravedlněn, a jeví zná neporozumění pro své vlastní nedostatky. Tém věčně nesmířeným nabízí smrt po celý život svou knihu - totiž nosí u sebe malý kapesní notýsek - ponechávajíc zcela naší vůli, zapíše eme-li se, nebo ne. A my se povětšině dáváme zapsat, dáváme se dokonce s radostí zapsat, protože víme dobře, že je to naše jediná příležitost k smíření; - nikoli jediná možnost: možnosti zůstávají neomezené, ale příležitost spravedlnosti je jedna jediná; možnosti nevylučují možnost marného vyprchání. - Ale tím, když jsme se ochotně dali zapsat, jsme učinili teprve první kroky. Ještě i mezi námi si smrt vybírá, vlastně teprve ze zapsaných si vybírá své milence a své obzvláště oblíbené.

Na první pohled lze ovšem rozeznat ty, kteří jsou upsáni - jsou vázáni zvláštní smlouvou, a to doživotně, neboť z ní není odvolání. Řekne-li někdo: jsem upsán, znamená to, že je upsán až do smrti, krátce, že je uvázán k smrti na celý život. - A smrt má s ním svůj osobitý záměr, totiž přimět ho k životu, a to i za cenu, že by si oněj rozbil hlavu. Totiž jedině za tu cenu, neboť jinou se zde neplatí. Zdejší měna je pevná a nepodléhá proměnlivostem světového trhu. Je první povinností vázané smluvní strany rozbit si hlavu o

41

život, a na poslední chvíli za to životu poděkovat, z té duše upřímně. Více povinností nestává; - ale děkuju pěkně i za takové nadělení, je toho beztak až nad hlavu. Goethe ta vzal ze špatného konče: *ta přeccc není dábel /k smíchu/ kdo přivedl Fausta, života neschopného až k prohlášení: "Ať tato chvíle potrvá!"* - upisujeme se spravedlnosti, jejíž je smrt milosrdným vykonavatelem.

Ale o čem to vlastně chci mluvit - už si vzpomínám. Pozorují už nějaký čas, že se nás dosud spořádaný průvod cestou poněkud rozpadá, ani ne snad rozpadá, jako spíš rozptyluje po krajině, snad je to dám právě rázem krajiny, která se k takovému rozptylení přímo výbízí. Takže se oddělují malé skupiny i jednotlivci a každý kráčí více méně na vlastní pěst. Nosiči már teď také nejsou v dohledu. Ale snad je to jenom tím, že jak bylo uvedeno, ten spořádaný průvod s márami, nesenými v čele, byl vlastně až konečnou představou, která se nedopatřením připletla předčasně do řeči, takže tento rozptylený pochod ji vlastně nyní teprve správně předchází.

Co se povídá ve shromáždění, které je mi teď nejbližše nadoslech: "Včera v noci jsem dole na Můstku uviděl divnou věc: jelena se zelenýma očima. V důsledku tohoto podivbudičího úkazu jsem přešel křížovatku Šikma, což není dovoleno. Vypil jsem toho večera sám skoro dvě láhve, ale teprve jelen na Můstku mě přivedl na myšlenku, že bych zde vlastně ani nemusel zůstat, protože co mi konečně brání, abych se v tu chvíli nevydal za ním? Žil bych s ním v lesní sluji a poprvé bych měl od všechna dovolenou. Jenomže jsem byl vzhůru upozorněn, že to není dovoleno." Nerozumím sice úplně této řeči ale zdá se mi být poctivě založena, a mimoto jsou v ní dvě tři náříky, o které se výslově zajímám. Především ta, nemožné nikterak není nemožnosti, a nečekané překvapení, že se vůbec nevylučuje. Dále a především to, že je na světě mnoho nejrůznějších věcí, které se nedovolují, jako například chodit přes křížovatku napříč, nebo utéci s jelenem na dovolenou do lesní sluje. Zřejmě je tedy život rádně složitý, rozhodně složitější, než by si člověk ve své prostotě představoval.

Pánem nad smrtí je čas /smrt totiž vůbec není svrchovaná, ale slouží pokorně hned několika pánum, z nichž další - jak už bylo uvedeno - je spravedlnost/ a to ne pro krátkost nebo délku času, jako spíš pro jeho rozptylenost nebo zhuštěnou přilnavost. Nejlíp to lze zase ukázat na příkladu: bereme-li nějaký prášek v předepsaných dávkách a v určeném časovém odstupu, zůstává skutečně tím, zač je povážován, působí ve smyslu, který mu byl uměle vnučen: léčí. Vezmeli-li však stejně úhrnné množství léku najednou, to jest nenecháme-li jej působit po troškách za přispění zmírnějící moci času, způsobuje to smrt; to jest, že tím čím od původu skutečně je: jeden. Lék je jenom jed rozptylený v čase a rozdrobený co do množství. - Tak je život v podstatě smrt rozložená do času podle rozumně vypočítaných dávek, a stačí jenom vzít celý život najednou, aby to vysloilo najevo.

Podobně se taky nedoveřu smířit s tím, jak jednosměrně si lidé navykli pohlížet na slova, jako by slova musela vždycky a za všech okolností plynout spořádaně v rovnoběžných rádkách zleva doprava, a jinak nedávala smysl. Připadá mi to jako navlékání korálků na jehlu s nití; - copak je stále zapotřebí slova souvisle vázat? Daleko větší potěšení nám přece můžou způsobit přetržené korálky, když se vysmeknou, s hlukem dopadají na zem a kutálejí se po podlaze, kde po nich kloužeme. Ani souvislost tedy není předpokladem smyslu, pořádek slov má mnoho nejrůznějších klíčů. Třeba klíč abecední je schopen zcela obstoně vyjádřit, na kolikery způsob tě

miluju:

Absolutně	Chaóticky	Zmateně
Bezkonce	Item	Vytrvale
Cílevědomě	Jasnowiāně	Úplně
Čistě		
Dopravdy	Klasicky	Tichounce
Energicky	Láskyplně	Šíleně
Fantasticky	Mátožně	Stejně
Geometricky	Nesmyslně	
Harmonicky		Rozumem
		Přespříliš
		Obezřele

Jedna věc která mě trápi: to, že v převážné většině nemáme schopnost číst jako souvislá slova v nejrůznějším pořádku, přeházená, uspořádaná opačně, zrcadlově, psaná pozpátku, bezdůvodě opakovaná. Jinak řečeno, že nemáme nad slovy dosti velký nadhled, abychom jedním pohledem dokázali obsáhnout slovní útvar v celku, i kdyby první slovo věty bylo uprostřed stránky, a druhé stálo na hlavě při dolním okraji, další bylo napsáno pozpátku při samém hřbetě, a jiné se třeba nacházela na docela jiné stránce. To je totiž v tom, že nemáme na slova dostatečně svrchu; - protože tento způsob vnímání vyžaduje po držet nad nimi vrch a nebrat je nikdy vážně; zatím co jsme nanejvýš schopni zachytit se prvního, a honem honem už pospíchat k dalšímu slovu, pokud si ještě pamatujeme předchozí, aby nám neuniklo a abychom podrželi souvislost. Máme velmi chatrnou paměť. - Bylo by překrásné docílit ve svém vnímání takového vědomí soudržnosti celkového smyslu slov, aby nám zůstával zřetelný i tehdy, když jsme jedno slovo zaslechli před lety a následující přečetli dnes; a abychom rozeznali dobře, která slova k sobě nerozlučně patří, třebaže neleží vedle sebe na stránce, nebo je neslyšíme v témež rozhovoru. - Chápu, že vás snad unavuje nadměrná úlomkovitost této řeči, ale uvažte láskavě, že to nemá být chvalozpěv na nebožtíka, nýbrž živá řeč mezi živými, a že obřadní řeči se vždycky pronášejí k útěše pozůstalých, spíš než z každého jiného důvodu.

/pokračování/

x x x x x x x x

oooooooooooooo NEPOVINNÁ ČETBA ooooooooocooooo

JAN PEŁC ... a bude hůř

Román o třech dějstvích:
Děti rodičů, Děti ráje
Děti cest. Zachycuje život části severočeské mládeže průmyslové oblasti a v emigraci.

INDEX - KOLN 1985
516 stran

oo

18

Heřmen Chromý nar. 29.2.1947 vystudoval ekonomii, pracuje jako úředník. Publikoval v Hostu do domu, později ve Tvorbě. Když však došlo k rozhodnutí kariéra nebo psaní, rozhodl se pro druhé, a od té doby publikuje pouze v samizdatech. Uvedené ukázky jsou ze sbírek: Dlouze skandující občan - 1978, Vepřové něžnosti - 1982-4, Veřejné úrazy a básnoviny - 1984-5,

BUKOLICKÁ I

Bosi
po zemi chodit neumíme
a bílé fujarky
skrýváme do kožených pouzder.

Pastýř?
Ojetá hlava rodiny.
A vlasaté ratolesti?
Splašené ovečky.

A ze všeho nejtěžší,
nejsmutnější a nejkrásnější?
Držet pospolu,
když kolem vyjí vlci.

POÉZIE?

Stará ho honí, kde je.
Vébé se stará, kde byl.
V práci jsou ustaraný, kde by měl pracovati.
Dohližecí oči, agitační oči, mírový oči,
hladový oči, presidentovy oči, voči pif paf!
Kdo to po tom ksendlu má uklízet?,
koulí očima uklízečka Hrabůňková.
Poézie?
Ať si vysere voko!

POGROM

Tak se k nim vodstěhuj, ty kreténské blbečku,
zasrab, zavšiv se, nech se vojet
všemá těma vodulejma rypákama,
magore intelektuálskéj, nech se vojet!

44
Tvůj syn šišlá: Kikáni kladou,
soused posílá černý tlamy za vostnatej drát
a ty držíš hubu! Ve vysmívaný kůži nežiješ,
na špinavou pakáž neslyšíš, vomakanou pyzdu
ti nikdo nepředhazuje. Jsi vobčanskej výbor,
rozumbrada: Neupítt se, nerozmnožovat se, nezdegenerovat!
Ale nemůžeš k nim!
Ani zvenčí,
ani zevnitř!

VERĚJNÉ ÚRAZY II

Dneska v noci před mýma očima
kamarád mi zmasakroval dívku.
Nechce se k tomu přiznat.

Dneska v noci za bílého dne
zmasakrovali Palestince v Libanonu.
A nechtějí se k tomu přiznat.

Dneska v noci nevím,
co je pro mě nejdůležitější.
Masakrují Poláky, Afghanistánce
a nikdo se k ničemu nechce přiznat.

Dneska v noci
není na nikoho spolehnutí.
Ani na masakry lásky, které bují
jako rakovina.

Dneska ráno jsem ztratil dívku
a žena mi řekla: Jsi krysa!
Slíbil jsi, že mne budeš
dneska v noci milovat!

VEČERÉ S PANEM PRESIDENTEM

Večeřel jsem se soudruhem panem presidentem.
Večeřel jsem s ním ve snu a třásli jsem se,
jako kdybychom spolu seděli na Hradě.
Ten sen ale nikdo nehlídal
a přece jsem se bál
promluvit ze spaní.
Promluvit za svůj strach a za strach jiných,
za jejich vězeňskou večeři a vězenské sny,

za vaše mříže, pane presidente,
kam jste je posadil za sny, za slova,
za touhu po pravdě.
Večeřel jsem s vámi a tak jsem se bál,
že jsem se jenom tupě a zbaběle usmíval,
jako kdyby šlo o pouhý nevinný, maškarní bál.

Ale večeřeli jsme opravdu
a stále ještě věčeříme každý zvlášť,
vy a já, my a vy,
večeříme náš,
ale i ten váš -
strach a strach.

x x x

Jsem tvůj a jejich,
soptící a chladnej soudruh Kilimandžáro.
Jsem tvůj a jejich,
opuštěnej a nalezenej ledovějma křichtama.
Slepici v hlavě, šaty kohouta na podlaze,
tvůj a jejich,
vracím se s tebou tam
odkud nás vykopli
za kundičkou
plnou mokrý trouhy.

KURÁŽ

Na kuráž
u Zlatého Beránka, pověstného Rytíře a jednou,
jednou v Pekle.
A potom hurá za trochu směšnou a trochu něžnou
slečnou Panikou. Ale někoná se.
Jen zabedněná lednice plná našich tučných kostí
a v ložnici svatá kocovina.
A já tě tolik chci a všude samý pro kočku:
zpustlý Polabí, sajrajt, který teče, v dechu
se ti peče,
zvrašený město až na kopec a z kopce dolů
svědomím bez konce, podél zdí
a pozvracených snů, kuráž
nekonečně zazděná.

HERMAN CHROMÝ
BVI 9. října 1986
VZAT DO VAZBY (6 100)

ZÁPIISKY

Jiří Kostur

XX

VĚRNOST

Naklonil se ke mně přes stůl a křeplavě zaskuhral: "Víte proč mám radši psy než lidí? Pro jejich věrnost!" Nemusel jsem vůbec odpovědět, že já na psí oddanost kašlu, ale řekl jsem to. Už proto jem, že on tu filozofuje nad pivem, zatímco můj pes sedí se mnou. Jakápak věrnost, ta hromada černých čhlupů existuje sama o sobě a proto jedině mám k ní vroucí vztah.

NORMÁLKA

Kdysi jsem si myslíval, že jsem junák. Nemíním tím zrovna do třiceti let odkojeného bohatýra, který mávnutím paže sám zlikviduje pluky nepřátele. Chtěl jsem jen dokázat, že přes všechny svízely a nesnáze může si člověk uchovat dar bezelstnosti a radosti. Dneska shledávám, že jsem jako každý normální člověk. Padám a znova se zdvihám. Pochopitelně zůstává otevřená otázka, co sii představujeme pod pojmem normálnosti.

PÍSAŘ

Občas o nás škrtne ostrým perem a rozmáchlým gestem vyrobí krvavou signaturu. Na jednom koleni tesařským hřebíkem z dětství, na druhém podkovou nezkrotného hnědáka z Krkonoš. O ty další i s tím posledním na tváři se postaral s šumícím lesním. Při jedné jizvě dokonce myslil na lásku a náležti motorová pila uřízla nohu. Všocky ty podpisy, i ty na duši, má na svědomí jeden náruživý písar. Neměj mu to za zlé.

NECHTĚNOST

Sedím se psen v hospodě. Jako všude vzbuzuje pozornost. Přitočí se ke mně jakýsi chlapík a cosi vykládá, jestli bych mu ho na chvíli nepůjčil. Nenechá se vyvést mým rozhodným ne a brebtá, že jeho holka má strašně ráda zvířata atd. Zvedl jsem se a řekl: "Tak jdem." Ne kvůli jeho holce, ale jen proto, aby se Cherry proběhnul. Trochu mi pak u srdeč zatrne, když uvidím jeho dceru. Napadá na jednu zmařenou nohu. Usedne na schodech do podpěry a oči se jí šťastně rozzaří, že může čechrat černou kožešinu. I já nám radost. Hlavně z toho, že se všechno s běhlo z nechtěnosti.

MORE

Hovím sii ve vaně a pokuřuju. Koupelnou stoupá pára, a když si srovnám nohu, voda se rozkomíhá lesklými odlesky. Průhledná hmota trochu připomíná skoro už zapomenutý zelenavý Atlantik. Viděl jsem ho kdysi v Bretagni. Škoda, že jsem nepřijel o týden dřív. Rádil tu ničivý uragan. Posadil bych se v bezpečí na pobřeží ostrůvku Saint Michel a pozoroval rozběsněnou pěnivou masu. Moře je jako horkokrvná klisna, které pod hebkou kůží pulzuje neklid a vášen.

N O C T U R N O

Jsou tři v noci, konečně se zachumlávám do polštáře. Zhasnu lampičku a pokoj zčerná v neprůhlednou tmu. Na stolku tiská neviditelný budík a slyším jen svůj vlastní dech. Všechny denní prožitky se zhustí v uvědomění pustoty a prázdniny ztemnělého světa. Je to ale jen pocit zdánlivý. I když jsou věci, příroda, vesmír lhostejné, nemohou za to. Už proto ne, že v mlčící temnotě tluče jejich syn, lidské srdce.

P O K O R A

Hrdost, statečnost, mužnost jsou vlastnosti, které zdobí každého člověka. Pokud nejsou směšné ještěnosti, můžeš si říct, že nežil zbytečně. Někdy jsou ale v životě situace, kdy ani odvaha nepomáhá. Tady nastupuje na scénu starší sestra lásky. Ta neznomená však plazit se po kolennou. Pokora je rovný stron, na kterém teprve může vyrůst nové ovoce.

S L U N C E

Milovat a být milován. Zdánlivě není žádný rozdíl mezi milujícím a milovaným. Ale není to tak. Jde o zásadní onyl, kdy láskou oblévaný člověk si myslí, že je středem všechníra. Studená koule měsíce odráží pouze bledou září dopadajících slunečních paprsků. V té hořící sálavé kouli je soustředěna síla světa. Být sluncem, to je stěstím lásky.

D Ě T Ě

Šel jsem se pry ven a přidal se ke mně rozpustové z hornické kolonie. Honili se za Donem a Cherrym v dřevých holinkách, v potrhaných teplákách, ve vytahaných svetrach. Byli jsme ale veselá bída, já s nimi ve svém odřeném koženáku. Jedna okatá blondýnka mě šla doprovodit s malým bratrem domů. S koketním kukučen se vyptávala, kde pracuju a které je moje okno. Zalitoval jsem v té chvíli, že jsem se tak brzo narodil.

x x x x x x x

ooooooooooooo NEPOVINNÁ ČETBA ooooooooooo

Egon Bondy

BRATŘI RAMAZOVI

Románová epopej zobrazující konflikty poválcených generací v Československu.

prosinec 1965; strojopis A4
rychlolovazač, 148 stran.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

V roce 1985 vyšla v nakladatelství SIXTY-EIGHT PUBLISHERS kniha Martiny Navrátilové a George Vescey "JÁ JSEM JÁ". Do češtiny přeložil Josef Škvorcický. Uvádíme kapitolu "DNUCENA K ROZHODNUTÍ".

DNUCENA K ROZHODNUTÍ

Martina Navrátilová

Vážně jsem o odchodu z Československa začala uvažovat, když jsem se vrátila domů na podzim roku 1974. Chtěla jsem se stát tenistkou světové úrovně, chtěla jsem žít v Americe, dokonce jsem se, někdy v budoucnu, chtěla možná i stát americkou občankou. Ale kdykoli jsem se v úvahách dostala tak daleko, že zbývalo už jen se rozhodnout, zdalek jsem se.

Československo bylo můj domov - Československo je můj domov - a byla bych si velice ráda ponechala otevřená dvířka, protože jsem taková slečna Váhavcová. Bloumala jsem po Řevnicích duchem nepřítomná a hrála si s Babetou, se svým německým vlčákem, který byl tehdy pouhé štěně. Chodila jsem na návštěvy, na rande s přítelkem, trávilo dlouhý čas u Babičky Šubertové a pedníkala dlouhé procházky v horách nad městečkem, zírala na řeku a na náš dům a říkala si: Opravdu tomu všemu dokážeš dát sbohem? Věděla jsem že těžce.

Tak jsem v duchu pořád sama se sebou debatovala, až najednou by se rokrotí učinili rozhodnutí za mě: začali mi dělat politické potíže a já dostala strach, že mě už třeba nikdy nepustí za hranice.

Vznikl jeden problém: ponadu jsem vynikala v ženském tenisu více než Jan Kodeš v mužském - ne že by to někdy byl problém mezi mnou a Janem. Byl to ale problém pro Antonína Bolardta, funkcionáře Svazu, který se později stal kapitánem českého daviscupového mužstva. Když jsme s Renatou Tomášovou dopohnuly Československu k vítězství ve Federation Cupu, v ženském ekvivalentu - Davis Cupu, Bolardt a pář jiných tenisových papalášů začali žárlit.

Bolardt se už od šestnácti nebo sedmnácti znal s tím, a teď mu najednou začal vykládat, že se "nec Američkanizuju", že bych si měla dát nazyla, nebo bude malér. Výhrůžka známenala, že se budu buď chovat podle jejich představ, nebo mě zničí. Neměla jsem nikdy v oblibě výhrůžky. Stačilo, jak nám vyhrožovali Rusáci, neměla jsem zapotřebí výhrůžek od krajanů.

Věra Suková, trenérka žen, se zachovala výborně. Občas si mě vzala na kobereček a varovala mě: "Musíš trochu přibrzdít. Dostaneš do maléru sebe a všechny ostatní. Hraj s sebou. Dělej všechno, co hra vyžaduje. Buď chytrá."

Naši mi vtloukali do hlavy: "To nejdě, dělat si, co chceš." A já nato: "Proč ne?" Můj vzor nebyl zrovna dobrý voják Švejk. Žádné idiosynchrasy. Žádné předstírání, že jednám přesně podle rozkazu. Bylo mi osmnáct a byla jsem přesvědčena, že jsem slcčna Někdo.

Přes ty vágny výhrůžky mi Svaz dovolil vrátit se do Států a zúčastnit se turné Virginia Slims, a tentokrát jsem byla připravená. V třetím turnaji sezony, ve Washingtonu D.C., jsem se střetla ve čtvrtfinále s Chris a natřela jsem ji 3:6, 6:4, 7:6.

Skutečný důkaz, jak jsem se zlepšila, přišel den nato. Často se stává, že nějaká hráčka dobyde velké vítězství jeden den, a druhý den ji soupeřka roznese na kopytach, protože napětí a vzrušení prvního zápasu ji vyčerpalo. Ale po vítězství nad Chris já vyřídila nejdřív Virginii Wadeovou a pak Kerru Melvillovou, obě ve dvou setech, vyhrála jsem celý turnaj a dokázala, že vydržím hrát plně obsazenou

79

soutěž proti dobrým soupeřkám. Měsíc později, na Mistrovství Spojených států na krytých dvorcích, jsem pobila Virginii, Margaretu a Evonnu, všechny ve třísetových utkáních, a dosáhla tak svého zatím největšího vítězství. Nastoupila jsem taky ve čtyřhře s Chris, takže když jsem se probojovala do finále s Evonnou, byla jsem na konci svých sil. Do té doby jsem na Evonně nevyhrála ani jeden set, hlavně proto, že se mi svým slaboučkým řezaným behendem nedarilo vracet její podání. Ale zlepšovala jsem se, většinou bez jakékoli pomoci, až na nějakou tu radu od Billie Jean, a byla jsem den ode dne zdatnější. Tenisoví reportéři jako Bud Collins z bostonského Globe ztropili kolem tohohle vítězství velký povyk.

Když tak vzpomínám na rok 1975, zdá se mi, že to byla zlatá doba ženského tenisu. Nemohu srovnávat jednotlivé hráčky své éry s jednotlivými hráčkami z jiných dob, ale pochybuju, že kdy předtím a kdy potom bylo na kurtech tolik vynikajících tenistek jako v roce 1975. Billie Jean hrála hlavně čtyřhry, Rosie představovala stálé nebezpečí, a byla tů Margaret, pno každého pořad tvrdý oríšek. Virginia na vrcholu své výkonnosti, Chris doroucí se na špičku, a spolu s níma Betty Stoveová, Olga Morozová, Kerry Melvillová, Dianne Fronholtzová a občas i Nancy Richeyová.

Měly jsme dojem, že jsme svědky ranních červánků nové éry ženského tenisu, ale ve skutečnosti to byl vrchol. Kde jsou všechny ty velké hráčky, co měly přijít po nás? Přišla Tracy, a zranila se, Andrea Jaegerová má své problémy, Pam Shriverová a Hana Mandlíková jsou tvrdé soupeřky, Virginia Ruziciová a Sylvia Haniková byly před několika málo lety lepší než dnes a kupa mladších se na chvíli dostanou do vreholné formy a pak to zabalí. Existuje skutečná propast mezi generacemi - skoro nikdo kromě pětadvaceti.

Možná že ty mladé holky mají pocit, že dokud jsme tu já a Chris, nemají šanci. To já nemůžu posoudit. Možná že mají všechno příliš smadné. Možná že se jím nechce dřít se tak, jako se dřela Chris, jako jsem se dřela já. Anebo možná začínají noc brzo a tělesně ani duševně ten nápor nevydrží. Kdo ví? Já jen pamatuju, jak mi bylo sedmnáct, všude kolem spousty velkých hráček, a já je chtěla všechny zporážet, jednu po druhé, jako Old Shatterhand odstřeloval ty lumpy, když jsme si jako děti hráli na kovboje a na indiány.

Po vítězství nad Evonnou v Bostonu jsem se měla vrátit do Československa, ale dostaly jsme týden volno, čekal na nás ještě jeden turnaj na ostrově Amelia, a já si řekla, že si naň počkám. Byla to moje záležitost. Byla jsem tenistka a něco mi říkalo, že aprílové počasí bude příjemnější na Floridě než v Praze.

Bchužel jsem jako děcko, celou záležitost zvorala. Nenapsala jsem domů, nedovolila jsem se, nedala jsem ani vědět mámě a tátovi. A tak mě v prostředí rozehraného turnaje zastihl telegram od rodičů, jakou mě mají starost. Potom mi ještě telefonovali a v slzách mě prosili, ať se vrátím domů, což se stalo? Ujistila jsem je, že jenom dohraju turnaj a jedu, tak se uklidnili.

Ale neuklidnil se tenisový Svaz. Zatelegrafovali mi, že se nám okamžitě vrátit, nebo... Rozbrečela jsem se. Když tu jobovku doručili, byla se mnou Billie Jean a utěšovala mě, "Neboj se, všechno dobré dopadne. Ale domů bys možná jet měla." Jenže já domů nejela a Edie McGoldrick, jeden z funkcionářů turnaje, poslal do Prahy telegram, že jsem v pořádku, a že jen co turnaj skončí jedu domů. Dostala jsem se až do finále, prohrála jsem si Chris, potom jsem odjela domů a zjistila jsem, že mám velký průšvih.

Brzo po návratu si mě zavolali papaláši ze Svazu a prohlásili, že jsem se " moc amerikáničovala." Zeptala jsem se, co mají na mysli, a oni, že se mi ve Spojených státech příliš líbí, že se příliš kamarádím s americkými hráčkami, jako jsou Chris a Billie Jean a Rosie, a že bych se radši měla držet českých vedoucích. V tom měli dost

pravdu. Když šli funkcionáři ze Svazu společně na večeři, já se k nim nepřidala. Myslela jsem si, že mám právo přátele si vybírat sama.

Obvinili mě, že jsem nafoukaná a prohlásili, že mi nařizují stykat se jen s Čechy a s hráčkami z ostatních socialistických zemí. To mi nešlo na rozum. Všechny jsme přeci byly na jednom turné. Všechny jsme byly tenistky. Proč se s některými kamarádit mám a s jinými ne? Věčně s náma někdo jezdí a dává nám pozor; no dobré. Ale právo vybírat si kamarádky sama jsem si vyhražovala.

Povolili mi jet na Mistrovství Francie, a samozřejmě se očekávalo, že se ubytuju s českými hráčkami. Jenže nasazené hráčky dostávaly výhodnou slevu v nejlepších hotelech, a hrála jsem čtyřhru s Chris, připadalo mi samozřejmě, že budem bydlet ve stejném hotelu, a dál jsem o tom neuvažovala. Hotel byl nesmyslně drahý, ale já byla přesvědčena, že si ho zasloužím. Vzpomínám si, jak si Chris dala vyprat, a stálo jí to 200 dolarů.

Ve finále jsem s Chris projela, vrátila jsem se domů a tam si mě vzali znova do prádla. Vypadalo to, že do Wimbledonu mě už nepustí. Po mé útěku západní novináři naznačovali, že jsem v Americe měla nějakou srdeční záležitost a dostala jsem strach, že svého miláčka už neuvidím, ale to nebyla pravda. Neměla jsem s níkým žádné pletky. Chtěla jsem jenom hrát tenis.

Nakonec mi povolení přece jen dali, ale měla jsem už tchó honádkování plné zuby. Tátovi jsem opakovala: "Já prostě musím zdrhnout!"

Tohle jsem mnicha lidem neřekla, ale ve Wimbledonu se cclá moše rodina chystala zdrhnout společně. Přijel tam Fred Barman a zařídil všechno právě tak, abychom já, rodiče i Jana mohli hned po Wimbledonu na americké vyslanceství. Po celý turnaj jsme to s rodiči neustále probírali. Jeden den jsme dospěli k závěru: "Dobře, tak jdem do toho!" a druhý den "Ne, radši ne."

Táta váhal, protože věděl, že by na mně byl závislý, a co by se stalo, kdybych se zranila a musela přestat hrát? Čím bychom se živili? Zvláštní věc: tátu si byl vždycky jistý, že ze mě bude velká hráčka, a najednou, když už jsem jí skoro byla, trápil se pochybností, jestli to dokážu. Jenže člověk to musí vidět z jejich hlediska: on i máma celý život pročvali a nebyli zvyklí, aby je vydržovala dcera.

Zavinilo to několik vynervákováných večerů a ve čtvrtfinále jsem prohrála s Margaret Courtovou ve dvou setech. Při její zkušnosti bych byla asi prohrála stejně, ale přesto. Nebýt všech těch starostí, měla jsem lepší šanci. A co nejhoršího: podělali jsme se všichni dochromady. Odjeli jsme na krátkou dovolenou na francouzskou Riviéru a pak zpátky do Československa, kde se v Plzni konalo mistrovství republiky na stejném stadionu, co jsem hrála, když nás přepadli Rusové.

Když jsem se tam s rodiči objevila, všichni se tvářili, jako by viděli ducha. Kdykoli měli díjem, že se nedíváme, špitali si a ukazovali si na nás prstem. Kdekdo byl strašně překvapen, že nás vidí v Plzni, protože, jak jsme se dozvěděli později, Prahou šla jedna zvěst, že jsme už zdrhli. Takže třebaže jsme se vrátili, lidé si na nás dávali větší pozor než kdy dřív.

Týden na to jsem měla nastoupit na juniorském turnaji ve Francii, ale Věra Suková mi zavolala a povídá: "Do Francie nejedeš."

"Proč ne?"

"Chceme dát šanci mladším, aby si zahráli v mezinárodní soutěži."

Hned jsem věděla, že to jsou kecy. Na Svazu si pořád myslí, že jsem noc zamerikanizovaná, a tímhle mi dávají najev, že mě možná nepustí na Mistrovství Spojených států. Podle mě je to typicky komunistická argumentace. Česká vláda investovala do mé hry spoustu času a peněz a energie, a když jsem teď na špici, začínají být ner-

vózní. A najde jen onto, že bych mohla zdrhnout: oni si prostě nevědí rady s Českou, která je velkou hvězdou profesionálních turné a začíná mít vlastní představy jak hrát, jak trénovat a kterého turnaje se zúčastnit. Chtějí mít nade mnou úplnou kontrolu, jenže čím víc vyhrávám, tím více ji nade mnou ztrácejí. Radši obětují mou tenisovou kariéru, než by ji ztratili úplně. A to nepřipustím.

Tři týdny před zahájením Amerického mistrovství, kdy jsem měla hrát na Evropském amatérském šampionátu ve Vídni, jsem se pořád ještě nemohla rozhodnout. Dosud mě vedli jako amatérku, ačkoliv jsem si teď většinu vyhraných peněz ponechávala.

Když se nad tím člověk zamyslí, bylo od nich bláhové takhle na mě tláčit. Ty velké peníze, které jsem už tehdy vydělávala, mohly být slušný přínos české ekonomii. Moje pozdější výdělky by byly podstatně zvýšily hrubý národní důchod. Ale oni mě prostě museli šikanovat. Neumějí nic lepšího.

Zažádala jsem o povolení k cestě do New Yorku. Jan Kodeš se domluvil s nějakým papaláši ve Svazu, kteří mě bezvýhradně podporovali. Na mé straně byl taky Stanislav Chwátal, opravdu dobrý a příjemný člověk a přítel mých rodičů, ale končné slovo měl svazový předseda Antonín Hml.

Hml byl taky docela dobrý chlap, jenže Bolardt mu našeptával, že uteču, a tak svolal schůzi do své kanceláře na ministerstvu sportu a tělesné výchovy. Všechno probíhalo v atmosféře slušnosti. Po věděla jsem jim, že se divím, proč mi dělají potíže a že nemám v úmyslu zahnout, což byla v podstatě pravda. Nechtěla jsem do exilu, ne úplně. Chtěla jsem jen hrát tenis.

Kodeš a pár ostatních ukecali Hmla a on mě nechal jet; zdůrazňovali, že ve Forest Hills budu nasazenou hodně vysoko, a jestli se tam prosadím, bude to dobrá reklama pro Československo. Nakonec Hml rozhodl, že na Americkém mistrovství teda hrát můžu a můžu se zúčastnit i turnaje ve Wetchester County těsně před šampionátem, ale pak musím bez otálení domů.

Třebaže jsem tedy získala povolení vyjet, měla jsem pocit, že kontrolu nade mnou utužují. Jednali se mnou jako s holčičkou, ačkoliv jsem byla už profesionální sportovkyně, kázali mi, že musím vychodit školu, a hrát v Mistrovství tenisových týmů mi v žádném případě dovolit nechtěli. Kdy mě po návratu zas pustí ven, bylo u Boha.

A stačilo se rozhlédnout a člověk viděl, že tohle není šťastná země. Roznáhal se smutek, melancholie, pocit lítosti, jak tomu říká Milan Kundera. Docházelo mi, že v tomhle systému nebudu nikdy sama sebou spokojená, nikdy nebudu sama rozhodovat o svém životě. Když tu zůstanu, stanu se jejich majetkem. Můj život nebude nikdy patřit mně.

V předečer odjezdu do Ameriky ně táta vzal na procházku podél řeky. Řekl mi "Jestli tam zůstaneš, tak tam zůstan. Ne abyst ses od nás dala přenášet k návratu. Za každou cenu tam zůstan. Ale pamatuj si: když ty se jednou rozhodneš zdrhneš, zavřeš si dveře domu nad osmrťí."

S mánou jsme o tom vůbec nemluvili. Té jsem nočekla nic. Nebylo ale žádné tajemství, že mi nedělá žádnou radost, jak se mnou Svaz mlátí. Mámě bylo jasné, jak mi je, a podle toho, jak si nervózně mně ruce a kouří jednu cigaretu za druhou, dalo se domyslet, že tuší, že se třeba nikdy nevrátím. Kdysi mi řekla, že jestli se někdy rozhodnu utýct, nemám jí o tom říkat. Tak jsem jí o tom nočekla - a otevřela se další propast mezi dvěma váhavci, kteří se tak milují, že o tom ani nemůžou mluvit.

Nechci, aby moje rozhodnutí odejít vyznělo příliš ubrečeně. Byla jsem si na pětadvadesát procent jistá, že se nevrátím, a ve svých osmnácti přesvědčená, že se s tím dokážu vyrovnat. Kdybych byla o pět let mladší, mohlo to být horší, nebo kdyby mi bylo o

82
o pět letí více, byla jsem osi citlivější, ale v osmnácti člověk má dojem, že bude žít navěky a podmaní si celý svět. Ameriku jsem už zde la celkem slušně, dovedla jsem mluvit anglicky a ve snu mi nenašlo, že bych mohla utrpět nějaké zranění a tenis už si v životě nezahrát. Takže jsem byla celá žhavá jít do toho po hlavě. Budoucnost se o sebe postará.

Dát ale sborem sestře, babičce nebo kamarádkám, na to jsem odvahu neměla. Zbalila jsem se, pobíralovala po domě, snažila jsem se usnout a druhý den ráno jsem jela na letiště s vědomím, že je docela dobře možné, že rodiče a rodnou žen vidím naposled.

x x x x x

avantgardní tanečnice
mě pozvala do avantgardního divadla
na netradiční představení

o přestávce jsme seděli ve tmě
u malého stolku
abych vypadal starší
nechal jsem si tři tejdny
růst vousy,
jaká jsem byla?
její krásná tvář
byla bílá a růžová
klaunsky napudrovaná
vylet jsem jí rukou pod sukni
a hladil jí
úsměv jí rozchlípl rty
jako když rozřízneš hladkou
papírovou stěnu čínského dárku
kterej sem si vynýslal
ruce roztrhlý program
a nehty se zběsile zasekly do dlaní
trochu světla přece jem padlo.
na lícní kosti
vypjatá jak šílenej černej kůň
na svahu kolmo proti kléčícímu norci
dotklá se mě levým ramenem
který zkroutila lehká křeč
trvalo nám čtyři minuty
tohle tradiční představení
s vyloučením veřejnosti
bez repríz
bez květin
a na potlesk sere pes.

J. Tma

ZVUKOVÁ PŘÍLOHA

VOKNA č. 10

strana 1 stopa 1

Plastic People

Půlnoční myš

4:50

strana 2 stopa 1

Pindá

Krysy

3:20

strana 1 stopa 2

Psí vojáci

Skočná

Jen cáry myšlenek

1:45

3:15

strana 2 stopa 2

Národní třída

Rozsekám ti kalhotky

3:1

Květiny

1:4

PŮLNOČNÍ MYŠ

Když k půlnoci dům nebes jest
bez měsíce i bez hvězd,
dvanáckrát běží jím v svou skryš
půlnoční myš.

Píská si malou tlamičkou -
ve snách pekelné herky řvou -
Svůj úkol plní všeck tím spíš
půlnoční myš.

Její pán, velký bílý duch,
právě té noci změnil vzduch.
Je mu hej! Dům strží, jak víš,
půlnoční myš.

/Morgenstern/
KRYSY

Za pár kostí trochu šlupek
líže ruce každej pejsek
trocha zrní pro holuby
za to vrkaj zobaj z ruky

85
jenom krysy nemaj pány
tak je jeden každej tráví

Ani my nejsme ztracený
žijem taky v podzemí

Žádnej spolek je nechrání
v podzemí se sami brání
čím víc jedu tím víc je jich
starý ještě mnoho mladých
jako ty krysy opilzly
nechceme bejt zalezly

Ani my nejsme ztracený
žijem tady v podzemí

Oslňují bílím slizem
z podzemí vylézají na zem
zelený žabinec tůní
zahalí je sladkou vůní
čistému čistý je i hřich
čistý je v tůních nejhlubších

/Čuňas - Magor/

SKOČNÁ

Rychle se otel
otel se otel
v půlhodince nikdymája
jak tu civíš do prarána

klenět se chce Tibetu
však oddává se klaretu
a jak skočit si s ní chtěl
zapomněl
že má třísla o tři čísla
větší než by chtěl

shýbat se u ohradu
zápoliti s prsy-hradu
ona uží o tři čísla
těžce supí
přec se lísá
odhání ho od Tibetu
přec se sešli brádavice
na tvém na tvém
na tvém retu
když do úsměvu vtlačíš líc
vhlisti se panáčku vhlisti

zeshora dolů dovnitř a kolem
musíš mě hnisti a hnisti
poslední chvíli ukrást
cukat
a rýpat
sežrat
a nedat
a vzít a tlouci
a bušit
než přijde tma a mlha zlá

co z blat
dvory polévá
rychle tě mít
a sežrat
a nedat
a tlouci
a bušit

/ Jáchym Topol /

JEN CÁRY MYŠLENEK

Prošel jsi oknem
a nechal na něm kůži
jen cary myšlenek

Prošel jsi zubatým sklem
a necítil jediný šram
jen cary myšlenek

Pochodovals po střepech
a bolest brala
jen cary myšlenek

Bojovals o všechno
a neztratil části sebe
jen cary myšlenek

Nevěřila nikomu
ze vši ty úzkosti
jen cary myšlenek
jen cary myšlenek
jen cary myšlenek

/Jáchym Topol/

ROZSEKÁM TI KALHOTKY

rozsekám ti kalhotky
ozdobím tě korunkou
natrhám ti pupavu
až peníze nebudou

posadím tě na kozla
povozím tě zahradou
ukášu ti chalupy
kde už lidí nebudou

rosthám ti košilku
prosím aspon na chvilku
očistím ti vlasasy
se má sestra sei

/Irena Hajská/

... KVĚTINY

květiny ve váze
cítí se neblaze
pijí jen ze zvyku
aby svým chováním
nezpůsobily paniku

leštím si pišťalu
nejenom ze žalu
jsem jak ty květiny
v podstatě nevinný

dělam to ze zvyku
abych svým chováním
nezpůsobil paniku

/Irena Hajská/

10